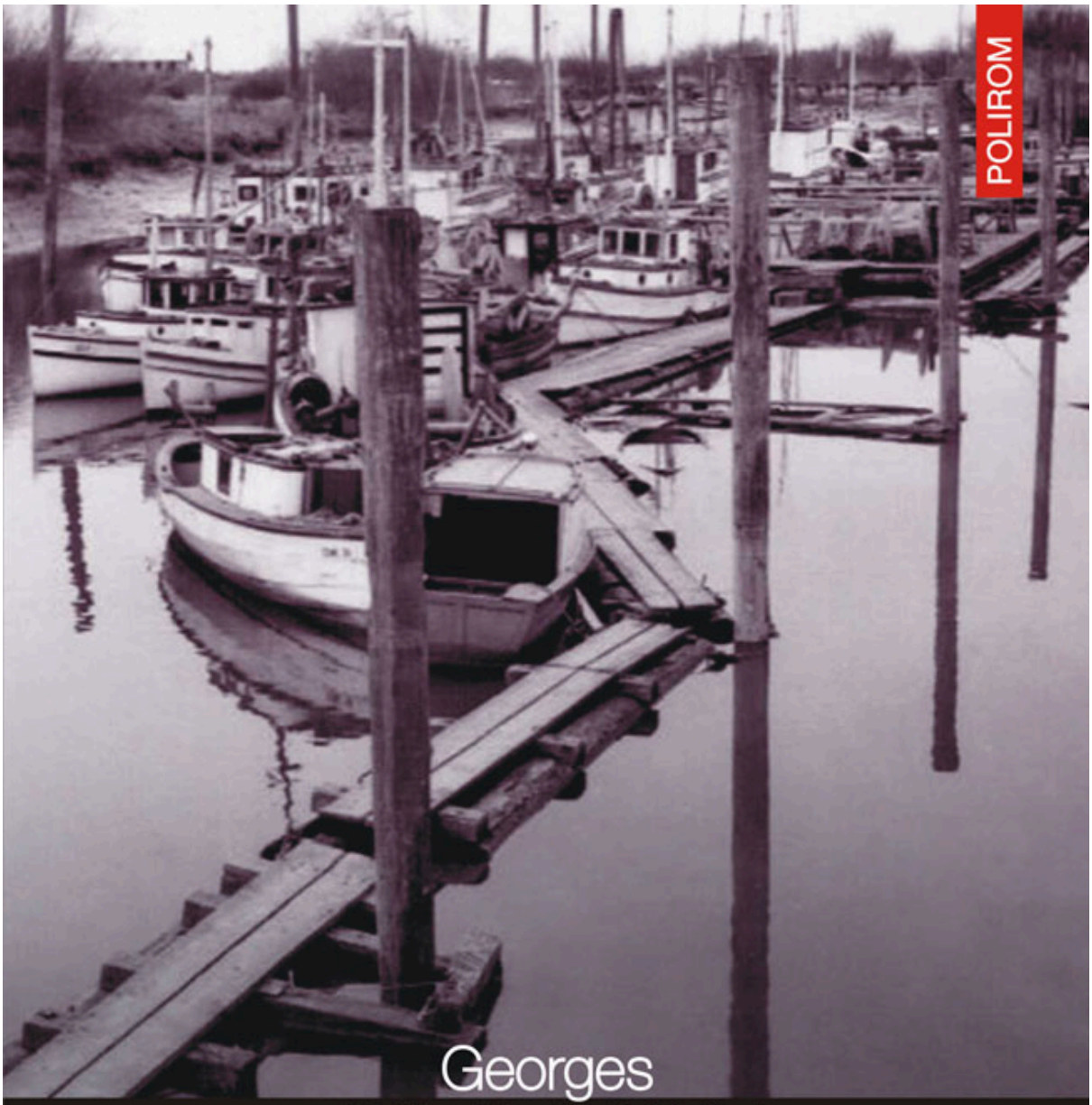

POLIROM

Georges

SIMENON

Taverna marinarilor

Georges
SIMENON

Taverna marinarilor

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2013

Translation of the novel © 2013 by Editura Polirom, all rights reserved.

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-3828-4
ISBN PDF: 978-973-46-3829-1
ISBN print: 978-973-46-3638-9

Coperta: Radu Răileanu
Foto copertă: CC BY by Bern99

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

I

Mîncătorul de sticlă

— *„E cel mai bun băiat din ţinut şi mama lui, care îl are numai pe el, ar putea să moară din pricina asta. Sînt convins, ca toată lumea de-aici, că e nevinovat. Dar marinarii cu care am vorbit pretind că va fi condamnat, pentru că tribunalele civile n-au avut niciodată habar cum stau lucrurile pe mare…*

Fă tot ce poţi, ca şi cum ai face-o pentru tine… Am aflat din ziare că ai devenit o persoană importantă în Poliţia Judiciară şi…”

Era într-o dimineaţă de iunie. Doamna Maigret, în apartamentul din bulevardul RichardLenoir, unde toate ferestrele erau deschise, termina de umplut un geamantan mare din răchită, iar Maigret, fără guler tare, citea în şoaptă.

— De la cine e?

— De la Jorissen… Am fost colegi de şcoală. A ajuns învăţător la Quimper… Auzi, ţii chiar atît de mult să ne petrecem cele opt zile de vacanţă în Alsacia?

Întrebarea era atît de neaşteptată, încît doamna Maigret se uită la el fără să înţeleagă. De douăzeci de ani, îşi petreceau invariabil vacanţele la rude, în acelaşi sat din est.

— Dacă am merge mai bine la mare?

Reciti în şoaptă pasaje din scrisoare:

— *„…poţi să obţii mai uşor decît mine informaţii precise. Pe scurt, Pierre Le Clinche, un tînăr de douăzeci ani, care a fost elevul meu, s-a îmbarcat, acum trei luni, la bordul vasului* Océan*, un trauler din Fécamp care pescuieşte cod la Terra Nova. Nava s-a întors în port alaltăieri. Cîteva ore mai tîrziu, cadavrul căpitanului a fost descoperit în radă şi toate indiciile duc spre crimă. A fost arestat Pierre Le Clinche…”* Ne-am putea odihni la fel de bine şi la Fécamp! zise Maigret, fără entuziasm.

Întîmpină oarecare împotrivire. Acolo, în Alsacia, doamna Maigret era în familie, ajuta la prepararea dulceţurilor şi a lichiorului de prune. Gîndul că va sta la hotel, pe malul mării, în compania altor parizieni, o speria.

— Ce-am să fac toată ziua?

În cele din urmă, luă cu ea cîte ceva de cusut şi de croşetat.

— Dar să nu-mi ceri să fac şi baie în mare! Prefer să te previn dinainte…

*

Ajunseseră la ora cinci la *Hôtel de la Plage*, unde doamna Maigret începuse imediat să aranjeze camera după gustul ei. Apoi coborîseră la masă.

Iar acum Maigret, singur, deschidea uşa cu geam mat a tavernei *Au Rendez-vous des TerreNeuvas*.

Localul se afla exact în faţa traulerului *Océan*, amarat la chei, lîngă un şir de vagoane. Lămpi cu acetilenă atîrnau de greement şi oamenii se agitau în lumina puternică, descărcînd codul, care trecea din mînă în mînă şi era îngrămădit în vagoane, după ce fusese cîntărit.

Zece lucrători, bărbaţi şi femei, trudeau murdari, rufoşi, plini de sare. Iar în faţa cîntarului, un tînăr în haine curate, cu pălăria de pai pe-o ureche

şi un carnet în mînă, nota kilogramele.

Un miros rînced, dezgustător, care nu slăbea cînd te îndepărtai, se infiltra în local, încă şi mai pregnant din cauza căldurii.

Maigret se aşeză pe banchetă, într-un colţ liber. Înăuntru era un adevărat vacarm. Oameni în picioare, alţii aşezaţi, pahare pe marmura meselor. Numai marinari.

— Ce să fie?

— O bere…

Patronul veni după chelneriţă.

— Să ştiţi că mai am o încăpere alături, pentru turişti! Aici e atîta zgomot!

Şi-i făcu cu ochiul.

— După trei luni pe mare, e de-nţeles…

— Sînt din echipajul de pe *Océan*?

— Cei mai mulţi… Celelalte vase nu s-au întors încă… Nu trebuie să-i luaţi în seamă… Unii nu s-au mai trezit din beţie de vreo trei zile. Rămîneţi aici? Fac prinsoare că sînteţi pictor… Vin unii, din cînd în cînd, să facă schiţe. Unul a făcut chiar o schiţă cu capul meu… Uitaţi-o acolo, deasupra barului!

Dar comisarul era atît de puţin atent la flecăreala patronului, încît acesta se îndepărtă descumpănit.

— O monedă de doi bani din bronz! Cine are o monedă de doi bani din bronz? strigă un marinar, nici mai înalt, nici mai corpolent decît un puştan de şaisprezece ani.

Avea o figură îmbătrînită, trăsături neregulate şi dinţi lipsă. Ochii îi luceau de băutură şi obrajii îi erau năpădiţi de-o barbă de trei zile.

Cineva îi dădu o monedă. O îndoi între degete, apoi o vîrî între dinţi şi o secţionă.

— Cine e următorul?

Se grozăvea. Se simţea centrul atenţiei şi era în stare să facă orice ca să reţină cît mai mult privirile tuturor.

Cînd văzu un mecanic buhăit scoţînd o monedă, îi zise:

— Stai aşa! Uite ce trebuie să faci…

Luă un pahar gol şi muşcă din el, mestecînd sticla şi imitînd satisfacţia unui gurmand.

— Ha-ha! Să vă văd! Ia toarnă, Léon!

Arunca în jur priviri de cabotin, care se opriră cînd dădură peste Maigret. Atunci se încruntă.

O clipă păru dezorientat. Apoi se apropie, sprijinindu-se de o masă de beat ce era.

— Pentru mine? întrebă el, bravînd.

— Domol, P’tit Louis!

— Tot şmecheria cu portofelul? Vedeţi! Nu voiaţi să mă credeţi adineauri, cînd vă istoriseam păţaniile mele de pe strada Lappe… Ei bine, uite un sticlete important care se deranjează special pentru mandea… Îmi daţi voie să mai trag o duşcă?

Acum toţi se uitau la Maigret.

— Stai aici, P’tit Louis! Nu te prosti!

Celălalt pufni în rîs.

— Dai o *glicerină*? Nu! Nu se poate! Îmi daţi voie, camarazi? Mă cinsteşte domnul comisar? Un basamac, Léon!

— Ai fost la bordul traulerului?

Schimbare vădită. P’tit Louis se întunecă atît de mult la faţă, încît ai fi zis că se trezea din beţie. Se trase puţin înapoi pe banchetă, bănuitor.

— Şi ce?

— Nimic. Noroc! Eşti beat de mult timp?

— De trei zile. O ducem numai într-un chef. De cînd am debarcat! I-am dat banii mei lui Léon… Nouă sute şi ceva de franci… Dacă o mai fi ceva! Cîţi au mai rămas, Léon, puşlama bătrînă?

— Nu destul cît să dai de băut pînă dimineaţă! Vreo cincizeci de franci… Şi e păcat, domnule comisar! Mîine n-o să mai aibă nici un sfanţ în buzunar şi o să fie silit să se îmbarce pe orice vas la cărbuni… Aşa se întîmplă de fiecare dată! Vedeţi bine că nu-l îndemn să bea! Din contră!

— Gura!

Ceilalţi îşi pierduseră cheful. Vorbeau pe şoptite, întorcînd mereu capul spre masa la care stătea comisarul.

— Toţi sînt de la bordul traulerului *Océan*?

— Mai puţin ăla gras, cu şăpcălie, care e pilot, şi roşcovanul, care e dulgher naval.

— Povesteşte-mi ce s-a întîmplat!

— N-am nimic de spus.

— Ai grijă, P’tit Louis! Nu uita figura cu portofelul, cînd făceai pe mîncătorul de sticlă în Piaţa Bastiliei!

— Pentru asta n-o să-ncasez mai mult de trei luni şi chiar am nevoie de odihnă. Dacă vă dă inima ghes, sînt gata de plecare.

— Lucrai în sala maşinilor?

— Păi, da! Ca întotdeauna! Eram al doilea fochist!

— Îl vedeai des pe căpitan?

— Poate de vreo două ori în total!

— Şi pe telegrafist?

— Habar n-am!

— Léon! Umple paharele!

P’tit Louis rîse dispreţuitor.

— Nici mort de beat n-aş zice ce nu vreau să zic! Dar, dacă tot sînteţi darnic, aţi putea să-i cinstiţi pe toţi camarazii… După porcăria asta de campanie de pescuit în care-am fost…

Un marinar, care nu avea încă douăzeci de ani, se apropie discret şi îl trase de mînecă pe P’tit Louis. Amîndoi începură să vorbească în bretonă.

— Ce zice?

— Că e timpul să mă duc la culcare.

— E prietenul tău?

P’tit Louis ridică din umeri şi, văzînd că celălalt voia să-i ia paharul, îl goli pe nerăsuflate, din sfidare.

Bretonul avea sprîncene groase şi păr ondulat.

— Stai şi tu cu noi…, îl pofti Maigret.

Dar, fără să răspundă, marinarul se aşează la altă masă, continuînd să-i privească cu insistenţă pe cei doi.

Atmosfera era apăsătoare, neplăcută. Din camera vecină, mai luminoasă şi mai curată, se auzea cum cîţiva turişti jucau domino.

— Mult peşte? întrebă Maigret, care îşi urmărea ideea cu tenacitatea unei maşini de forat.

— O mizerie! A ajuns aici pe jumătate stricat…

— De ce?

— N-a fost sărat îndeajuns… sau a fost prea mult! O mizerie! O să plece cu mai puţin de un sfert din oameni săptămîna viitoare…

— *Océan* pleacă iar?

— Păi, cum! La ce i-ar mai folosi maşinile? Velierele fac o singură campanie, din februarie în septembrie. Dar traulerele au timp să atace de două ori bancurile de peşte.

— Te duci şi tu?

P’tit Louis scuipă pe jos şi ridică din umeri cu lehamite.

— Mi-ar plăcea mai mult să mă duc la Fresnes[*]… O porcărie!

— Şi căpitanul?

— N-am nimic de zis!

Aprinsese un chiştoc de ţigară care zăcea pe masă. Sughiţă, apoi se repezi afară, unde îl văzură toţi vomitînd, în picioare la marginea trotuarului. Bretonul ieşi după el.

— Mare păcat! spuse patronul localului, oftînd. Alaltăieri avea în buzunar aproape o mie de franci. Azi puţin mai lipseşte să fie dator la mine. Stridii şi langustă! Fără să mai zic că dă de băut la toată lumea, de parcă n-ar şti ce să mai facă cu banii…

— Îl cunoaşteţi pe telegrafistul vasului *Océan*?

— Dormea aici… Uitaţi! Mînca la masa asta, apoi se ducea să scrie în încăperea de-alături, ca să fie liniştit.

— Cui să scrie?

— Nu numai scrisori… Cum s-ar zice, poezii şi romane… Un băiat instruit, bine-crescut. Acum, cînd ştiu că sînteţi de la poliţie, pot să vă spun că s-a făcut o eroare cînd…

— Totuşi căpitanul a fost ucis!

Patronul ridică din umeri şi se aşează în faţa lui Maigret. P’tit Louis, care se reîntorcea în tavernă, se îndreptă spre tejghea şi comandă de băut. Iar însoţitorul lui continua să-l dăscălească, şoptindu-i în bretonă să se potolească.

— Nu trebuie să-i luaţi în seamă. Aşa sînt cînd coboară pe uscat, beau, strigă, se bat, sparg geamurile… La bord robotesc de zor! Pînă şi P’tit Louis! Mecanicul-şef de pe *Océan* îmi zicea chiar ieri că munceşte cît doi. Pe mare, a sărit o garnitură de la siguranţa de presiune. Era periculos de reparat. Nimeni nu voia s-o facă. A meşterit-o P’tit Louis. Dacă nu-i laşi să bea…

Léon vorbi mai în şoaptă, privindu-şi clienţii cu suspiciune.

— Poate că de data asta au alte motive să se facă criţă… Dumneavoastră n-au să vă spună nimic. Pentru că nu sînteţi un om al mării… Eu îi aud vorbind… Am fost pilot… Sînt lucruri…

— Ce lucruri?

— E greu de explicat. Ştiţi că nu sînt destui pescari la Fécamp pentru toate traulerele. Sînt aduşi din Bretagne. Oamenii ăia au ideile lor, superstiţiile lor…

Vorbi şi mai în şoaptă, cu glas abia desluşit.

— Se pare că, de data asta, a fost un blestem… A început chiar în port, la plecare… Un matelot, care urcase pe catarg să-i facă cu mîna soţiei… Se ţinea de o frînghie care s-a rupt şi a căzut pe punte cu un picior făcut terci! A trebuit să fie dus la mal cu o barcă… Iar un mus, care nu voia să plece, plîngea şi răcnea în gura mare! Bun! După trei zile, se primeşte telegramă că a fost luat de un val mare! Un puşti de cincisprezece ani! Un micuţ blond şi slab, care aproape avea nume de fată: JeanMarie… Cît priveşte restul… Adu-ne nişte calvados, Julie! Sticla din dreapta. Nu, nu aia! Cea cu dop de sticlă…

— Blestemul a continuat să facă ravagii?

— Nu ştiu nimic precis. S-ar zice că le e teamă tuturor să vorbească. Totuşi telegrafistul a fost arestat pentru că poliţia a auzit că, tot timpul cît au fost pe mare, el şi căpitanul n-au vorbit unul cu celălalt. Păreau să se aibă precum cîinele cu pisica!

— Şi altceva?

— Lucruri… Lucruri care nu înseamnă nimic… Cum ar fi: căpitanul care i-a forţat să ducă traulerul acolo unde nu s-a prins vreodată cod! Şi răcnea, pentru că şeful pescarilor refuza să se supună… A scos revolverul… Au fost ca nişte turbaţi! N-au tras nici măcar o tonă de peşte timp de-o lună!

Pe urmă, brusc, au început să prindă din plin. Cu toate astea, codul a trebuit să fie vîndut cu jumătate de preţ, pentru că n-a fost bine conservat… Din astea! Chiar şi intrarea în port, cu două manevre greşite şi o barcă pe care au scufundat-o… Ca un blestem! Căpitanul trimite tot echipajul pe uscat, fără să pună oameni de pază, şi rămîne singur la bord seara… Să fi fost ora nouă. Erau toţi aici şi trăgeau la măsea. Telegrafistul a urcat în camera lui… Pe urmă a ieşit… A fost văzut îndreptîndu-se spre vas… Atunci s-a întîmplat… Un pescar care se pregătea să plece, undeva în fundul portului, a auzit zgomotul a ceva ce cădea în apă. A dat fuga, împreună cu un vameş întîlnit în drum. Au aprins felinare. În apă se afla corpul unui om, agăţat de lanţul ancorei traulerului *Océan*. Era căpitanul! L-au scos din apă mort! I-au făcut respiraţie artificială… Nu înţelegeau, pentru că nu stătuse nici zece minute în apă. Doctorul a explicat totul. Se pare că fusese sugrumat *înainte*. Înţelegeţi? Iar telegrafistul a fost găsit în cabina lui, care se găseşte în spatele coşului. Îl puteţi zări de-aici… Poliţia a venit la mine să-i percheziţioneze camera şi a descoperit hîrtii arse. Ce-aţi fi vrut să se înţeleagă din toate astea? Două calvados, Julie! Noroc!

P’tit Louis, din ce în ce mai agitat, apucase un scaun cu dinţii şi, în mijlocul cercului de mateloţi, îl ridica la orizontală, sfidîndu-l pe Maigret cu privirea.

— Căpitanul era de-aici? întrebă comisarul.

— Da. Un ins ciudat! Deloc mai înalt şi mai solid decît P’tit Louis! Dar întotdeauna amabil şi pus la patru ace! Cred că n-a intrat niciodată în localul meu. Nu era căsătorit, aşa că locuia în pensiune la o văduvă, soţia unui funcţionar de la vamă, pe strada Étretat. Se spunea chiar că se vor căsători. Naviga de cincisprezece ani la Terra Nova… Pentru aceeaşi companie: *La Morue française*… Căpitanul Fallut, ca să-i spunem pe nume… Acum nu

prea ştiu cum să trimită din nou *Océan* la pescuit de cod. N-au căpitan! Iar jumătate din echipaj nu vrea să se reangajeze!

— De ce?

— Nu trebuie să încercaţi să înţelegeţi! Cînd cade blestemul, cum vă spuneam adineauri… Se vorbeşte că vasul va fi dezafectat pînă anul viitor. Fără a mai pune la socoteală că poliţia a rugat echipajul să rămînă la dispoziţia ei.

— Telegrafistul e la închisoare?

— Da! L-au ridicat chiar în seara aia, cu cătuşe la mîini… Eram în uşă… Să vă spun drept, soţia mea a plîns. Chiar şi eu… Deşi nu era un client extraordinar. Îi făceam reduceri. Aproape că nu bea…

Îi întrerupse o rumoare neaşteptată. P’tit Louis se repezise la breton, probabil pentru că acesta se încăpăţîna să-l împiedice să bea. Se rostogoliră pe jos. Ceilalţi se depărtară.

Maigret îi despărţi, ridicîndu-i pur şi simplu pe fiecare cu cîte o mînă.

— Ce faceţi? Vreţi mardeală?

Urmă un incident scurt. Bretonul, care avea mîinile libere, scoase un cuţit din buzunar şi comisarul observă la timp ca să-l împingă cît colo cu o lovitură de picior.

Pantoful îi atinse bărbia, care sîngeră. După aceea, P’tit Louis, beat încă şi cu mintea înceţoşată, se repezi la camaradul lui şi începu să plîngă, cerîndu-i iertare.

Léon se apropie de Maigret cu ceasul în mînă.

— E ora închiderii! Altfel o să ne pomenim cu poliţia. În fiecare seară, aceeaşi comedie! E imposibil să-i scot afară!

— Dorm la bordul traulerului?

— Da… Sau, aşa cum s-a întîmplat ieri cu doi dintre ei, ajung să zacă în rigolă. I-am găsit azi-dimineaţă, cînd am deschis obloanele.

Chelneriţa aduna paharele de pe mese. Oamenii plecau în grupuri de trei sau patru. P’tit Louis şi bretonul nu mişcau.

— Vreţi o cameră? îl întrebă Léon pe Maigret.

— Mulţumesc! M-am instalat la *Hôtel de la Plage*.

— Auziţi…

— Ce?

— Nu c-aş vrea să vă dau un sfat… Nu mă priveşte… Numai că ţineam la telegrafist… Poate că n-ar strica să căutaţi femeia, cum se spune în romane. Am auzit şoptindu-se lucruri din astea…

— Pierre Le Clinche avea o amantă?

— El? O, nu! Era logodit la el acasă şi trimitea în fiecare zi acolo o scrisoare de şase pagini.

— Atunci, cine?

— Habar n-am. Poate că e mai complicat decît se crede. Pe urmă…

— Pe urmă?

— Nimic! Fii înţelegător, P’tit Louis! Du-te la culcare!

Dar P’tit Louis era într-o stare de beţie prea avansată. Se tînguia. Îşi strîngea în braţe camaradul care sîngera şi-i cerea iertare.

Maigret ieşi, cu mîinile în buzunare şi gulerul ridicat, pentru că afară era răcoare.

În holul hotelului zări o tînără într-un fotoliu de răchită. Un bărbat se ridică din alt fotoliu şi zîmbi cu oarecare jenă.

Era Jorissen, învăţătorul din Quimper. Maigret nu-l mai văzuse de cincisprezece ani şi celălalt ezita să-l tutuiască.

— Scuzaţi… Scuzaţi-mă… Adineauri am sosit, împreună cu domnişoara Léonnec… Am întrebat la hoteluri… Mi s-a spus că trebuie să veniţi… să vii… E logodnica lui… lui Pierre Le Clinche… A ţinut neapărat să…

O tînără înaltă şi puţin palidă, puţin timidă. Totuşi, cînd dădu mîna cu ea, Maigret intui voinţa fermă din spatele aparenţei de mică provincială stîngace.

Nu vorbea. Era impresionată. La fel şi Jorissen, care – rămas simplu învăţător – îşi regăsea fostul coleg în una dintre cele mai înalte funcţii din Poliţia Judiciară.

— Mi-au arătat-o adineauri, în salon, pe doamna Maigret. N-am îndrăznit…

Maigret se uita la tînără, care nu era nici drăguţă, nici urîtă, dar avea o simplitate emoţionantă.

— Ştiţi că e nevinovat, nu-i aşa? rosti ea în cele din urmă, fără să privească pe nimeni.

Portarul aştepta să se poată culca din nou. Îşi descheiase deja haina.

— Vom vedea asta mîine. Aţi luat o cameră?

— Camera vecină cu a dum… cu a ta! se bîlbîi, stînjenit, învăţătorul din Quimper. Iar domnişoara Léonnec e la etajul de deasupra. Eu sînt nevoit să plec mîine, din cauza examenelor… Crezi…?

— Mîine! Vom vedea! repetă Maigret.

Şi, pe cînd se culca, soţia îi murmură pe jumătate adormită:

— Să nu uiţi să stingi lumina!

* Oraş în care se află una dintre închisorile mari din Franţa (n.tr.).

II

Pantofii galbeni

Mergeau unul lîngă celălalt, fără să se privească, de-a lungul plajei pustii la ora aceea, apoi de-a lungul cheiului.

Şi, treptat, tăcerile deveneau mai rare. Marie Léonnec reuşea să vorbească cu o voce aproape naturală.

— Veţi vedea c-o să vă fie imediat simpatic! Nu se poate altfel! Şi atunci veţi înţelege că…

Maigret arunca spre ea priviri curioase, admirative. Jorissen plecase la Quimper în zori, lăsînd-o pe tînără singură la Fécamp.

— Nu insist să mă urmeze! Este prea hotărîtă! îi spusese el.

Seara trecută era la fel de anodină pe cît poate să fie o tînără crescută într-un orăşel liniştit. Acum nu trecuse nici o oră de cînd părăsiseră împreună *Hôtel de la Plage*.

Comisarul avea un aer de căpcăun.

Dar ea nu se lăsa impresionată, nu era convinsă şi zîmbea plină de încredere.

— Singurul lui defect este că-i foarte susceptibil, continuă ea. Dar cum ar putea fi altfel? Tatăl lui era doar un pescar, iar mama a reparat mult timp plase de pescuit ca să-l crească. Acum a rămas în grija lui. E instruit şi îl aşteaptă un viitor frumos.

— Părinţii dumitale sînt bogaţi? întrebă fără menajamente Maigret.

— Au cea mai mare afacere de dărăcit şi de cabluri metalice din Quimper. De aceea, Pierre nu voia nici măcar să vorbească cu tatăl meu. Un an întreg ne-am întîlnit pe ascuns…

— Aveaţi amîndoi optsprezece ani?

— Aproape! Eu le-am spus alor mei. Pierre a jurat că nu se va căsători cu mine decît atunci cînd va cîştiga cel puţin două mii de franci pe lună. Vedeţi că…

— Ţi-a scris de cînd a fost arestat?

— O singură scrisoare. Foarte scurtă. El, care îmi trimitea în fiecare zi pagini întregi! Îmi scria că ar fi mai bine pentru mine şi pentru părinţii mei să anunţ acasă că relaţiile dintre noi s-au rupt definitiv.

Trecură pe lîngă *Océan*. Operaţia de descărcare continua şi vasul, ridicat de flux, domina cheiul cu coca lui neagră. Pe teugă, trei oameni, goi pînă la brîu, se spălau şi Maigret îl recunoscu printre ei pe P’tit Louis.

Surprinse şi un gest: unul dintre mateloţi îl împungea pe cel de-alături cu umărul, arătîndu-i-i pe Maigret şi pe fată. Atunci comisarul se încruntă.

— Din delicateţe, nu-i aşa? continuă vocea de lîngă el. Ştie ce amploare poate lua un scandal într-un orăşel cum e Quimper. A vrut să-mi redea libertatea.

Dimineaţa era senină. În taiorul ei gri, tînăra părea studentă sau învăţătoare.

— Dacă părinţii m-au lăsat să plec, înseamnă că au şi ei încredere în el! Totuşi, tata ar fi preferat să mă căsătoresc cu un comerciant.

Maigret o făcu să aştepte destul de mult în anticamera comisariatului de poliţie. Îşi notă şi cîteva lucruri.

După o jumătate de oră, amîndoi intrau în închisoare.

*

Maigret stătea posac într-un colţ al celulei, cu mîinile la spate şi pipa vîrîtă între dinţi, puţin adus de spate. Anunţase autorităţile că nu se ocupa în mod oficial de anchetă, ci o urmărea doar din curiozitate.

Mai multe persoane i-l descriseseră pe telegrafist şi imaginea pe care şi-o făcuse corespundea punct cu punct cu tînărul din faţa lui.

Înalt şi slab, cu un costum decent, dar şifonat, cu faţa gravă şi timidă totodată a fruntaşului clasei. Avea pistrui sub ochi şi părul tuns perie.

Tresărise cînd se deschisese uşa. Stătuse mult timp departe de fată. Ea se apropiase de el şi fusese nevoită să i se arunce pur şi simplu în braţe, să rămînă acolo cu forţa, în timp ce telegrafistul se uita în jur foarte emoţionat.

— Marie!… Cine e?… Cum?…

Părea profund tulburat. Dar nu era omul care să se agite. Numai lentilele ochelarilor se aburiseră. Buzele îi tremurau.

— Nu trebuia să vii…

Trăgea cu ochiul la Maigret, pe care nu-l cunoştea, după care fixa uşa rămasă întredeschisă.

Nu avea guler tare, nici şireturi la pantofi, iar obrajii îi erau năpădiţi de o barbă roşcată de cîteva zile. În pofida dramei, situaţia de faţă îl stingherea. Îşi pipăia cu stînjeneală gîtul gol, mărul lui Adam proeminent.

— Mama…?

— N-a venit! Dar nici ea nu crede că eşti vinovat.

Nici tînăra nu reuşea să-şi dea frîu liber emoţiei. Era un fel de scenă ratată – poate din cauza atmosferei de puşcărie?

Se priveau şi nu ştiau ce să spună, îşi căutau cuvintele. Atunci Marie Léonnec arătă spre Maigret.

— E un prieten al lui Jorissen… E comisar la Poliţia Judiciară şi a fost de acord să ne ajute…

Le Clinche ezită să întindă mîna, nu îndrăzni s-o facă.

— Mulţumesc…

Tînăra îşi dădea seama că totul fusese ratat şi îi venea să plîngă. Oare nu contase pe o întrevedere patetică pentru a-l convinge pe Maigret?

Îşi privea logodnicul cu ciudă, ba chiar cu o urmă de agasare.

— Va trebui să-i spui tot ce poate fi folositor pentru apărarea ta.

Pierre Le Clinche oftă, stîngaci şi indispus.

— Am să-ţi pun numai cîteva întrebări! interveni comisarul. Întreg echipajul spune că, pe parcursul campaniei, relaţiile dumitale cu căpitanul au fost mai mult decît reci. La plecare însă, vă înţelegeaţi destul de bine. Ce a provocat această schimbare?

Telegrafistul deschise gura, dar nu zise nimic, fixînd podeaua cu o privire mîhnită.

— Probleme de serviciu? În primele două zile mîncai împreună cu secundul şi cu mecanicul-şef. Apoi ai preferat să mănînci cu mateloţii…

— Da… Ştiu…

— De ce?

— Vorbeşte odată, Pierre! îl îndemnă Marie Léonnec, pierzîndu-şi răbdarea. E vorba de salvarea ta! Trebuie să spui adevărul…

— Nu ştiu…

Era lipsit de nerv, fără vlagă, parcă fără speranţă.

— Ai avut discuţii cu căpitanul Fallut?

— Nu…

— Şi totuşi ai stat trei luni la bordul aceluiaşi vas fără să-i vorbeşti. Toată lumea a remarcat asta. Unii şoptesc că, în unele momente, Fallut dădea impresia că era nebun…

— Nu ştiu…

Marie Léonnec îşi reţinea cu greu hohotele de enervare.

— Cînd *Océan* a intrat în port, ai coborît pe uscat împreună cu ceilalţi oameni. În camera dumitale de hotel, ai ars nişte hîrtii…

— Da! Hîrtii fără importanţă…

— Obişnuieşti să ţii un jurnal cu tot ce vezi… N-ai ars chiar jurnalul acestei campanii?

Tînărul stătea în picioare, cu capul plecat, ca un elev care nu ştia lecţia şi se uita bosumflat în pămînt.

— Da…

— De ce?

— Nu mai ştiu!

— Şi nu mai ştii nici de ce te-ai întors la bord? Nu imediat! Şi te-ai ascuns în spatele unui vagon aflat la cincizeci de metri de vas…

Tînăra se uită la comisar, apoi la logodnicul ei şi din nou la comisar, iar convingerea începu să i se clatine.

— Da…

— Căpitanul a trecut pasarela, a pus piciorul pe chei… În acel moment a fost atacat…

Tînărul tăcea.

— Răspunde-mi, fir-ar să fie!

— Da, răspunde, Pierre! Pentru salvarea ta… Nu înţeleg…

Lacrimile îi umflau pleoapele.

— Da…

— Ce da?

— Eram acolo!

— Asta înseamnă c-ai văzut?

— Nu prea bine… Erau o mulţime de butoaie, de vagoane… O luptă între doi oameni, apoi unul dintre ei care fugea, în timp ce un corp cădea în apă.

— Cum arăta fugarul?

— Nu ştiu…

— Era îmbrăcat în haine de marinar?

— Nu!

— Asta înseamnă că ştii cum era îmbrăcat?

— I-am remarcat doar pantofii galbeni, cînd trecea pe lîngă un bec cu gaz.

— Ce-ai făcut pe urmă?

— Am urcat la bord…

— De ce? Şi de ce n-ai sărit în ajutorul căpitanului? Ştiai că era deja mort?

O tăcere apăsătoare. Marie Léonnec îşi împreună mîinile, speriată.

— Vorbeşte odată, Pierre! Vorbeşte, te implor!

Paşi pe culoar. Temnicerul venea să anunţe că Le Clinche era aşteptat la judecătorul de instrucţie.

Logodnica vru să-l îmbrăţişeze. El ezită. În cele din urmă, o luă în braţe încet, cu o mişcare reţinută.

Şi nu-i sărută gura, ci perişorul blond şi creţ de la tîmple.

— Pierre!

— Nu trebuia să vii! îi spuse el, cu fruntea încruntată, urmîndu-l alene pe temnicer.

Maigret şi Marie Léonnec se îndreptară spre ieşire fără să vorbească. Afară, tînăra oftă întristată şi zise:

— Nu înţeleg…

Apoi, ridicînd capul:

— E totuşi nevinovat, sînt sigură! Nu înţelegem pentru că n-am fost niciodată într-o astfel de situaţie! E în închisoare de trei zile şi toată lumea îl acuză… E un om timid!

Maigret se simţi înduioşat de însufleţirea din vorbele ei, deşi era total descurajată.

— Veţi face totuşi ceva, nu-i aşa?

— Cu condiţia să te întorci acasă, la Quimper.

— Nu! Asta nu! Păi, cum! Daţi-mi voie să…

— Atunci, du-te la plajă. Aşază-te lîngă soţia mea şi încearcă să găseşti ceva de făcut. Sînt sigur că-ţi va da ceva să brodezi.

— Ce veţi face? Credeţi că acest indiciu, pantofii galbeni…

Oamenii întorceau capul după ei, pentru că Marie Léonnec vorbea cu atîta însufleţire, încît lăsau impresia că se certau.

— Repet că voi face tot ce-mi va sta în putinţă. Uite! Strada asta duce direct la *Hôtel de la Plage*. Spune-i soţiei mele că s-ar putea să vin destul de tîrziu la masa de prînz.

Şi îi întoarse spatele, îndreptîndu-se spre cheiuri. Aerul posac îi dispăruse. Aproape că zîmbea.

Se temuse de o scenă înflăcărată în celulă, de proteste vehemente, lacrimi, sărutări. Dar fusese cu totul altfel, mai simplu, mai sfîşietor şi mai elocvent.

Personajul îi plăcea tocmai prin atitudinea lui distantă, prin firea lui închisă.

În faţa unei prăvălii, îl întîlni pe P’tit Louis, care avea în mînă o pereche de cizme de cauciuc.

— Încotro?

— Să le vînd! Nu vreţi să le cumpăraţi? Marfă de Canada! Nu găsiţi altele mai bune în Franţa. Două sute de franci…

P’tit Louis era totuşi puţin îngrijorat şi abia aştepta să i se dea voie să-şi vadă de drum.

— Ţi-a trecut cumva prin minte că Fallut era sărit de pe fix?

— Să vă spun drept, în buncăr nu ştii mare lucru…

— Dar se vorbea! Nu?

— Sigur că au circulat poveşti ciudate!

— Despre ce?

— Despre totul şi despre nimic! E greu de explicat. Mai ales după ce ajungi pe uscat!

Ţinea încă cizmele în mînă şi negustorul de articole marinăreşti, care îl reperase deja, îl aştepta în uşă.

— Mai aveţi nevoie de mine?

— Cînd a început totul?

— Păi, imediat! Un vas e sănătos sau e bolnav… *Océan* era bolnav…

— Manevre greşite?

— Şi altele! Ce vreţi să vă spun? Lucruri care nu au sens, dar care există. Dovadă: impresia că n-o să ne mai întoarcem. E adevărat că n-o să mă mai ia nimeni la întrebări pentru povestea aia cu portofelul?

— Vom vedea…

Portul era aproape pustiu. Vara, toate vasele sînt în Terra Nova, în afara bărcilor de pescuit care prind peşte proaspăt de-a lungul coastei. Numai *Océan* îşi profila silueta întunecată în radă şi umplea aerul cu un miros puternic de cod.

Lîngă vagoane se afla un bărbat cu ghetre de piele şi şapcă galonată cu mătase.

— Armatorul? întrebă Maigret pe un vameş care trecea pe-alături.

— Da. Directorul companiei *La Morue française*.

Comisarul se prezentă. Celălalt îl privi cu neîncredere, continuînd să supravegheze descărcarea.

— Ce părere aveţi despre asasinarea căpitanului?

— Ce părere am? Păi, opt sute de tone de cod stricat! Şi, dacă o s-o ţină tot aşa, vasul n-o să mai plece în a doua campanie! Şi nu poliţia o să rezolve lucrurile sau o să acopere pierderile!

— Aveaţi încredere deplină în Fallut, nu-i aşa?

— Da! Şi?

— Credeţi că telegrafistul…

— Telegrafist sau nu, e un an ratat! Şi nu vorbesc de plasele pe care mi le-au adus! Plase care au costat două milioane… Înţelegeţi? Rupte de parcă s-ar fi distrat să pescuiască stînci! Şi, pe deasupra, echipajul, care tot îndrugă că a fost un blestem! Hei! Acolo! Ce faceţi? Păi, fir-ar dracu' al dracului! Nu v-am spus să terminaţi de încărcat întîi vagonul ăsta?

Şi o luă la fugă pe lîngă vas, tunînd şi fulgerînd împotriva tuturor.

Maigret mai rămase un moment să asiste la descărcare. Apoi porni în direcţia digului, printre grupurile de pescari în bluzoane din pînză roz.

Curînd auzi în spatele lui:

— Pst! Pst! Hei! Domnule comisar!

Era Léon, patronul tavernei *Rendez-vous des Terre-Neuvas*, care încerca să-l prindă din urmă, mişcîndu-şi cît putea de repede picioarele scurte.

— Veniţi să beţi ceva la noi…

Avea un aer misterios, plin de promisiuni. Pe drum, explică:

— E iar linişte! Cei care nu s-au dus acasă, în Bretagne sau în sate, şi-au cheltuit aproape toţi banii. Dimineaţă, am avut doar cîţiva pescari de scrumbii…

Traversară cheiul şi intrară în bodega pustie, unde chelneriţa ştergea mesele.

— O clipă! Ce beţi? Un mic aperitiv? Curînd se face ora… După cum vă spuneam ieri, nu-i îndemn niciodată să bea. Din contră! Mai ales că,

atunci cînd se îmbată, distrug ce le iese în cale şi paguba e mai mare decît cîştigul pe care mi-l aduc. Caută-mă pe la bucătărie, Julie!

Îi aruncă lui Maigret o privire plină de subînţelesuri.

— Noroc! V-am zărit de departe. Şi avînd ceva să vă spun…

Se duse să se încredinţeze că tînăra nu asculta la uşă. Apoi, cu un aer din ce în ce mai enigmatic şi totodată încîntat, scoase ceva din buzunar: un carton de forma unei fotografii.

— Iată! Ce ziceţi?

Era chiar o fotografie, fotografia unei femei. Dar capul era complet acoperit cu linii de cerneală roşie. Cineva, furios, dorise să facă să dispară acel cap. Peniţa zgîriase hîrtia. Erau linii trase în toate direcţiile, astfel încît nu mai rămăsese nici măcar un milimetru pătrat vizibil.

În schimb, sub faţă, bustul era intact. Un piept destul de opulent. O rochie de mătase albă, foarte mulată şi foarte decoltată.

— Unde aţi găsit-o?

Alte ocheade.

— Dumneavoastră pot să vă spun. Cufărul lui Le Clinche nu se închide bine. Aşa a căpătat obiceiul să strecoare scrisorile de la logodnica lui sub faţa de masă.

— Şi le citeaţi?

— Nu prezentau nici un interes… Din întîmplare… Cînd au venit să facă percheziţie, nimeni nu s-a gîndit să se uite sub faţa de masă. Ideea mi-a venit ieri-seară şi uitaţi ce-am găsit. Sigur, faţa nu se vede… Totuşi, nu e logodnica, ea nu arată aşa bine! Am văzut şi fotografia ei. Prin urmare, aici e amestecată altă femeie…

Maigret se uită fix la fotografie. Linia umerilor era apetisantă. Femeia nu era, probabil, atît de tînără ca Marie Léonnec. Bustul ei emana multă senzualitate.

Dar şi ceva vulgar! O rochie de-a gata. O cochetărie ieftină!

— Aveţi cerneală roşie în casă?

— Nu! Numai cerneală verde.

— Le Clinche nu folosea niciodată cerneală roşie?

— Niciodată! Avea cerneala lui, din cauza stiloului. O cerneală specială, de un albastru bătînd în negru.

Maigret se ridică şi se îndreptă spre uşă.

— Îmi cer scuze!

După cîteva clipe, se afla la bordul traulerului *Océan*, scotocind prin cabina telegrafistului, apoi prin cea a căpitanului, murdară şi în dezordine.

Nu exista cerneală roşie la bordul vasului. Pescarii n-o văzuseră niciodată.

Cînd părăsi nava, Maigret avu parte de-o privire încruntată din partea armatorului, care continua să ocărască pe toată lumea.

— Aveţi cerneală roşie la birou?

— Cerneală roşie? Pentru ce? La noi nu e şcoală!

Dar, brusc, ca şi cum şi-ar fi amintit ceva, adăugă:

— Numai Fallut scria cu cerneală roşie, cînd era acasă, pe strada Étretat. Ce mai e şi povestea asta? Atenţie la vagon, acolo! Un accident ne-ar mai lipsi! Ce tot vreţi cu cerneala asta roşie?

— Nimic! Mulţumesc…

P’tit Louis se întorcea fără cizme, dar cu cîteva pahare la activ, o şapcă de derbedeu pe cap şi nişte pantofi uzaţi în picioare.

III

Portretul fără cap

„Şi n-ar putea nimeni să-mi spună că n-aş avea economii, ţinînd seama de salariul meu de căpitan…”

Maigret o lăsă pe doamna Bernard în uşa casei de pe strada Étretat. Era o femeie de vreo cincizeci de ani, care se menţinuse foarte bine. Îi vorbise o jumătate de oră despre primul soţ, despre văduvie, despre căpitan, care devenise locatarul ei, despre zvonurile care circulaseră în legătură cu relaţiile lor şi, în sfîrşit, despre o necunoscută, care era cu siguranţă „o femeie uşoară”.

Comisarul vizitase întreaga casă, bine întreţinută, dar plină de lucruri de prost gust. Camera căpitanului Fallut rămăsese aşa cum fusese aranjată pentru întoarcerea lui.

Puţine obiecte personale: cîteva haine într-un cufăr, cîteva cărţi, îndeosebi romane de aventuri şi fotografii de nave.

Totul dădea impresia unei existenţe tihnite şi mediocre.

— …Era stabilit fără să fi fost stabilit, dar toţi ştiau că urma să ne căsătorim. Eu aduceam casa, mobila, lenjeria… Nu s-ar fi schimbat nimic şi am fi fost liniştiţi, mai ales după trei-patru ani, cînd ar fi ieşit la pensie.

Prin ferestre se zăreau băcănia din faţă, strada în pantă, trotuarul unde se jucau cîţiva copii.

— Astă-iarnă, a întîlnit-o pe femeia aceea şi totul a fost dat peste cap. La vîrsta lui! E posibil să i se aprindă călcîiele în halul ăsta după o astfel de creatură? Şi se ascundea! Probabil că se întîlnea cu ea la Havre sau în altă parte, pentru că n-au fost văzuţi niciodată împreună. Simţeam că ceva nu era în regulă. Îşi cumpăra lenjerie mai fină… Ba chiar, o dată, şosete de mătase! Dar asta nu mă privea, pentru că nu era nimic între noi şi nu voiam să pară că-mi apăram interesele.

Discuţia cu doamna Bernard lămurea o întreagă parte din viaţa defunctului. Un bărbat mic de statură, între două vîrste, care revenea în port după o campanie de pescuit şi iarna trăia ca un burghez, lîngă doamna Bernard, care avea grijă de el, aşteptînd s-o ia de soţie!

Mînca împreună cu ea, în sufragerie, sub portretul primului soţ cu mustăţi blonde. Apoi se ducea în camera lui să citească un roman de aventuri.

Şi iată că această pace fusese tulburată. Apăruse altă femeie. Căpitanul Fallut se ducea des la Havre, îşi îngrijea ţinuta, se bărbierea cu grijă, îşi cumpăra chiar şosete de mătase şi se ascundea de gazda lui!

Totuşi nu era căsătorit, nu-şi luase nici un angajament. Era liber şi, cu toate astea, nu se arătase nici măcar o dată la Fécamp împreună cu acea necunoscută.

Să fi fost marea pasiune, marea aventură care apărea la apropierea bătrîneţii? Sau vreo relaţie ruşinoasă?

Maigret ajunse pe plajă şi o zări pe soţia lui într-un şezlong cu dungi roşii. Lîngă ea, Marie Léonnec cosea.

Cîţiva turişti în costume de baie stăteau pe galeţii albiţi de soare. Marea era molatică. Şi, acolo, de cealaltă parte a digului, se zăreau *Océan* la chei, codul în vrac, a cărui descărcare părea să nu se mai sfîrşească, şi mateloţii posaci, vorbind în doi peri.

O sărută pe frunte pe doamna Maigret. Înclină din cap spre tînără şi răspunse privirii ei întrebătoare:

— Nimic deosebit!

— Domnişoara Léonnec mi-a spus toată povestea, zise doamna Maigret cu îngrijorare în glas. Crezi că băiatul ăsta e în stare de o asemenea faptă?

Se îndreptară încet spre hotel. Maigret ducea cele două şezlonguri. Cînd să se aşeze la masă, sosi un agent de poliţie în uniformă, care îl căuta pe comisar.

— Mi s-a spus să vă arăt asta. A sosit acum o oră.

Şi îi întinse un plic galben, desfăcut, pe care nu era scrisă nici o adresă. Înăuntru găsi o foaie de hîrtie acoperită cu un scris mărunt şi înghesuit, meticulos:

„Nimeni să nu fie acuzat de moartea mea şi să nu încerce să-mi înţeleagă gestul.

Acestea sînt ultimele mele dorinţe. Las ceea ce am doamnei văduve Bernard, care a fost întotdeauna bună cu mine, urmînd ca ea să-i trimită ceasul meu din aur nepotului meu, pe care îl cunoaşte, şi să aibă grijă să fiu înmormîntat în cimitirul de la Fécamp, lîngă mama mea….”

Maigret făcu ochii mari.

— E semnată Octave Fallut! zise el, cu glas şoptit. Cum a ajuns scrisoarea asta la comisariat?

— Nu se ştie. A fost găsită în cutia de scrisori. Se pare că e într-adevăr scrisul lui. Comisarul a anunţat imediat Parchetul.

— Totuşi a fost sugrumat! Şi nu te poţi sugruma singur! bombăni Maigret.

Lîngă ei, la masa turiştilor, era zarvă. Pe un platou de aperitive se vedeau ridichi roz.

— Stai puţin, să copiez scrisoarea. Trebuie s-o duci înapoi?

— N-am primit instrucţiuni speciale, dar presupun…

— Da. Trebuie să fie depusă la dosar.

Puţin mai tîrziu, Maigret, cu copia în mînă, privea cu nerăbdare sala de mese, unde avea să piardă o oră aşteptînd să fie serviţi. În tot acest timp, Marie Léonnec nu-şi luă ochii de la el, dar fără a îndrăzni să-i întrerupă meditaţia posomorîtă. Numai doamna Maigret oftă în faţa escalopului palid şi zise:

— Ar fi fost totuşi mai bine în Alsacia!

Maigret se ridică înainte de desert şi se şterse la gură, grăbit să revadă traulerul, portul, mateloţii. Pe drum, mormăia:

— Fallut ştia că va muri! Dar ştia că va fi asasinat? A vrut oare să-şi salveze dinainte asasinul sau doar dorea să se sinucidă? Mai mult! Cine a aruncat plicul galben în cutia de scrisori a comisariatului? Nu avea timbru, nici adresă!

Vestea se răspîndise probabil, pentru că, atunci cînd Maigret ajunse lîngă trauler, directorul companiei *La Morue française* îl întrebă cu o ironie agresivă:

— Se pare că Fallut s-a sugrumat singur, nu-i aşa? Cine a mai găsit şi asta?

— Vreţi mai bine să-mi spuneţi ce ofiţeri mai sînt încă la bordul vasului *Océan*?

— Nici unul! Secundul s-a dus să chefuiască la Paris. Mecanicul-şef e la el acasă, la Yport, şi nu se întoarce înainte să se termine descărcarea…

Maigret cercetă încă o dată cabina căpitanului. O cabină mică. Un pat cu o cuvertură murdară. Un dulap de haine în peretele despărţitor. O

cafetieră albastră, smălţuită pe masa acoperită cu muşama. Cizme cu talpă de lemn într-un colţ.

Era întunecoasă şi năclăită, saturată de mirosul înţepător care domnea pe toată nava. Tricouri cu dungi albastre se uscau pe punte. Maigret era cît pe ce să cadă traversînd pasarela, unsuroasă de resturi de peşte.

— Aţi găsit ceva?

Comisarul ridică din umeri, privi încă o dată vasul cu un aer lugubru şi întrebă pe un vameş cum putea să ajungă la Yport.

Era un sat situat la poalele falezei, la şase kilometri de Fécamp. Cîteva case de pescari, cîteva ferme în jur, vile, cele mai multe închiriate cu tot cu mobilă vara, şi un singur hotel.

Pe plajă, din nou costume de baie, copii şi mămici tricotînd sau brodînd.

— Casa domnului Laberge, vă rog?

— Mecanicul-şef de pe *Océan* sau fermierul?

— Mecanicul.

I se arătă o casă mică cu grădiniţă. Şi, pe cînd se apropia de uşa vopsită în verde, auzi dinăuntru un zvon de ceartă. Două voci: una de bărbat şi alta de femeie. Dar nu putea să înţeleagă ce ziceau şi bătu.

Vocile amuţiră. Se auziră paşi. Uşa se deschise şi apăru un bărbat înalt şi slab, bănuitor, arţăgos.

— Ce este?

O femeie în ţinută de menajeră îşi aranja în grabă părul în dezordine.

— Sînt de la Poliţia Judiciară şi aş vrea să-ţi pun cîteva întrebări.

— Intraţi!

Un copil plîngea şi tatăl lui îl împinse cu un gest brutal în camera vecină, unde comisarul zări piciorul unui pat.

— Poţi să ne laşi! îi zise Laberge soţiei sale.

Şi ea avea ochii roşii. Cearta izbucnise probabil în timpul mesei, pentru că farfuriile rămăseseră pe jumătate pline.

— Ce vreţi să ştiţi?

— Cînd ai fost ultima oară la Fécamp?

— În dimineaţa asta… Am fost cu bicicleta, pentru că nu e nici o distracţie să-ţi auzi nevasta zbierînd toată ziua. Stai luni în şir pe mare, munceşti de te speteşti… Şi cînd vii acasă…

Furia nu i se domolise. E adevărat că răsuflarea îi duhnea a băutură.

— Toate sînt la fel! Gelozie şi tot tacîmul! Îşi închipuie că n-avem altceva în cap decît să ne ducem la gagici… Auziţi! Acum cotonogeşte copilul ca să-i treacă nervii!

Într-adevăr, copilul ţipa în camera vecină şi vocea femeii striga:

— Nu taci? Nu? Taci odată!…

Aceste cuvinte erau însoţite probabil de palme sau lovituri, pentru că hohotele copilului se înteţeau.

— Ah, frumoasă viaţă!

— Ţi-a spus cumva căpitanul Fallut că avea vreun necaz?

Celălalt se uită la Maigret chiondorîş şi schimbă locul unui scaun.

— Ce vă face să credeţi asta?

— Navighezi de mult cu el, nu-i aşa?

— De cinci ani.

— Şi, la bord, mîncaţi împreună…

— Nu şi ultima dată! I-a trecut prin minte să mănînce singur în cabină. Dar aş prefera să nu vorbesc despre porcăria asta de campanie!

— Unde te aflai cînd a fost comisă crima?

— La tavernă, cu ceilalţi. Probabil că vi s-a spus…

— Şi crezi că telegrafistul avea un motiv să-l agreseze pe căpitan?

Brusc, Laberge se supără.

— Unde vreţi să ajungeţi cu întrebările astea? Ce vreţi să spun eu? Nu era treaba mea să fac pe poliţistul la bord, înţelegeţi? Sînt sătul! De povestea asta şi de restul! Nici nu ştiu dacă o să mai plec în următoarea campanie!

— Evident, ultima n-a fost deloc strălucită!

Altă privire pătrunzătoare aruncată lui Maigret.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Că totul a mers prost! Un mus a murit! S-au întîmplat mai multe accidente decât de obicei! Pescuitul n-a fost bun şi codul a ajuns stricat la Fécamp.

— Şi e vina mea?

— N-am spus asta! Te întreb doar dacă, în evenimentele la care ai asistat, există ceva care să poată explica moartea căpitanului. Era un om calm, cu o viaţă liniştită…

Mecanicul rînji, dar nu zise nimic.

— Ştii să fi avut o aventură?

— Dacă vă spun că nu ştiu nimic şi că sînt sătul pînă peste cap!? Vreţi să-mi pierd minţile? Tu ce mai vrei?

Se răstise la soţia lui, pentru că intrase în încăpere şi se îndrepta spre maşina de gătit, unde se afla o cratiţă ce mirosea a ars.

Să fi avut vreo treizeci şi cinci de ani. Nu era nici urîtă, nici drăguţă.

— Un moment…, zise ea smerită. Mîncarea cîinelui…

— Grăbeşte-te! N-ai terminat?

Apoi, lui Maigret:

— Vreţi să vă spun ceva? Lăsaţi în pace toată treaba asta! Fallut e bine acolo unde e! Cu cît se va vorbi mai puţin, cu atît va fi mai bine! Eu nu ştiu nimic şi, chiar dacă mi s-ar pune întrebări toată ziua, n-aş avea de spus un

cuvînt în plus. Aţi venit cu trenul? Dacă nu-l luaţi pe cel care pleacă peste zece minute, nu mai aveţi altul pînă la opt seara…

Deschisese uşa. Soarele intra în încăpere.

— Pentru ce e geloasă soţia? întrebă încet comisarul cînd ajunse în prag.

Mecanicul strînse din dinţi şi nu zise nimic.

— O cunoşti pe această persoană?

Maigret îi întinse fotografia femeii al cărei cap dispărea sub mîzgăliturile făcute cu cerneală roşie. Dar ţinea degetul pe cap. Se vedea numai corsajul de mătase.

Celălalt îi aruncă o privire iute şi vru să apuce fotografia.

— O recunoşti?

— Cum vreţi s-o recunosc?

Desfăcu din nou mîna în timp ce Maigret punea poza la loc în buzunar.

— Ajungi mîine la Fécamp?

— Nu ştiu… Aveţi nevoie de mine?

— Nu! Am întrebat aşa… Îţi mulţumesc pentru informaţiile pe care ai binevoit să mi le dai.

— Nu v-am dat nici o informaţie!

Maigret nu apucă să facă mai mult de zece paşi, că uşa se închise, trîntită cu piciorul, şi vocile soţilor reizbucniră înăuntru, unde cearta avea să continue şi mai îndîrjit.

*

Mecanicul-şef spusese adevărul: nu mai era nici un tren spre Fécamp pînă la opt seara şi Maigret, neavînd altă treabă, ajunse pe plajă, unde se instală pe terasa hotelului.

Era o atmosferă banală de vacanţă: umbrele de soare roşii, rochii albe, pantaloni de flanelă şi un grup de curioşi în jurul unei bărci pescăreşti, care era trasă pe galeţi cu ajutorul unui cabestan.

Faleze albicioase în stînga şi în dreapta. Iar în faţă, marea, de un verde pal, tivită cu alb şi murmurul regulat al vălurelelor de la mal.

— Bere!

Soarele era fierbinte. O familie mînca îngheţată la masa vecină. Un tînăr făcea fotografii cu un aparat Kodak şi, undeva, se auzeau vocile ascuţite ale unor fetiţe.

Maigret îşi lăsa privirea să rătăcească peste peisaj şi gîndurile îi deveneau confuze, creierul îi amorţea parcă, cuprins de o reverie care se învîrtea în jurul căpitanului Fallut, din ce în ce mai lipsit de consistenţă.

— Mulţumesc frumos!

Aceste două cuvinte stăruiră în mintea lui nu din cauza sensului, ci pentru că erau rostite tăios, cu o ironie necruţătoare, de o femeie care se afla în spatele comisarului.

— Dacă-ţi spun, Adèle…

— Vacs!

— Doar n-o să începi iar?

— O să fac ce mi-o plăcea!

Era, fără doar şi poate, ziua certurilor! Încă de dimineaţă, Maigret dăduse peste un ins nervos: directorul companiei *La Morue française*. La Yport nimerise peste o scenă între soţii Laberge. Şi acum, pe terasă, un cuplu necunoscut schimba cuvinte destul de înţepătoare.

— Ai face mai bine să te gîndeşti…

— Vacs!

— Crezi că e inteligent să răspunzi aşa?

— Vacs şi iar vacs! Ai înţeles? Chelner! Limonada asta e călduţă! Adu-mi alta!

Accentul era vulgar şi femeia vorbea mai tare decît era nevoie.

— Va trebui totuşi să te hotărăşti! continuă bărbatul.

— Du-te singur! Ţi-am spus-o! Şi dă-mi pace…

— Ştii că nu e frumos ce faci?

— Şi tu?

— Eu?… Îndrăzneşti… Dacă n-am fi aici, cred că mi-ar fi greu să mă abţin, să ştii…

Ea rîse. Mult prea tare!

— Te rog să taci! Hai, scumpo…

— Şi de ce-aş tăcea?

— De aia!

— Trebuie să spun că răspunsul e inteligent…

— Nu taci odată?

— Dacă-mi place mie…

— Adèle, te previn că…

— Că ce? C-o să faci scandal de faţă cu lumea? Mare chestie! Oamenii ne-au şi auzit…

— Ai face mai bine să te gîndeşti şi ai înţelege…

Femeia se ridică brusc, ca una care s-a săturat. Maigret stătea cu spatele la ea, dar îi zări umbra crescînd pe dalele terasei.

Apoi o văzu, din spate, mergînd spre ţărmul mării.

Luminată din faţă, era doar o siluetă pe cerul care devenea roşiatic. Maigret observă doar că era destul de bine îmbrăcată, că nu avea ţinută de plajă, ci purta ciorapi de mătase şi pantofi cu tocul înalt.

De aceea, cînd traversă plaja de galeţi, mersul îi deveni anevoios şi lipsit de graţie. Putea să-şi luxeze glezna în orice clipă.

Dar voia să meargă mai departe, furioasă, încăpăţînată.

— Cît face, chelner?

— Dar n-am adus încă limonada pe care doamna…

— N-are importanţă! Cît face?

— Nouă franci şi cincizeci. Nu cinaţi aici?

— Nu ştiu…

Maigret întoarse capul să-l vadă pe bărbatul care se simţea jenat, înţelegînd că cei din jur auziseră totul.

Era înalt, de o eleganţă îndoielnică. Avea ochii obosiţi şi întreaga faţă trăda o mare enervare.

Nu ştiu în prima clipă în ce direcţie s-o apuce, apoi – încercînd să se arate nepăsător – o porni după tînăra femeie, care urma acum linia şerpuitoare a mării.

— Alt concubinaj, cu siguranţă! zise cineva de la o masă unde trei femei croşetau.

— Ar putea să-şi spele rufele în altă parte! Nu e un exemplu de dat copiilor…

Cele două siluete se întîlniră la marginea apei. Nu se mai auzea ce vorbeau. Gesturile lor făceau însă scena uşor de ghicit.

Bărbatul implora şi ameninţa. Femeia se arăta neînduplecată. La un moment dat o prinse de mînă şi s-ar fi putut crede că cearta urma să degenereze în bătaie.

Nu! Bărbatul îi întoarse spatele. Se îndreptă cu paşi mari spre o stradă din apropiere şi porni o maşină mică, gri.

— Chelner, încă o bere!

Abia atunci observă Maigret că tînăra îşi uitase geanta pe masă. O geantă din imitaţie de piele de crocodil, burduşită, nouă-nouţă.

O umbră se apropie pe dale. Maigret ridică atunci capul şi văzu chipul proprietarei genţii, care se întorcea pe terasă.

Comisarul simţi un mic şoc. Nările îi fremătară.

Sigur, putea să se înşele. Era mai mult o impresie decît o certitudine. Dar ar fi jurat că o avea în faţă pe femeia din poza pe care o ţinea în buzunar.

De altfel, o scoase discret. Femeia se aşezase pe scaun.

— Ei, chelner, limonada mea!

— Credeam… domnul a zis…

— Am comandat o limonadă!

Aceeaşi linie cam plinuţă a gîtului şi pieptul voluminos şi ferm, de o elasticitate voluptuoasă.

Şi acelaşi fel de-a se îmbrăca, acelaşi gust pentru lucrurile din mătase foarte netede, în culori ţipătoare.

Maigret lăsă să-i cadă fotografia în aşa fel încît femeia s-o vadă.

O văzu şi se uită la comisar, părînd că încearcă să-şi amintească. Dar chipul ei nu trăda nici urmă de tulburare, în cazul în care simţea aşa ceva.

Trecură cinci, zece minute. În depărtare, se auzi duduitul unui motor, ce devenea tot mai puternic. Era maşina gri, care se întorcea spre terasă, se oprea, pornea din nou, ca şi cum omul de la volan nu s-ar fi putut hotărî să se îndepărteze definitiv.

— Gaston!

Era în picioare. Îi făcea semn bărbatului cu care venise. De data asta îşi luă geanta şi urcă repede în maşină.

Cele trei femei de la masa vecină o urmăriră din ochi cu un aer dezaprobator. Tînărul cu aparatul Kodak întoarse capul.

Maşina gri dispărea deja într-un zumzet de motor.

— Chelner! De unde se poate închiria o maşină?

— Nu cred că găsiţi vreo maşină la Yport… E una care duce uneori oamenii la Fécamp sau la Étretat, dar am văzut-o dimineaţă plecînd cu nişte englezi…

Degetele groase ale comisarului băteau cu rapiditate darabana pe masă.

— Adu-mi o hartă rutieră! Şi cere la telefon comisariatul de poliţie din Fécamp. I-ai mai văzut pe oamenii ăştia?

— Cuplul care se certa? Aproape în fiecare zi din săptămîna asta. Ieri au luat masa de prînz aici. Cred că sînt de la Havre.

Nu mai erau acum decît familii pe plaja ce lăsa să se reverse blîndeţea unei seri de vară. Un vas negru se mişca imperceptibil pe linia orizontului, străpungea soarele şi ieşea pe partea cealaltă, cum ai trece printr-un inel de hîrtie.

IV

Sub semnul mîniei

— Mărturisesc că nu-mi mai fac multe iluzii, zise comisarul de poliţie de la Fécamp, ascuţind un creion albastru. Rar se întîmplă să lămureşti poveştile astea cu marinari! Ce zic eu? Încearcă numai să descoperi pricina unei încăierări obişnuite, cum izbucnesc în fiecare zi în port! În momentul în care sosesc oamenii mei, se bat în toată legea! Cînd zăresc uniformele, fac front comun! Dacă îi interoghez, toţi mint! Se contrazic! Şi încurcă aşa de bine lucrurile, încît renunţi pînă la urmă…

Erau patru care pufăiau în biroul plin deja de fum de tutun. Se lăsase seara. Comisarul Brigăzii mobile din Havre, care fusese însărcinat oficial cu conducerea anchetei, era însoţit de un inspector tînăr.

Maigret se afla acolo ca particular. Aşezat într-un colţ, la marginea unei mese, nu spusese încă nimic.

— Lucrurile mi se par totuşi simple! zise inspectorul, căutînd din ochi aprobarea şefului său. Crima n-a avut ca mobil furtul. Prin urmare, e vorba de o răzbunare. Faţă de cine s-a arătat cel mai dur căpitanul Fallut în cursul campaniei?

Dar comisarul din Havre ridică din umeri şi inspectorul tăcu, roşind.

— Totuşi…

— Nu, bătrîne, nu! E altceva… Şi, întîi, femeia pe care ai descoperit-o, Maigret. Ai dat toate indicaţiile jandarmeriei ca să fie găsită? Nu reuşesc să-

mi dau seama care e rolul ei. Vasul a fost plecat trei luni… N-a fost prezentă nici măcar la debarcare, pentru că nimeni n-a observat-o… Telegrafistul e logodit… Căpitanul Fallut, după cît se spune, nu pare omul care să facă nebunii… Şi totuşi îşi scrie testamentul cu puţin timp înainte de-a fi asasinat…

— Ar fi interesant de ştiut şi cine a avut grijă să aducă acest testament aici, spuse, oftînd, Maigret. Un jurnalist – cel care poartă un impermeabil bej – pretinde, în *L'Éclair de Rouen*, că vasul *Océan* primise de la armatorii lui o cu totul altă misiune decît pescuitul de cod.

— Aşa se spune de fiecare dată! mormăi comisarul din Fécamp.

Era o discuţie lipsită de vlagă. Urmă o lungă tăcere, în care se auzi cum sfîrîia pipa lui Maigret, care se ridică deodată, oarecum anevoie.

— Dacă mi s-ar cere caracteristicile acestui caz, aş spune că stă sub semnul mîniei, zise el. Tot ce vine dinspre trauler e plin de arţag, crispare, agresivitate. La taverna *Au Rendezvous des Terre-Neuvas*, echipajul se îmbată şi se bate… Telegrafistul, căruia îi aduc logodnica, îşi reţine cu greu agasarea şi o priveşte cu răceală… Puţin a lipsit s-o roage să nu se amestece în ce n-o priveşte! La Yport, mecanicul-şef îşi ocărăşte nevasta şi mă primeşte plin de ţîfnă… În fine, descopăr alte două persoane care par marcate de acelaşi semn: numita Adèle şi însoţitorul ei, care fac scene pe plajă şi se împacă doar ca s-o şteargă…

— Şi ce concluzie tragi? întrebă comisarul de la Havre.

— Eu? Nu trag nici o concluzie! Remarc doar că am impresia că mă aflu în mijlocul unei bande de oameni furioşi. Mă rog, bună seara, domnilor! Eu sînt aici numai ca amator! Şi soţia mă aşteaptă la hotel… Mă anunţi şi pe mine, comisare, dacă sînt găsiţi femeia de la Yport şi bărbatul cu maşină gri?

— S-a făcut! Noapte bună…

Maigret, în loc să traverseze oraşul, merse de-a lungul cheiurilor, cu mîinile în buzunare şi pipa între dinţi. Rada pustie era un mare patrulater negru, unde nu străluceau decît luminile de pe *Océan*, a cărui descărcare nu se terminase încă.

— …sub semnul mîniei! mormăi comisarul pentru sine.

Nimeni nu-i dădu atenţie cînd urcă la bord. Merse de-a lungul punţii, parcă fără ţintă, şi zări lumină în tambuchiul teugei. Se aplecă, izbit de un val de aer cald, un miros care amintea deopotrivă de dormitor comun, cantină şi pescărie.

Coborî scara de fier şi dădu nas în nas cu trei bărbaţi, care mîncau din gamelele aşezate pe genunchi. Erau luminaţi de o lampă cu petrol fixată pe cardan. În mijloc se afla o sobă de fontă acoperită cu cruste de jeg.

De-a lungul pereţilor, patru etaje de cuşete, unele încă pline de paie, altele goale. Şi cizme, şi pălării impermeabile care atîrnau.

Dintre toţi trei, se ridică numai P’tit Louis. Ceilalţi doi erau bretonul şi un negru cu picioarele goale.

— Poftă bună! mormăi Maigret.

Îi răspunseră alte mormăieli.

— Unde sînt camarazii voştri?

— Păi, acasă! răspunse P’tit Louis. Numai cine nu ştie unde să se ducă şi n-are un chior în buzunar rămîne aici cînd vasul nu navighează.

Trebuia să te obişnuieşti cu semiobscuritatea şi mai ales cu mirosul. Nu era greu să-ţi imaginezi aceeaşi încăpere cînd trăiau acolo patruzeci de oameni, neputînd face vreo mişcare fără să-i lovească pe ceilalţi.

Patruzeci de oameni aruncîndu-se, cu cizmele în picioare, pe cuşete, sforăind, mestecînd tutun, fumînd!

— Căpitanul venea uneori aici?

— Niciodată.

Şi gîfîitul maşinilor, mirosul de cărbune, funinginea, pereţii fierbinţi de metal, loviturile repetate, ca de ciocan, ale mării.

— Vino cu mine, P’tit Louis!

Maigret surprinse un gest pe care, din fanfaronadă, matelotul îl adresă celorlalţi, pe la spatele lui.

Dar sus, pe puntea învăluită în întuneric, vitejia îi dispăru.

— Ce-i?

— Nimic. Numai puţin… Să presupunem un moment că victima, căpitanul, a murit pe drum… Ar fi putut cineva să aducă vasul în port?

— Poate că nu… Pentru că secundul nu ştie să stabilească unde se află nava. E adevărat, se pretinde că, prin T.S.F.*, telegrafistul poate să recunoască poziţia…

— Dădeai deseori ochii cu telegrafistul?

— Niciodată! Nu trebuie să vă închipuiţi că aici, înăuntru, se circulă ca acum. Sînt sectoare pentru unii şi sectoare pentru alţii. Stai zile în şir în colţul tău.

— Şi mecanicul-şef?

— Pe ăsta, da! Îl vedeam, ca să zic aşa, în fiecare zi.

— Cum era?

P’tit Louis deveni evaziv.

— Ce ştiu eu, la urma urmelor? Şi ce vreţi să înţelegeţi din asta? Aş vrea să vă văd cînd totul merge prost, cînd un mus a căzut peste bord, cînd sare o siguranţă de presiune, cînd căpitanul se încăpăţînează să ţină vasul acolo unde nu e peşte, cînd un om face cangrenă şi cîte şi mai cîte… Atunci înjuri de toţi Dumnezeii! Şi îi tragi unuia un pumn în bot pentru orice fleac! Şi cînd ţi se mai spune şi că ai sus un căpitan sărit de pe fix…

— Era?

— Nu m-am dus să-l întreb. Pe urmă…

— Pe urmă?

— La urma urmelor, ce mai contează? O să se găsească unul să vă spună… Se pare că erau trei, sus, care nu se despărţeau de revolver. Trei care se spionau, pentru că le era teamă unul de altul. Căpitanul abia dacă ieşea din cabină, unde ceruse să-i fie aduse hărţile, busola, sextantul şi tot restul…

— Şi asta a durat trei luni?

— Da! Mai aveţi ceva să mă întrebaţi?

— Mulţumesc. Poţi să pleci.

P’tit Louis se îndepărtă cu regret parcă şi rămase un moment în faţa tambuchiului, privindu-l pe comisar cum trăgea scurt din pipă.

Din calele deschise se scotea în continuare cod, la lumina lămpilor cu acetilenă. Dar poliţistul voia să uite vagoanele, docherii, cheiurile, digurile şi farul.

Stătea în picioare pe un univers de tablă şi, cu ochii pe jumătate închişi, îşi imagina largul mării, un cîmp de talazuri egale pe care etrava îl brăzda fără răgaz, oră de oră, zi de zi, săptămînă de săptămînă.

„Dacă vă închipuiţi că se circulă ca acum!”

Oameni la maşini. Oameni în postul din faţă. Şi cîţiva oameni în castelul de la pupă: căpitanul, secundul, mecanicul-şef şi telegrafistul.

O lampă mică, de habitaclu, pentru luminarea busolei. Hărţi întinse.

Trei luni!

La întoarcere, căpitanul Fallut îşi scrisese testamentul, prin care îşi declara intenţia de a-şi pune capăt zilelor.

La o oră după ce ajunsese cu vasul la chei, era sugrumat şi aruncat în radă.

Iar doamna Bernard, gazda lui, se simţea foarte tristă că acum nu mai era posibilă o căsătorie atît de potrivită! Mecanicul-şef îi făcea scene soţiei

sale! O anume Adèle se certa cu un necunoscut, dar fugea cu el în momentul în care Maigret îi punea sub ochi fotografia mîzgălită cu cerneală roşie! Telegrafistul Le Clinche, în închisoare, era într-o dispoziţie cît se poate de proastă!

Vasul abia dacă se clătina. Doar o mişcare uşoară, ca ridicarea unui piept. Unul dintre cei trei oameni din teugă cînta probabil la acordeon.

Maigret, întorcînd capul, zări pe chei două siluete de femei. Se grăbi să treacă pasarela.

— Ce căutaţi aici?

Roşi, pentru că tonul îi era aspru şi, mai ales, pentru că îşi dădu seama că fusese şi el cuprins de acea frenezie care îi stăpînea pe toţi actorii dramei.

— Am vrut să vedem vasul, răspunse doamna Maigret, cu o modestie dezarmantă.

— E vina mea! interveni Marie Léonnec. Eu am insistat să…

— Bine! Bine! Aţi luat masa?

— E ora zece… Dumneavoastră?

— Da… Mulţumesc…

Numai taverna mai era luminată. Pe dig se profilau vag cîteva siluete: turişti care îşi făceau conştiincios plimbarea de seară.

— Aţi descoperit ceva? întrebă logodnica lui Le Clinche.

— Nu încă! Sau nu mare lucru!

— Nu îndrăznesc să vă cer o favoare…

— Spune!

— Aş vrea să văd cabina lui Pierre. Îmi daţi voie?

Comisarul ridică din umeri şi o conduse pînă acolo. Doamna Maigret refuză să treacă pasarela.

O adevărată cutie de metal. Aparatele de transmisie, o masă de tablă, o bancă şi o cuşetă. Pe un perete, fotografia lui Marie Léonnec în costum

breton. Pe jos, doi pantofi vechi şi, pe cuşetă, o pereche de pantaloni.

Tînăra respira acea atmosferă cu o curiozitate amestecată cu bucurie.

— Da! Nu e chiar cum îmi închipuiam eu. Pantofii n-au fost niciodată daţi cu cremă. Uitaţi! Bea întotdeauna din paharul ăsta, fără să-l spele.

O fată ciudată! Un amestec de timiditate, slăbiciune, educaţie bună şi, pe de altă parte, de energie şi curaj. Tînăra ezita.

— Şi cabina căpitanului?

Maigret schiţă un zîmbet sumbru. Înţelegea că, în sinea ei, spera să facă o descoperire. O conduse totuşi. Ba chiar aduse un felinar de pe punte.

— Cum putea să stea în mirosul ăsta? zise ea, oftînd.

Privea cu atenţie în jur. O văzu tulburîndu-se de timiditate cînd întrebă:

— De ce a fost patul supraînălţat?

Maigret îşi lăsă pipa să se stingă. Observaţia era justă. Întreg echipajul dormea în cuşete care făceau într-un fel parte din arhitectura vasului. Numai căpitanul avea un pat de fier.

Şi, sub fiecare picior, fusese aşezat cîte un cub de lemn.

— Nu vi se pare ciudat? S-ar zice…

— Continuă…

Proasta dispoziţie îi dispăruse cu desăvîrşire. Maigret vedea chipul palid al tinerei uşor deformat din cauza reflecţiei şi a bucuriei.

— S-ar zice… dar o să rîdeţi de mine! S-ar zice că patul a fost supraînălţat ca să se poată ascunde cineva dedesubt. Fără bucăţile de lemn, somiera e mult prea joasă. Pe cînd în felul ăsta…

Şi, înainte ca el să poată interveni, tînăra se culcă pe podea, deşi era plină de mizerie. Apoi se strecură sub pat.

— E destul loc! zise ea.

— Da… Ieşi de-acolo…

— O clipă… Daţi-mi puţin felinarul, domnule comisar.

Apoi nu mai zise nimic.

Maigret nu putea să-şi dea seama ce făcea. Îşi pierdea răbdarea.

— Ei?

— Da… Aşteptaţi…

Ieşi brusc, cu taiorul gri murdărit, cu ochii scăpărători.

— Trageţi patul… Veţi vedea…

Vocea îi era răguşită, mîinile îi tremurau uşor. Maigret smulse brusc patul din perete şi se uită pe jos.

— Nu zăresc nimic.

Văzînd că nu răspunde, se întoarse spre ea şi observă că plîngea.

— Ce-ai văzut? De ce plîngi?

— Aici… Citiţi…

Trebuia să se lase în jos, să lipească felinarul de perete. Şi desluşi cîteva cuvinte scrise pe lemn cu ceva ascuţit, un ac sau un cui.

Gaston – Octave – Pierre – Hen.…

Ultimul cuvînt era neterminat. Totuşi cuvintele nu fuseseră scrise în grabă. Unele litere îi luaseră cu siguranţă celui care le scrijelise mai bine de-o oră! Erau şi înfloriturі, linii trase ca atunci cînd nu ai ce face.

Nota comică o dădeau două coarne de cerb desenate deasupra numelui „Octave”.

Tînăra stătea pe marginea patului tras în mijlocul cabinei. Plîngea în tăcere.

— Ciudat! mormăi Maigret. Aş fi încîntat să ştiu dacă…

Atunci ea se ridică şi zise cu vehemenţă:

— Ei da! Asta e! Aici era o femeie! Se ascundea… Şi totuşi veneau la ea bărbaţi… Pe căpitanul Fallut nu-l chema Octave?

Comisarul fusese rareori atît de stînjenit.

— Nu te grăbi să tragi concluzii! îi zise el, însă fără convingere.

— Dar e scris! Aici e toată povestea! Patru bărbaţi care…

Ce-ar fi putut să-i spună ca s-o liniştească?

— Ai încredere în experienţa mea! În cazurile astea trebuie întotdeauna să aştepţi mai întîi şi pe urmă să judeci. Nu mai departe de ieri îmi spuneai că Le Clinche nu e în stare să ucidă…

— Da! hohoti ea. Da! Aşa cred! Nu?

Se agăţa totuşi de o speranţă.

— Îl cheamă Pierre!

— Ştiu… Şi ce dacă? Un marinar din zece se numeşte Pierre şi la bord erau cincizeci de bărbaţi. Şi mai e vorba de un Gaston… şi de un Henry…

— Şi ce credeţi?

— Nimic!

— O să-i arătaţi asta judecătorului? Cînd mă gîndesc că eu am…

— Linişteşte-te! Încă n-am descoperit nimic, doar că patul a fost supraînălţat dintr-un motiv sau altul şi că cineva a scris nişte prenume pe un perete.

— Aici a fost o femeie…

— De ce o femeie?

— Păi…

— Să mergem! Doamna Maigret ne aşteaptă pe chei…

— Adevărat…

Ascultătoare, tînăra îşi şterse lacrimile, trăgîndu-şi nasul.

— N-ar fi trebuit să vin. Şi eu, care credeam… Dar nu se poate ca Pierre… Spuneţi! Trebuie să-l văd cît mai repede! O să vorbesc singură cu el. Mă ajutaţi, nu-i aşa?

Înainte să păşească pe pasarelă, tînăra aruncă o privire plină de ură vasului negru, care nu mai era acelaşi pentru ea acum, cînd ştia că o femeie se ascunsese la bord.

Doamna Maigret o observă plină de curiozitate.

— Hai, nu plînge! Ştii foarte bine că totul o să se rezolve…

„Nu! Nu!”, răspunse ea printr-o mişcare deznădăjduită a capului.

Nu putea să vorbească. Se sufoca. Voia să privească din nou vasul. Iar doamna Maigret, care nu înţelegea nimic, se uita întrebător la soţul ei.

— Condu-o la hotel. Încearcă s-o liniştească.

— S-a întîmplat ceva?

— Nimic precis. Cred că am să mă întorc destul de tîrziu.

Le urmări cu privirea îndepărtîndu-se. Marie Léonnec întoarse de mai multe ori capul şi doamna Maigret trebui s-o tragă după ea ca pe un copil.

Comisarul vru să urce din nou la bord. Dar îi era sete. La tavernă se zărea încă lumină.

La o masă, patru marinari jucau cărţi. Lîngă tejghea, un tînăr pretendent îşi trecuse braţele pe după mijlocul chelneriţei, care din cînd în cînd rîdea încetişor.

Patronul urmărea partida şi dădea sfaturi.

— Ia te uită! Dumneavoastră! îl întîmpină el pe Maigret.

Dar nu părea chiar foarte bucuros că îl vedea. Dimpotrivă, purtarea lui trăda o oarecare jenă.

— Hai, Julie! Serveşte-l pe domnul comisar. Ce să vă ofer?

— Nimic. Dacă-mi permiteţi, aş vrea să mă serviţi ca pe un simplu client…

— N-am vrut să vă supăr… Doar…

Oare ziua se va încheia tot sub semnul mîniei? Unul dintre marinari bombăni ceva în dialect normand şi Maigret traduse cu aproximaţie: „Iaca!

Asta nu miroase a bine!”.

Comisarul îl privi în ochi. Celălalt roşi şi bîigui:

— Atu de treflă!

— Nu puteai să joci pica! zise şi Léon, ca să se afle în treabă.

* Télégraphie sans fil (Telegrafie fără fir) (n.r.).

V

Adèle şi însoţitorul ei

Sună telefonul. Léon se repezi să răspundă şi îl chemă curînd pe Maigret la aparat.

— Alo! făcu o voce plictisită la capătul celălalt al firului. Comisarul Maigret? Aici, secretarul comisariatului… V-am sunat la hotel şi de acolo mi s-a spus că aţi putea să fiţi la *Rendezvous des Terre-Neuvas*… Îmi cer scuze că vă deranjez, domnule comisar… De o jumătate de oră stau la telefon… Nu pot să dau cu nici un chip de şefu'! Iar comisarul de la Brigada mobilă cred că a părăsit deja Fécamp. Fapt e că am aici doi ciudaţi, care tocmai au sosit şi, se pare, au declaraţii urgente de făcut. Un bărbat şi o femeie…

— Cu o maşină gri?

— Da… Sînt cei pe care îi căutaţi?

Zece minute mai tîrziu, Maigret ajungea la comisariat, ale cărui încăperi erau pustii, în afara biroului public, împărţit în două de un fel de balustradă. Secretarul scria, fumînd o ţigară. Un bărbat aştepta aşezat pe o bancă, cu coatele pe genunchi şi bărbia în mîini.

În sfîrşit, o femeie se plimba de colo-colo, lovind podeaua cu tocurile înalte.

Cînd îl văzu pe comisar, se îndreptă spre el, iar bărbatul se ridică, oftînd uşurat, ba chiar mormăind printre dinţi:

— A dat Domnul!

Erau într-adevăr certăreţii de la Yport, parcă şi mai ţîfnoşi decît în cursul scenei de menaj la care fusese martor Maigret.

— Vă rog să mă urmaţi alături…

Şi Maigret îi pofti în biroul comisarului, se aşeză în fotoliul lui şi îşi umplu pipa, în timp ce-i observa pe cei doi.

— Puteţi să staţi jos.

— Mulţumesc! zise femeia, care – dintre ei doi – era fără doar şi poate cea mai nervoasă. De altfel, n-am multe de spus…

Comisarul o vedea din faţă, luminată de un bec electric puternic. Nu avea nevoie de o examinare îndelungată ca s-o claseze. Poza în care i se vedea numai bustul nu fusese de-ajuns?

O femeie frumoasă, în accepţia populară a termenului, cu trup atrăgător, dinţi sănătoşi, un zîmbet provocator şi privire aţîţătoare.

Mai exact, era o putorişcă frumoasă, provocatoare, lacomă, gata să stîrnească scandal sau să rîdă zgomotos, în hohote vulgare.

Avea un corsaj din mătase roz, la care purta o broşă de aur, mare cît o monedă de cinci franci.

— Vreau mai întîi să vă spun…

— Pardon! o întrerupse Maigret. Vă rog să vă aşezaţi, aşa cum v-am rugat. Veţi răspunde la întrebările mele.

Ea se încruntă. Expresia gurii îi deveni răutăcioasă.

— Auziţi! Aţi uitat că mă aflu aici pentru că aşa vreau eu…

Însoţitorul ei se strîmbă, deranjat de această atitudine. Se potriveau bine unul cu celălalt. Era exact bărbatul pe care îl întîlneşti de obicei cu astfel de femei.

Nu se putea spune că avea chiar o mutră suspectă. Era îmbrăcat decent, chiar dacă cu prost gust. Purta pe degete inele groase şi o perlă la cravată.

Totuşi ansamblul era neliniştitor. Poate fiindcă intuiai că se situează în afara claselor sociale stabilite.

Era omul care putea fi văzut la orice oră în cafenele şi braserii, bînd vin spumos în compania unor femei uşoare şi locuind în hoteluri de mîna a treia.

— Dumneata întîi! Numele, domiciliul, profesia…

El vru să se ridice.

— Stai jos…

— Să vă explic…

— Nu! Numele…

— Gaston Buzier… Pe moment, mă ocup cu vînzarea şi închirierea de vile. Locuiesc de cele mai multe ori la Havre, la hotelul *Agneau d'argent*…

— Te-ai declarat negustor de bunuri?

— Nu. Dar…

— Eşti angajatul unei agenţii?

— Adică…

— Destul! Pe scurt, treburi de ocazie. Cu ce te ocupai înainte?

— Eram reprezentantul unei mărci de biciclete. Am vîndut şi maşini de cusut la ţară…

— Cîte condamnări?

— Nu răspunde, Gaston! interveni femeia. Asta e culmea, pîn' la urmă! Noi venim să…

— Taci! Două condamnări. Una cu suspendare, pentru cecuri fără acoperire. Alta, la două luni, pentru că nu i-am vărsat proprietarului acontul pe care îl primisem pentru o vilă. Vedeţi că sînt nişte fleacuri…

În orice caz, se vedea bine că era obişnuit să aibă de-a face cu poliţia. Răspundea degajat, cu un strop de răutate în privire.

— E rîndul dumitale! zise Maigret, întorcîndu-se spre femeie.

— Adèle Noirhomme… născută la Belleville.

— Prostituată?

— M-au trecut în registre acum cinci ani, la Strasbourg, din cauza unei burgheze care mă ura că îi suflasem bărbatu'. Dar, de atunci…

— Ai scăpat de controalele poliţiei! Perfect! Vrei să-mi spui în ce calitate te-ai îmbarcat la bordul vasului *Océan*?

— Trebuie mai întîi să vă explicăm! replică bărbatul. Fiindcă ne aflăm aici tocmai pentru că nu avem ce să ne reproşăm. La Yport, Adèle a venit să-mi spună că aveţi fotografia ei şi o veţi aresta mai mult ca sigur. Primul nostru gînd a fost să fugim, ca să scăpăm de necazuri. Pentru că ştim noi cum stă treaba! La Étretat, am zărit jandarmii de la baraj şi am înţeles că vom fi hăituiţi. Atunci am preferat să vin singur…

— Dumneata, doamnă! Te-am întrebat ce făceai la bordul traulerului…

— E foarte simplu! Îmi urmam iubitul!

— Căpitanul Fallut?

— Da, căpitanul! Eram cu el, ca să zic aşa, din luna noiembrie. Ne-am întîlnit la Havre, într-o cafenea. S-a îndrăgostit… A revenit de două-trei ori pe săptămînă. La început am crezut că era maniac, pentru că nu-mi cerea nimic. Dar nu! Era mort după mine. A umblat la marea seducţie! Mi-a închiriat o frumoasă cameră mobilată şi am înţeles că, dacă ştiam cum să-l iau, avea să se căsătorească pînă la urmă cu mine. Marinarii n-au saci de bani, dar primesc leafă regulat şi mai era şi pensia…

— N-ai venit niciodată cu el la Fécamp?

— Nu! Îmi interzicea. El venea acolo. Era gelos. Un tip care n-avusese probabil prea multe aventuri la viaţa lui, pentru că, la cincizeci de ani, era timid cu femeile ca un licean. În plus, după ce s-a îndrăgostit lulea…

— O clipă! Erai deja amanta lui Gaston Buzier?

— Natural! Dar i-l prezentasem pe Gaston ca fiind fratele meu.

— Am înţeles! În fond, trăiaţi amîndoi din banii căpitanului.

— Lucram! protestă Buzier.

— Cum să nu! Sîmbătă după-amiaza! Cine a fost cu ideea să te îmbarci?

— Fallut! Nu suporta gîndul să mă lase singură toată campania. Pe de altă parte, îi era şi frică, pentru că regulamentul e sever şi era un om care respecta întocmai regulamentele. A rezistat pînă în ultimul moment. Apoi a venit după mine. M-a dus în cabina lui, în noaptea de dinaintea plecării. Pe mine mă amuza, din cauza schimbării, dar – dacă aş fi ştiut ce avea să fie – l-aş fi lăsat baltă cît ai zice peşte!

— Buzier n-a protestat?

— Ezita. Înţelegeţi? Trebuia să-i cîntăm în strună bătrînului… Îmi promisese că se va pensiona imediat după campanie şi se va căsători cu mine. Şi ce-am trăit! Închisă toată ziua într-o cabină care puţea a peşte! Mai mult! Cînd venea cineva, trebuia să mă bag sub pat! N-am ajuns bine în larg, că Fallut a şi început să regrete că mă luase. N-am văzut niciodată un om atît de speriat ca el. Verifica de zece ori pe zi dacă uşa era bine încuiată. Dacă vorbeam, îmi zicea să tac, de teamă să nu mă audă cineva. Era posac, crispat… Se întîmpla să mă privească minute în şir ca şi cum i-ar fi venit să mă arunce peste bord ca să scape de mine…

Avea vocea stridentă. Gesticula.

— Fără să mai zic că devenea tot mai gelos! Îmi punea întrebări despre trecutul meu. Încerca să afle… Trei zile nu-mi mai vorbea şi trăgea cu ochiul la mine ca la o duşmancă. Pe urmă, brusc, îl apuca pasiunea. În unele momente îmi era frică de el.

— Ce membri ai echipajului te-au văzut la bord?

— Era în a patra noapte… Voiam să iau aer pe punte. Mă săturasem să stau închisă. Fallut s-a dus să se asigure că nu era nimeni. Abia dacă mi-a dat voie să fac cinci paşi în sus şi în jos. A trebuit să urce o clipă pe pasarelă

şi atunci a venit telegrafistul şi mi-a vorbit. Era foarte intimidat, dar înfierbîntat. A doua zi a reuşit să intre în cabina mea.

— Fallut l-a văzut?

— Nu cred. Nu mi-a spus nimic.

— Ai devenit amanta lui Le Clinche?

Femeia nu răspunse. Gaston Buzier rînji.

— Recunoaşte! îi zise el cu o voce răutăcioasă.

— Ce, nu sînt liberă? Mai ales că nu te-ai abţinut de la femei cît am lipsit! Nu-i aşa? Mititica de la *Villa des Fleures*! Şi fotografia pe care am găsit-o în buzunarul tău…

Maigret era serios ca un augur.

— Te-am întrebat dacă ai devenit amanta telegrafistului.

— Şi eu vă zic vacs!

Îl provoca, cu un zîmbet umed. Se ştia seducătoare. Conta pe buzele ei cărnoase, pe trupul atrăgător.

— Mecanicul-şef te-a văzut şi el…

— Ce v-a spus?

— Nimic! Rezum! Căpitanul te ţinea ascunsă în cabina lui. Rînd pe rînd, Pierre Le Clinche şi mecanicul-şef veneau acolo la dumneata. Fallut a observat?

— Nu!

— Totuşi avea bănuieli, stătea prin preajmă, nu te părăsea decît atunci cînd era strict necesar.

— De unde ştiţi?

— Mai zicea că te ia de nevastă?

— Nu ştiu.

Maigret îşi imagina traulerul, fochiştii izolaţi în buncăr, oamenii înghesuiţi în teugă la proră, cabina telegrafistului, cea a căpitanului, la pupă,

cu patul supraînălţat.

Campania de pescuit durase trei luni!

Şi, în acest timp, trei bărbaţi se învîrtiseră în jurul cabinei unde era închisă această femeie.

— Am făcut o mare prostie! exclamă ea. Dacă ar fi s-o iau de la început, jur că… Ar trebui întotdeauna să te fereşti de bărbaţii timizi care îţi spun că vor să te ia de soţie.

— Dacă m-ai fi ascultat…, interveni Gaston Buzier.

— Tu, lasă gura! Dacă te-aş fi ascultat, ştiu foarte bine în ce fel de casă aş fi fost acum! Nu vreau să-l vorbesc de rău pe Fallut, pentru că a murit. Dar era sonat… Îşi făcea tot felul de gînduri. Se credea dezonorat pentru că încălcase regulamentul. Şi a fost din ce în ce mai rău. După opt zile nu-şi mai descleşta dinţii decît ca să-mi facă scene. Sau să mă întrebe dacă n-a intrat cineva în cabină! Era gelos mai ales pe Le Clinche. Zicea: „Ţi-ar plăcea unul tînăr, nu? Recunoaşte! Recunoaşte că, dacă ar intra aici în absenţa mea, nu l-ai respinge!”. Şi rînjea de-mi venea rău.

— De cîte ori a venit Le Clinche la dumneata? întrebă domol Maigret.

— Ei bine, atîta pagubă! O dată… În a patra zi. N-aş putea să spun nici măcar cum s-a întîmplat. Pe urmă nu s-a mai putut, pentru că Fallut mă supraveghea îndeaproape.

— Şi mecanicul?

— Niciodată! A încercat… Venea să se uite la mine prin hublou. Şi avea atunci o mutră palidă. Credeţi că asta era viaţă? Mă simţeam ca un animal în cuşcă. De cîte ori marea era agitată, mi se făcea rău şi Fallut nici măcar nu avea grijă de mine. Nu mă atingea săptămîni întregi. Pe urmă îl apuca… Mă săruta ca şi cum m-ar fi muşcat… Mă strîngea în braţe de parcă ar fi vrut să mă sufoce.

Gaston Buzier îşi aprinsese o ţigară, pe care o fuma cu un rictus ironic.

— Vedeţi bine, domnule comisar, că n-am nici un amestec! În timpul ăsta, eu munceam…

— Tu, mai lasă-mă! făcu ea, agasată.

— Ce s-a întîmplat la întoarcere? Fallut ţi-a spus că avea de gînd să se sinucidă?

— El? Aiurea! Cînd am ajuns în port, nu mai vorbea cu mine de cincisprezece zile. De altfel, cred că nu mai vorbea cu nimeni. Stătea ore întregi şi privea în gol. Chiar mă hotărîsem să renunţ la el. Mă săturasem! Înţelegeţi? Prefer să crăp de foame, dar să fiu liberă. Am auzit că ajungeam la chei… A intrat în cabină şi mi-a zis doar cîteva cuvinte: „Aşteptaţi aici pînă vin să vă iau…”.

— O clipă! Nu te tutuia?

— La urmă, nu!

— Continuă…

— Atîta ştiu. Sau, mai bine zis, restul îl ştiu de la Gaston. Era pe chei…

— Vorbeşte! îi ceru Maigret bărbatului.

— Cum a spus ea, eram pe chei. I-am văzut pe mateloţi intrînd în tavernă. O aşteptam pe Adèle. Era întuneric. La un moment dat, căpitanul a coborît singur pe uscat… Cîteva vagoane staţionau acolo. A făcut cîţiva paşi şi, atunci, un om s-a aruncat asupra lui. Nu ştiu exact ce s-a întîmplat, dar am auzit zgomotul unui corp care cădea în apă.

— L-ai recunoaşte pe acel om?

— Nu! Era întuneric şi vagoanele îmi ascundeau aproape tot.

— În ce direcţie a plecat?

— Cred că pe chei…

— Şi nu l-ai zărit pe telegrafist?

— Nu ştiu… Nu-l cunosc.

— Şi dumneata cum ai coborît de pe vas?

— Cineva a deschis uşa cabinei unde eram încuiată. Le Clinche. Mi-a spus: „Fugi repede!”.

— Asta e tot?

— Am vrut să-i pun întrebări. Auzeam oameni alergînd pe chei şi o barcă ce se apropia prin radă cu un felinar. „Fugi!”, a repetat el. M-a împins pe pasarelă. Toată lumea se uita în altă parte. Nimeni n-a fost atent la mine. Am bănuit că se petrecea ceva rău, dar am preferat să plec. Gaston mă aştepta puţin mai departe.

— Şi ce-ai făcut de atunci?

— Gaston era foarte palid. Am băut rom prin bistrouri. Am dormit la *Chemin-de-Fer*… A doua zi, toate ziarele scriau despre moartea lui Fallut. Atunci am şters-o, la început spre Havre, pentru orice eventualitate. Nu aveam chef să fim amestecaţi în poveştile astea.

— Dar nu s-a putut stăpîni să vină să dea tîrcoale pe-aici! replică amantul ei. Nu ştiu dacă pentru telegrafist sau…

— Lasă gura! Ajunge! Povestea mă interesa, bineînţeles… Aşa că am venit de trei ori la Fécamp. Ca să nu batem la ochi, dormeam la Yport.

— Nu l-ai reîntîlnit pe mecanicul-şef?

— De unde ştiţi? Într-o zi, la Yport… Şi mi-a aruncat o privire de m-a băgat în sperieţi. Un timp s-a ţinut după mine.

— De ce te-ai certat mai devreme cu amantul dumitale?

Femeia ridică din umeri.

— Aşa! Încă n-aţi înţeles? E convins că sînt îndrăgostită de Le Clinche, că pentru mine a ucis telegrafistul şi aşa mai departe… Mi-a făcut scene. Iar eu sînt sătulă! Am tras destul pe nenorocitul ăla de vapor!

— Totuşi, cînd ţi-am arătat fotografia, la terasă…

— Tare figura! M-am prins, bineînţeles, că sînteţi de la poliţie! Mi-am zis că Le Clinche vorbise. M-am speriat şi l-am sfătuit pe Gaston s-o

ştergem. Abia pe drum ne-am dat seama că n-aveam de ce, pentru că o să fim prinşi la prima cotitură… Fără să mai zic că n-aveam decît două sute de franci în buzunar. Ce-o să-mi faceţi? Nu puteţi să mă băgaţi la închisoare!

— Crezi că telegrafistul l-a omorît pe căpitan?

— De unde să ştiu?

— Ai cumva nişte pantofi galbeni? îl întrebă brusc Maigret pe Gaston.

— Eu… da… De ce?

— Aşa! O simplă întrebare! Eşti sigur că nu-l poţi recunoaşte pe asasinul căpitanului?

— Am văzut numai o siluetă în umbră.

— Ei bine, Pierre Le Clinche, care se afla şi el acolo, ascuns de vagoane, pretinde că asasinul purta pantofi galbeni.

Bărbatul se ridică brusc, cu privirea dură şi buzele fremătînde.

— A spus asta? Sînteţi sigur că a spus asta?

Furia îl sufoca, îl făcea să se bîlbîie. Nu mai era acelaşi personaj. Lovi cu pumnul în birou.

— Asta-i culmea! Duceţi-mă la el! Trebuie! Mii de draci! Şi-o să vedem atunci cine minte! Pantofi galbeni! Păi, atunci, eu eram, nu? Îmi ia femeia… o dă jos de pe vas… şi are tupeul să spună…

— Domol…

Bărbatul nu putea să respire. Gîfîia.

— Auzi, Adèle? Uite cum sînt iubiţii tăi!

Lacrimi de furie îi ţîşneau din ochi şi dinţii îi clănţăneau.

— Mii de blesteme! Eu am… Ha-ha! Asta le întrece pe toate! E mai frumos ca la cinema! Şi, dacă am deja două condamnări, pe el o să-l creadă… Eu l-am omorît pe căpitanul Fallut! Pentru că eram gelos, nu? Şi ce-am mai făcut? Nu cumva l-am ucis şi pe telegrafist…

Îşi trecu mîna prin păr cu un gest febril, răvăşindu-l. Părea chiar mai slab. Cearcănele îi erau mai mari, faţa mai palidă.

— De ce nu mă arestaţi odată?

— Taci! bombăni amanta lui.

Dar intrase şi ea în panică. Ceea ce n-o împiedica să-i arunce însoţitorului ei priviri scrutătoare.

Se îndoia oare? Nu jucau teatru?

— Dacă trebuie să mă arestaţi, faceţi-o imediat! Dar cer să fiu confruntat cu acest domn. O să vedem atunci!

Maigret apăsă butonul unei sonerii. Secretarul comisarului îşi arătă faţa îngrijorată.

— Îi ţii aici pe domnul şi pe doamna pînă mîine-dimineaţă, să aştepte hotărîrea judecătorului de instrucţie.

— Secătură! îi strigă Adèle, scuipînd pe jos. Să-mi fie învăţătură de minte să mai spun adevărul altă dată! Întîi de toate, tot ce-am zis pînă acum au fost numai invenţii! Şi n-o să semnez nici un proces-verbal! Descurcaţi-vă cum ştiţi! Aha, aşa stă treaba!

Apoi, întorcîndu-se spre amantul ei:

— Lasă, Gaston! Avantajul e de partea noastră! Şi-o să vezi că, pînă la urmă, tot noi o să cîştigăm. Sigur, o femeie care figurează în condicuţa ălora de la moravuri e numai bună de băgat la zdup… Oare nu l-oi fi omorît eu pe căpitan?

Maigret ieşi, fără s-o mai asculte. Afară, îşi umplu plămînii cu aer de mare şi-şi scutură scrumul din pipă. După nici zece paşi, o auzi, în postul de poliţie, pe Adèle, care le striga agenţilor cuvintele cele mai obscene din vocabularul ei.

Se făcuse două dimineaţa. Noaptea era de un calm ireal. Fluxul atinsese cota maximă şi bărcile de pescuit îşi legănau catargele mai înalte decît

acoperişurile caselor.

Peste toate stăruia zgomotul necontenit al valurilor pe galeţi.

Lumini puternice în jurul traulerului *Océan*. Oamenii descărcau întruna, zi şi noapte, şi împingeau, opintindu-se, vagoanele cu cod pe măsură ce se umpleau.

Taverna marinarilor era acum închisă. La *Hôtel de la Plage*, portarul, cu pantalonii traşi peste cămaşa de noapte, îi deschise uşa comisarului.

În hol ardea un singur bec. De aceea, Maigret nu distinse imediat o siluetă de femeie într-un fotoliu de răchită.

Era Marie Léonnec. Dormea cu capul lăsat pe un umăr.

— Cred că sînteţi aşteptat…, şopti portarul.

Tînăra era palidă. Părea anemică. Buzele îi erau lipsite de culoare şi cearcănele de la ochi îi trădau oboseala. Dormea cu gura întredeschisă, ca şi cum i-ar fi lipsit aerul.

Maigret îi atinse încet umărul. Ea tresări, îşi îndreptă spatele şi îl privi stînjenită.

— O, am adormit!

— De ce nu te-ai culcat? Soţia mea nu te-a condus în cameră?

— Ba da… Am coborît fără să fac zgomot. Voiam să ştiu… Spuneţi…

Era mai puţin drăguţă decît de obicei, pentru că avea pielea jilavă din cauza lipsei de somn. Şi o înţepătură de ţînţar îi lăsase o pată roşie în mijlocul frunţii.

Rochia, pe care şi-o croise probabil singură dintr-un serj rezistent, se şifonase.

— Aţi descoperit ceva nou? Nu? Vedeţi… Eu m-am gîndit mult… Nu ştiu cum să vă spun… Mîine, înainte să-l văd pe Pierre, aş vrea să-i vorbiţi, să-i spuneţi că ştiu totul despre acea femeie, dar că nu sînt supărată… Sînt sigură, să ştiţi, că nu e vinovat. Dacă i-aş vorbi eu prima, ar fi însă jenat. L-

aţi văzut dimineaţă. Se macină… Dacă la bord se afla o femeie, oare nu era firesc să…

Ba nu! Era peste puterile ei! Izbucni în lacrimi. Nu se mai putea opri din plîns.

— Şi n-ar trebui cu nici un preţ să se scrie în ziare, să afle părinţii mei… N-ar înţelege… N-ar…

Hohotea.

— Trebuie să-l găsiţi pe asasin! Am impresia că, dacă i-aş putea interoga eu pe oameni… Îmi cer scuze! Nu mai ştiu ce vorbesc… Vă pricepeţi mai bine decît mine… Dar nu-l cunoaşteţi pe Pierre. Am cu doi ani mai mult decît el. E ca un copil. Dacă e acuzat, din mîndrie, ar fi în stare să se închidă în el, să nu spună nimic. E foarte sensibil. A fost deseori umilit…

Maigret puse încet mîna pe umărul ei, înăbuşindu-şi un oftat adînc.

Vocea lui Adèle îi răsuna încă în urechi. O revedea – provocatoare, seducătoare, cu trupul ei frumos de felină, plin de senzualitate.

Iar tînăra bine-crescută, anemică încerca să-şi reţină suspinele, să surîdă cu încredere.

— Cînd îl veţi cunoaşte…

Dar ea nu va cunoaşte niciodată cabina neagră, în jurul căreia dădeau tîrcoale trei bărbaţi, zile, săptămîni, acolo, în mijlocul mării, în timp ce oamenii de la maşini şi cei din teugă intuiau confuz o dramă, priveau marea, discutau despre manevre, se lăsau cuprinşi de îngrijorare şi vorbeau despre blestem şi despre nebunie.

— O să stau de vorbă mîine cu Le Clinche.

— Şi eu?

— Poate… Probabil… Trebuie să te odihneşti.

Doamna Maigret murmură, puţin mai tîrziu, pe jumătate adormită:

— E drăguţică! Ştii că şi-a pregătit deja întreg trusoul? Brodat de mîna ei… Ai aflat ceva nou? Miroşi a parfum…

Probabil o urmă din parfumul violent al lui Adèle ce se agăţase de el. Un parfum vulgar, ca vinul albastru din bistrouri, care, luni la rînd, la bordul traulerului, se amestecase cu mirosul rînced de cod, în timp ce bărbaţii se învîrteau în jurul unei cabine, ca nişte cîini încăpăţînaţi şi arţăgoşi.

— Somn uşor! zise el, trăgîndu-şi cuvertura pînă sub bărbie.

Şi depuse o sărutare gravă şi apăsată pe fruntea soţiei sale, care aţipise deja.

VI

Cei trei nevinovaţi

O punere în scenă foarte simplă: aceea a celor mai multe confruntări. Asta avea loc în micul birou al închisorii. Comisarul Girard, de la Havre, care conducea ancheta, stătea în singurul fotoliu din încăpere. Maigret se sprijinea cu coatele de şemineul din granit negru. Pe pereţi, grafice, ordine oficiale, o litografie a preşedintelui republicii.

În picioare, în plină lumină, Gaston Buzier, încălţat cu pantofii lui galbeni.

— Să intre telegrafistul!

Uşa se deschise. Pierre Le Clinche, căruia nu i se spusese nimic, păşi în cameră, cu fruntea încruntată, ca un om care suferă şi se aşteaptă la noi încercări.

Îl văzu pe Buzier. Dar nu-i acordă nici o atenţie şi se uită în jur, întrebîndu-se spre cine trebuia să se întoarcă cu faţa.

Amantul provocatoarei Adèle îl examina şi el din cap pînă-n picioare, cu o strîmbătură dispreţuitoare.

Le Clinche avea hainele şifonate şi era pămîntiu la faţă. Nu încerca să facă pe grozavul, nici să-şi ascundă descurajarea. Era trist ca un animal bolnav.

— Îl recunoşti pe omul din faţa dumitale?

Îl fixă pe Buzier, încercînd să şi-l amintească.

— Nu! Cine e?

— Uită-te bine la el, de sus în jos…

Le Clinche se supuse şi, îndată ce privirea îi ajunse la pantofi, ridică imediat capul.

— Ei?

— Da…

— Ce înseamnă „Da”?

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi. Pantofii galbeni…

— Exact! se răsti brusc Gaston Buzier, care nu spusese nimic pînă atunci, dar avea expresia unui om pus pe harţă. Ia repetă că eu i-am luat mau’ căpitanului tău! Zi!

Toate privirile erau aţintite asupra telegrafistului, care lăsă capul în jos şi schiţă cu mîna un gest ostenit.

— Vorbeşte!

— Poate nu erau pantofii ăştia…

— Ha-ha! exclamă triumfător celălalt. Te-ai dezumflat!

— Nu-l recunoşti pe asasinul lui Fallut?

— Nu ştiu… Nu…

— Ştii că te afli în faţa amantului unei anume Adèle, pe care o cunoşti… El a mărturisit că se afla în apropierea traulerului în momentul crimei. Şi purta pantofi galbeni…

Un timp, Buzier îl sfidă cu privirea, fremătînd de nerăbdare, de furie.

— Da, să vorbească! Dar să încerce să spună adevărul, altfel jur că…

— Ia mai taci! Zi, Le Clinche!

Telegrafistul îşi trecu mîna peste frunte, strîmbîndu-se pur şi simplu de durere.

— Nu ştiu! Să se ducă la naiba!

— Ai văzut un bărbat cu pantofi galbeni repezindu-se asupra lui Fallut…

— Am uitat!

— Asta ai declarat la primul interogatoriu. Nu e mult de-atunci. Îţi menţii această afirmaţie?

— Ei bine, nu! Am văzut un bărbat cu pantofi galbeni… Asta e tot… Nu ştiu dacă el e asasinul…

Pe măsură ce interogatoriul continua, Gaston Buzier, descumpănit şi el după noaptea petrecută la postul de poliţie, îşi recăpăta siguranţa. Se legăna acum de pe un picior pe celălalt, cu o mînă în buzunarul pantalonilor.

— Vedeţi că dă înapoi! Nu îndrăzneşte să repete minciunile pe care vi le-a spus.

— Răspunde-mi, Le Clinche… Pînă acum, sîntem siguri de prezenţa a două persoane lîngă trauler, în momentul asasinării căpitanului. Dumneata şi Buzier. După ce l-ai acuzat pe el, se pare că retractezi cele spuse. Mai era şi o a treia persoană? În acest caz, nu se poate să n-o fi văzut! Cine e?

Tăcere. Pierre Le Clinche se uita ţintă în podea.

Maigret, tot cu coatele sprijinite de şemineu, nu luase parte la interogatoriu, lăsîndu-şi colegul să vorbească, mărginindu-se să-i observe pe cei doi bărbaţi.

— Repet întrebarea. Era şi o a treia persoană pe chei?

— Nu ştiu, răspunse învinuitul, oftînd ca un om înfrînt.

— Asta înseamnă „Da”?

Le Clinche ridică din umeri, vrînd parcă să spună: „Dacă vreţi…”

— Cine?

— Era întuneric…

— Atunci, spune-mi de ce ai pretins că asasinul purta pantofi galbeni. Nu ca să abaţi bănuielile de la adevăratul vinovat, pe care îl cunoşti?

Tînărul îşi cuprinse fruntea cu ambele mîini.

— Nu mai pot! gemu el.

— Răspunde!

— Nu… Faceţi ce vreţi…

— Aduceţi martorul următor!

Uşa se deschise şi Adèle intră cu o siguranţă exagerată. Aruncă o privire de jur împrejur, ca să-şi dea seama ce se întîmplase. Apoi se uită lung la telegrafist, mirîndu-se că-l vedea atît de descurajat.

— Presupun, Le Clinche, că o recunoşti pe femeia pe care căpitanul Fallut a ţinut-o ascunsă în cabina lui toată campania şi al cărei amant ai fost?

El o privi cu răceală. Totuşi, buzele femeii se întredeschideau deja ca să-i zîmbească îmbietor.

— Ea e.

— În fond, la bord, eraţi trei care îi dădeaţi tîrcoale: căpitanul, mecanicul-şef şi dumneata. Ai avut-o cel puţin o dată. Mecanicul-şef n-a reuşit… Căpitanul a aflat că l-ai înşelat?

— Nu mi-a spus niciodată nimic.

— Era foarte gelos, nu-i aşa? Din cauza acestei gelozii nu ţi-a adresat un cuvînt timp de trei luni?

— Nu.

— Cum aşa? Există atunci alt motiv?

Tînărul roşi rău de tot, nu ştiu unde să se mai uite şi bîigui prea repede:

— Adică… poate că din cauza asta… Nu ştiu…

— Ce alt motiv de ură sau de neîncredere exista între voi?

— Nu… Nu exista… Aveţi dreptate… Era gelos…

— Ce sentiment te-a împins să devii amantul acestei femei?

Tăcere.

— O iubeai?

— Nu! răspunse el cu o voce seacă.

Adèle se răsti la el:

— Mersi frumos! Eşti amabil, ce să zic! Dar mi-ai dat tîrcoale pînă în ultima zi. E adevărat? Iar alta te aştepta cu siguranţă pe uscat…

Gaston Buzier se prefăcu că fluieră uşor, cu degetele vîrîte în răscroiala vestei.

— Mai spune-mi ceva, Le Clinche. Cînd ai urcat din nou la bord, după ce ai fost martor la moartea căpitanului, Adèle era într-adevăr încuiată în cabină?

— Da, încuiată!

— Prin urmare, ea n-a putut să ucidă…

— Nu! Asta nu, jur.

Le Clinche se enerva. Dar comisarul Girard continua calm.

— Buzier spune că nu l-ai ucis pe căpitan. Dumneata, după ce l-ai acuzat, ţi-ai schimbat declaraţia. O altă ipoteză ar fi că sînteţi complici.

— Mersi frumos! izbucni Buzier cu un dispreţ violent. Dacă aş vrea să comit o crimă, nu m-aş combina cu un… un…

— Destul! Puteaţi să ucideţi din gelozie, pentru că Adèle a fost amanta şi a unuia, şi a celuilalt.

Buzier rînji.

— Eu, gelos! Pentru ce?

— Mai aveţi vreo declaraţie de făcut? Dumneata, Le Clinche?

— Nu!

— Buzier?

— Vreau să spun că sînt nevinovat şi cer să fiu pus în libertate.

— Dumneata?

Adèle se dădea cu ruj.

— Eu… – întinse rujul pe buze – …nu… – se uită în oglindă – …n-am nimic de spus… Toţi bărbaţii sînt nişte mitocani! L-aţi auzit pe puştiul ăsta, pentru care aş fi fost poate în stare să fac nebunii? Nu e nevoie să te uiţi aşa la mine, Gaston… Acum, dacă vreţi părerea mea, în toată povestea asta cu vaporul există lucruri pe care nu le ştim… Din momentul în care s-a aflat că la bord a fost o femeie, s-a crezut că asta avea să explice totul. Dar dacă era vorba despre altceva?

— De exemplu?

— De unde să ştiu eu! Nu sînt de la poliţie!

Îşi îndesa părul sub pălărioara roşie de pai. Maigret băgă de seamă că Le Clinche întorsese capul în altă parte.

Cei doi comisari schimbară o privire. Girard zise:

— Le Clinche se va întoarce în celulă. Voi doi, aşteptaţi în vorbitor. Peste un sfert de oră vă voi anunţa dacă sînteţi sau nu liberi.

Poliţiştii rămaseră singuri, amîndoi îngînduraţi.

— Vrei să-i propui judecătorului de instrucţie să-i pună în libertate? întrebă Maigret.

— Da! Cred că e lucrul cel mai bun! Poate că sînt amestecaţi în dramă. Totuşi există alte elemente pe care nu le cunoaştem…

— Sigur că da!

— Alo! Fă-mi legătura cu Palatul de Justiţie de la Havre, domnişoară… Alo! Parchetul, da…

În timp ce, puţin mai tîrziu, comisarul Girard vorbea cu magistratul, pe culoare se stîrni o oarecare zarvă. Maigret ieşi în grabă şi îl zări pe Le Clinche pe jos, zbătîndu-se în mijlocul a trei oameni în uniformă.

Era într-o stare de exaltare înspăimîntătoare. Ochii, injectaţi de sînge, aproape că-i ieşeau din cap. Din gură îi curgeau bale. Dar, ţinut bine, nu se putea mişca.

— Ce s-a întîmplat?

— Nu i-am pus cătuşele, avînd în vedere că e mereu liniştit… Şi, trecînd pe acest culoar, a încercat să-mi ia revolverul de la centură. A reuşit… Voia să se omoare… L-am împiedicat să tragă.

Culcat pe jos, Le Clinche privea fix în sus şi dinţii îi pătrunseră în carnea buzelor, făcînd saliva să se amestece cu sîngele.

Mai înduioşătoare erau lacrimile care i se rostogoleau pe obrajii fără culoare.

— Poate un medic…

— Nu! Daţi-i drumul! ordonă Maigret.

Şi, după ce tînărul rămase singur pe pardoseală, îi strigă:

— În picioare! Hai! Mai repede! Şi domol! Altfel te alegi cu o palmă de la mine, copil rău ce eşti!

Telegrafistul făcu întocmai ce i se ceruse, ascultător, cu teamă. Tremura din tot corpul. Se murdărise în cădere.

— Nu te gîndeşti deloc la logodnica ta?

Îşi făcu apariţia şi comisarul Girard.

— Am vorbit! zise el. Sînt liberi toţi trei, dar n-au voie să părăsească Fécamp. Ce s-a întîmplat?

— Prostănacul ăsta a vrut să se sinucidă! Dacă-mi dai voie, mă ocup eu de el…

*

Mergeau amîndoi de-a lungul cheiului. Le Clinche îşi dăduse cu apă rece pe faţă, unde se mai vedeau încă pete roşii. Avea ochii febrili şi buzele sîngerii.

Purta un costum de-a gata, de culoare gri, la trei nasturi, pe care îl încheia fără să se preocupe de eleganţă. Cravata îi era prost legată.

Maigret, cu mîinile în buzunare, mergea încrîncenat, mormăind pentru sine:

— Ar trebui să înţelegi că n-am timp să-ţi fac morală. Un singur lucru: logodnica ta e aici… E o fată de toată isprava, care a venit în fugă de la Quimper şi a răsturnat cerul şi pămîntul… Poate că n-ar trebui s-o aduci la disperare.

— Ştie?

— Nu e nevoie să-i vorbeşti despre femeia aia…

Maigret îl observa tot timpul. Ajunseră la cheiuri. Culorile vii ale bărcilor de pescuit luceau în soare. Trotuarele erau pline de oameni.

Dar Le Clinche, cînd părea să-şi recapete gustul de viaţă, uitîndu-se în jur cu speranţă, cînd ochii îi deveneau duri, privind cu arţag oamenii şi lucrurile.

Trebuiau să treacă chiar pe lîngă *Océan*, aflat în ultima zi de descărcare. În faţa traulerului mai rămăseseră trei vagoane.

Fără să insiste, comisarul murmură, arătînd puncte în spaţiu:

— Te aflai acolo… Gaston Buzier, aici… Şi în locul acesta l-a sugrumat pe căpitan a treia persoană…

Tînărul respiră profund şi întoarse capul în altă parte.

— Numai că era întuneric şi nu vă puteaţi recunoaşte pe unii de alţii. În orice caz, al treilea nu era nici mecanicul-şef, nici secundul, care se aflau amîndoi, împreună cu oamenii de pe vas, la tavernă.

Bretonul, aflat pe punte, îl zări pe telegrafist şi se aplecă spre tambuchi, de unde ieşiră trei marinari ca să se uite la Le Clinche.

— Vino! îi zise Maigret, ne aşteaptă Marie Léonnec.

— Nu pot.

— Ce nu poţi?

— Să mă duc acolo. Vă implor, lăsaţi-mă! Ce vă pasă dacă-mi pun capăt zilelor? Mai ales dacă asta e mai bine pentru toată lumea!

— Secretul e atît de greu, Le Clinche?

Celălalt nu mai zise nimic.

— Şi chiar nu poţi să spui nimic, nu-i aşa? Ba da, un lucru: încă o mai doreşti pe Adèle?

— O urăsc!

— N-am zis asta! Te-am întrebat dacă o doreşti, aşa cum ai dorit-o toată campania. Sîntem între bărbaţi… Ai avut multe aventuri înainte s-o cunoşti pe Marie Léonnec?

— Nu… Nimic serios…

— Şi niciodată o pasiune adevărată, o femeie care să te facă să plîngi de dorinţă pentru ea…

— Niciodată, răspunse tînărul oftînd şi întorcînd capul.

— Atunci, asta s-a întîmplat la bord. Acolo era o singură femeie, într-o atmosferă aspră, monotonă. Un trup parfumat în traulerul care puţea a peşte. Ce spui?

— Nimic…

— Ai uitat de logodnică?

— Nu e acelaşi lucru.

Maigret îl privi în ochi şi rămase stupefiat de schimbarea care se produsese. Însoţitorul lui avea deodată fruntea încruntată, privirea fixă, gura schimonosită de amărăciune. Şi totuşi stăruia în acea expresie un fel de nostalgie, de visare.

— Marie Léonnec e drăguţă…, continuă Maigret, care îşi urmărea ideea.

— Da…

— Şi mult mai distinsă decît Adèle. În plus, te iubeşte. E gata să sacrifice totul pentru…

— Tăceţi odată! bombăni telegrafistul. Ştiţi foarte bine că… că…

— Că e altceva! Că Marie Léonnec e o fată cuminte, că va fi o soţie model, că-şi va îngriji bine copiii, dar că… că-i va lipsi întotdeauna ceva. Adevărat? Ceva mai violent… ceva ce ai cunoscut la bord, ascuns în cabina căpitanului, stăpînit puţin de teamă, în braţele acelei Adèle… ceva vulgar, brutal… Aventura… Şi dorinţa de a muşca, de a face un gest definitiv, de a ucide sau de a muri…

Le Clinche îl privi cu uimire.

— De unde…

— De unde ştiu? Ştiu pentru că aventura asta a apărut cel puţin o dată în viaţa fiecăruia. Plîngi! Strigi! Gemi!… Apoi, după cincisprezece zile, privind-o pe Marie Léonnec, te întrebi cum de te-ai putut lăsa emoţionat de o Adèle.

În timp ce mergea, tînărul se uita fix la apa lucioasă din radă, unde se oglindea volbura albă, roşie sau verde a ambarcaţiunilor.

— Campania s-a terminat… Adèle a plecat… Marie Léonnec e aici…

Urmă un moment de calm. Maigret continuă:

— Criza a fost dramatică, un om a murit pentru că pasiunea era la bord şi…

Le Clinche era din nou cuprins de febră.

— Tăceţi! Tăceţi! repetă el cu voce tăioasă. Nu! Vedeţi bine că nu se poate…

Avea privirea rătăcită. Întoarse capul să vadă traulerul, care – aproape golit acum – părea monstruos de înalt pe apă.

Îl cuprindeau din nou spaimele.

— Vă jur… Trebuie să mă lăsaţi…

— Şi căpitanul a fost toată campania stăpînit de spaimă, nu-i aşa?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Şi mecanicul-şef?

— Nu…

— Numai voi doi aţi fost! Era plăcută spaima, Le Clinche?

— Nu ştiu. Lăsaţi-mă, vă implor!

— Adèle era în cabină… Trei bărbaţi îi dădeau tîrcoale… Şi totuşi, căpitanul nu voia să cedeze dorinţei, nu-i vorbea amantei sale zile în şir. Iar tu o priveai prin hublouri, însă – după o singură întîlnire – n-ai mai atins-o…

— Tăceţi…

— Oamenii din buncăr, din cartierul marinarilor, vorbeau de blestem şi campania mergea din rău în mai rău, de la manevră greşită la accident… Un mus înecat, doi oameni răniţi, codul stricat şi intrarea ratată în port…

Dădură colţul cheiului şi plaja le apăru în faţă, întinzîndu-se înaintea lor, cu digul foarte curat, cu hotelurile, cabinele şi şezlongurile multicolore de pe galeţi.

Într-o pată de soare, putea fi recunoscută doamna Maigret, aşezată într-un şezlong, lîngă Marie Léonnec, care purta o pălărie albă.

Le Clinche urmări privirea însoţitorului său şi se opri brusc, asudat la tîmple.

Comisarul continuă:

— A fost de-ajuns o femeie… Vino! Marie te-a văzut…

Într-adevăr. Se ridicase. Rămăsese un moment nemişcată, ca şi cum emoţia ar fi fost prea puternică. Iar acum venea în fugă pe dig, în timp ce doamna Maigret îşi lăsase jos lucrul de mînă şi aştepta.

VII

În familie

A fost una dintre acele situaţii care se ivesc de la sine şi din care e greu să scapi. Marie Léonnec, singură la Fécamp, recomandată lui Maigret de un prieten comun, lua masa cu ei.

Dar acum îşi făcuse apariţia şi logodnicul ei. Se aflau toţi patru pe plajă în clipa în care clopotul hotelului anunţă masa de prînz.

Pierre Le Clinche avu o ezitare, privindu-i pe ceilalţi cu jenă.

— Hai! O să mai pună un tacîm! zise Maigret.

Şi îşi luă soţia de braţ ca să traverseze digul. Tinerii îi urmară în tăcere. Sau, mai curînd, numai Marie vorbea, în şoaptă, dar pe un ton categoric.

— Ştii ce-i spune? îşi întrebă comisarul soţia.

— Da! Mi-a repetat de zece ori în dimineaţa asta, ca să afle dacă-i bine. Îi spune că nu e supărată deloc pe el, *indiferent ce s-a întîmplat*… Înţelegi? Nu vorbeşte de femeie… Se preface că nu ştie, dar mi-a zis că o să rostească apăsat cuvintele *indiferent ce s-a întîmplat*… Biata micuţă! S-ar duce după el pînă la capătul lumii.

— Din păcate! oftă Maigret.

— Ce vrei să spui?

— Nimic… E masa noastră?

Dejunul a fost calm, prea calm. Mesele erau atît de înghesuite unele lîngă altele, încît nu puteai să vorbeşti cu glas tare.

Maigret evita să se uite la Le Clinche, ca să nu-l stînjenească, dar atitudinea telegrafistului îl îngrijora, aşa cum îl îngrijora şi Marie Léonnec, care era foarte trasă la faţă.

Tînărul era posomorît, deprimat. Mînca, bea, răspundea la întrebări. Dar gîndurile îi erau în altă parte. Şi de cîteva ori, auzind paşi în spatele lui, tresări ca şi cum s-ar fi temut de un pericol.

Ferestrele mari ale sălii de mese erau larg deschise şi se vedea marea presărată cu paiete de soare. Era cald. Le Clinche stătea cu spatele la peisaj şi i se întîmpla să se întoarcă brusc, cu o mişcare nervoasă, ca să scruteze orizontul.

Doamna Maigret se străduia să întreţină conversaţia, adresîndu-se îndeosebi tinerei Marie, vorbind despre fleacuri pentru a nu lăsa tăcerea să devină apăsătoare.

Erau departe de orice dramă. Atmosferă de familie. Zgomot liniştitor de farfurii şi pahare. O sticlă de vin de o jumătate pe masă şi una de apă minerală.

De altfel, din greşeală, directorul se apropie de ei la desert şi întrebă:

— Să pregătim o cameră pentru domnul?

Omul se uita la Le Clinche. Intuise că era logodnicul şi îi considera probabil pe soţii Maigret părinţii fetei.

De două-trei ori, telegrafistul făcu acelaşi gest ca dimineaţă, în timpul confruntării. O mişcare rapidă a mîinii pe frunte. De data asta, mişcarea era foarte molatică, foarte ostenită.

— Ce facem?

Oamenii se ridicau de la masă şi plecau care încotro. Cei patru stăteau în picioare pe terasă.

— Ce-ar fi să ne aşezăm un moment? propuse doamna Maigret.

Şezlongurile lor erau acolo, printre galeţi. Soţii Maigret se instalară confortabil.

Tinerii rămaseră un moment în picioare, stînjeniţi.

— Ne plimbăm puţin? sugeră Marie Léonnec, aruncîndu-i un surîs vag doamnei Maigret.

Comisarul îşi aprinse pipa şi, după ce rămase singur cu soţia lui, mormăi:

— Dacă nici acum nu arăt a socru!

— Nu ştiu ce să facă… Situaţia lor e delicată…, remarcă soţia lui, care îi urmărea pe tineri cu privirea. Uită-te la ei… Sînt jenaţi. Poate mă înşel, dar cred că Marie are mai mult caracter decît logodnicul ei.

În orice caz, era jalnic, aşa cum îşi plimba silueta slabă, cu paşi nonşalanţi, fără să se ocupe de cea de lîngă el, fără să scoată o vorbă, cel puţin aşa ai fi jurat văzîndu-l din depărtare. Totuşi se vedea clar că Marie avea toată bunăvoinţa, că vorbea ca să-l facă să uite, că încerca chiar să fie veselă.

Pe plajă erau şi alte grupuri. Dar Le Clinche era singurul bărbat care nu avea pantaloni albi. Costumul de oraş îi dădea o imagine şi mai tristă.

— Ce vîrstă are? întrebă doamna Maigret.

Soţul, întins în şezlong, cu ochii pe jumătate închişi, răspunse:

— Nouăsprezece ani… Un copil… Tare mă tem să nu fie de-acum înainte o pradă uşoară.

— De ce? Nu e nevinovat?

— Probabil că n-a ucis… Nu! Aş putea să bag mîna-n foc. Dar tare mă tem că e pierdut… Priveşte-l! Priveşte-o!

— Ei! Să fie un moment singuri şi să vezi cum o să se sărute!

— Poate!

Maigret era pesimist.

— E doar cu puţin mai mare decît el. Îl iubeşte mult. E pregătită să devină o soţie atentă.

— De ce crezi că…?

— Că asta nu se va întîmpla? O impresie… Ai văzut vreodată fotografiile unor persoane moarte de tinere? Am fost întotdeauna frapat că aceste poze, făcute totuşi atunci cînd oamenii erau sănătoşi, au deja ceva lugubru. S-ar zice că cei care sînt destinaţi să fie victimele unei drame îşi poartă condamnarea pe faţă.

— Şi ţi se pare că băiatul ăsta…

— E un om trist, întotdeauna a fost aşa! S-a născut sărac! A suferit din cauza asta! A trudit din greu, cu îndîrjire, aşa cum se înoată contra curentului! A reuşit să se logodească cu o tînără fermecătoare, de condiţie superioară… Ei bine, nu cred… Priveşte-i! Se zbat! Ar vrea să fie optimişti. Încearcă să creadă în destinul lor…

Maigret vorbea încetişor, cu voce domoală, urmărind cu privirea cele două siluete care se profilau pe fundalul mării scînteietoare.

— Cine conduce oficial ancheta?

— Girard, un comisar de la Brigada mobilă din Havre, pe care nu-l cunoşti. Un om inteligent.

— Îl crede vinovat?

— Nu! Şi, în orice caz, n-are nici o dovadă, nici măcar o supoziţie serioasă.

— Tu ce crezi?

Maigret întoarse capul, vrînd parcă să zărească traulerul, ascuns de un şir de case.

— Cred că a fost o campanie tragică, cel puţin pentru doi oameni. Destul de tragică pentru ca, la întoarcere, căpitanul Fallut *să nu mai poată*

trăi, pentru ca telegrafistul *să nu-şi mai poată relua firul normal al existenţei.*

— Din cauza unei femei?

El nu răspunse direct la întrebare şi continuă:

— Şi toţi ceilalţi, cei aflaţi în afara dramei, pînă la fochişti, au fost marcaţi, fără ştirea lor. Au devenit arţăgoşi, nelinişţiţi… Timp de trei luni, doi bărbaţi şi o femeie s-au agitat în jurul rufului. Cîţiva pereţi despărţitori cu hublouri…. Asta a fost de-ajuns…

— Rar te-am văzut atît de impresionat de un caz. Vorbeşti de trei personaje… Ce-au putut să facă în mijlocul oceanului?

— Da… Ce-au putut să facă? Ceva suficient ca să-l ucidă pe căpitanul Fallut. Suficient ca să-i dezorienteze acum pe ăştia doi, care par să caute printre galeţi rămăşiţele propriilor visuri…

Se apropiau, cu braţele atîrnînde, neştiind dacă politeţea le cerea să revină la soţii Maigret sau dacă discreţia le recomanda să se îndepărteze.

În cursul plimbării, Marie Léonnec îşi pierduse mult din energie. Îi aruncă doamnei Maigret o privire descurajată. Se putea ghici că toate tentativele, toată însufleţirea ei se loviseră parcă de un zid de disperare sau de inerţie.

*

Doamna Maigret obişnuia să ia o gustare, aşa că – pe la ora patru – se instalară toţi patru pe terasa hotelului, sub umbrelele de soare cu dungi, care dădeau atmosferei o veselie convenţională.

Ciocolata aburea în două ceşti. Maigret comandase bere, Le Clinche – un coniac cu apă.

Vorbeau despre Jorissen, învăţătorul de la Quimper, care apelase la Maigret în favoarea telegrafistului şi o adusese acolo pe Marie Léonnec. Rosteau fraze banale.

— E cel mai bun om de pe pămînt…

Brodau pe această temă, fără convingere, pentru că trebuiau să vorbească. Deodată, Maigret clipi de mai multe ori la rînd, cu ochii fixaţi asupra unui cuplu care mergea de-a lungul digului.

Erau Adèle şi Gaston Buzier, el deşirat, cu mîinile în buzunare şi pălăria de pai împinsă pe ceafă, cu mersul nonşalant, ea – însufleţită şi provocatoare ca de obicei.

„De nu ne-ar zări!”, îşi zise comisarul.

Şi, în aceeaşi clipă, privirea aţîţătoarei Adèle o întîlni pe-a lui. Femeia se opri şi îi spuse ceva însoţitorului ei, care încercă s-o facă să se răzgîndească.

Prea tîrziu! Ea traversă strada. Examină, una cîte una, mesele de la terasă, o alese pe cea mai apropiată de a soţilor Maigret şi se aşeză în aşa fel încît să fie faţă în faţă cu Marie Léonnec.

Amantul ei o urmă, ridicînd din umeri, îşi atinse cu două degete marginea pălăriei trecînd pe lîngă comisar şi se aşeză călare pe un scaun.

— Ce bei?

— Nu ciocolată, bineînţeles! Un lichior de chimen!

Nu era deja o declaraţie de război? Vorbind de ciocolată, se uita fix la ceaşca tinerei şi Maigret o văzu pe Marie Léonnec tresărind.

N-o mai zărise niciodată pe Adèle. Dar nu înţelesese? Se uită la Le Clinche, care întoarse capul în altă parte.

Piciorul doamnei Maigret îl atinsese de două ori pe cel al soţului ei.

— Hai să mergem toţi patru pînă la cazinou…

Ghicise şi ea. Dar nimeni nu-i răspunse. Numai Adèle vorbea la masa vecină.

— Ce căldură! oftă ea. Ia-mi jacheta, Gaston!

Îşi scoase jacheta, rămînînd în bluza de mătase roz, care lăsa să i se ghicească sînii generoşi şi să i se vadă braţele goale. Nu-şi lua ochii de la Marie Léonnec.

— Ţie îţi place griul? Nu crezi că ar trebui să fie interzisă purtarea unor haine în nuanţe atît de triste pe plajă?

Era stupid! Marie Léonnec purta într-adevăr haine gri. Adèle îşi manifesta dorinţa de-a ataca, nu conta cum, dar cît mai repede.

— Ei, chelner! Vii azi sau mîine?

Avea vocea stridentă. Şi s-ar fi zis că îşi exagera mult vulgaritatea.

Gaston Buzier presimţea pericolul. Îşi cunoştea amanta. Îi spuse cîteva cuvinte în şoaptă. Dar ea replică, foarte tare:

— Ei şi? Terasa asta nu e pentru toată lumea?

Numai doamna Maigret stătea cu spatele la ei. Pe Maigret şi pe telegrafist îi vedea din profil, pe Marie Léonnec, din faţă.

— Toţi bărbaţii sînt la fel, nu-i aşa? Numai că unii ţi se tîrăsc la picioare cînd nu-i vede nimeni şi nici măcar nu te salută cînd nu sînt singuri!

Şi rîse! Un rîs dezagreabil! Se uita ţintă la tînăra care roşise pînă în vîrful urechilor.

— Cît face, chelner? întrebă Buzier, grăbit să termine.

— Avem tot timpul! Încă un rînd, chelner! Şi să-mi aduci şi alune…

— Nu avem.

— Caută. Cred că pentru asta eşti plătit, nu?

Alte două mese erau şi ele ocupate. Toate privirile se îndreptau spre noul cuplu, care nu putea să treacă neobservat. Maigret părea preocupat. Voia oare să pună capăt scenei, care ar fi putut să ia o întorsătură nedorită?

Dar, pe de altă parte, îl avea pe telegrafist în faţa lui şi îl urmărea cum palpita.

Era pasionant ca o disecţie. Le Clinche nu se mişca. Nu stătea cu faţa spre femeie, dar o vedea probabil confuz în stînga lui sau, în orice caz, îi zărea cu siguranţă pata roz a bluzei.

Avea pupilele fixe, de un cenuşiu tern. Iar o mînă, aşezată pe masă, se închidea încet, încet ca tentaculele unui animal marin.

Nu se putea prevedea nimic încă. Avea să se ridice, să fugă? Avea să se repeadă la cea care vorbea întruna? Avea să…

Nu! Nimic din toate astea! Era altceva, de o sută de ori mai impresionant. Nu numai mîna se închidea, ci întreaga lui fiinţă. Se chircea, se retrăgea în sine.

Ochii lui căpătau aceeaşi nuanţă cenuşie ca şi tenul.

Nu mişca. Respira? Nici un freamăt, nici o crispare. Iar această imobilitate, din ce în ce mai desăvîrşită, devenea de-a dreptul halucinantă.

— Asta îmi aminteşte de alt amant, care era căsătorit şi avea trei copii…

Marie Léonnec, care respira greu, îşi bău ciocolata dintr-o răsuflare, ca să-şi ascundă tulburarea.

— Era bărbatul cel mai pasional din lume. Uneori refuzam să-l primesc şi plîngea în aşa hal pe palier, încît toţi locatarii se distrau de minune. „Micuţa mea Adèle, frumoasa mea adorată…” Tot repertoriul! Într-o duminică, îl întîlnesc plimbîndu-se cu nevasta şi copiii. O aud pe nevastă întrebînd: „Ce e cu femeia asta?!”. Iar el, grav, îi răspunde: „Cu siguranţă, o ştoarfă! Se vede numai după felul ridicol în care se îmbracă…”.

Şi Adèle rîdea. Se dădea în stambă pentru spectatori. Pîndea efectul în atitudini şi pe feţe.

— Unii oameni nu stau totuşi bine cu nervii…

Însoţitorul încercă din nou s-o facă să tacă, vorbindu-i pe şoptite.

— Ia, vacs şi ţie! Tremură cumva sufleţelu-n tine? Plătesc ce consum, nu? Nu fac rău nimănui! Prin urmare, n-are cine ce să-mi spună… Hai cu alunele, chelner! Şi mai adu-mi un lichior!

— Să mergem…, zise doamna Maigret.

Dar era prea tîrziu. Adèle se pornise. Era uşor de intuit că, dacă ar fi plecat, ar fi făcut tot ce putea să provoace scandal cu orice preţ.

Marie Léonnec se uita ţintă la masă, cu urechile roşii, ochii scînteietori, gura întredeschisă de spaimă.

Le Clinche închisese pleoapele. Stătea acolo orb, cu trăsăturile încremenite. Mîna îi zăcea tot pe masă, inertă.

Maigret nu avusese niciodată ocazia să-l privească atît de minuţios. Faţa îi era foarte tînără şi totodată foarte bătrînă, aşa cum li se întîmplă întotdeauna adolescenţilor care au avut o copilărie grea.

Le Clinche era înalt, mai înalt decît media, dar nu avea încă umeri de bărbat.

Pielea, foarte puţin îngrijită, era presărată cu pistrui. Nu se bărbierise în ziua aia, ceea ce îi stîrnea reflexii blonde pe bărbie şi obraji.

Nu era frumos. Probabil nu rîsese de multe ori în viaţă. În schimb, pierduse multe nopţi, citise mult, scrisese mult în camere fără foc, în cabina lui legănată de ocean, la lumina unor lămpi proaste.

— În fond, pe mine mă dezgustă cînd văd că oamenii care se dau corecţi nu fac mai multe parale decît noi…

Adèle îşi pierdea răbdarea. Era în stare să spună orice ca să-şi atingă scopul.

— De exemplu, tinerele care fac pe gîsculiţele nevinovate şi aleargă după un bărbat mai ceva decît o paraşută!

Patronul hotelului stătea în uşă şi părea să-şi întrebe clienţii din ochi dacă trebuia să intervină.

Maigret îl vedea numai pe Le Clinche, în prim-plan. Capul i se aplecase puţin în faţă. Ochii îi erau tot închişi.

Dar lacrimile se iveau una cîte una de sub pleoapele închise, depărtînd genele, ezitau, se rostogoleau şerpuind pe obraji.

Maigret nu vedea prima dată un bărbat plîngînd. Era însă prima dată cînd se simţea atît de impresionat, poate din cauza tăcerii, a nemişcării întregului corp.

La telegrafist nu trăiau decît acele perle fluide. Restul era mort.

Marie Léonnec nu văzuse nimic. Adèle se pregătea să vorbească din nou.

Atunci, o secundă mai tîrziu, Maigret avu o intuiţie. Mîna de pe masă se desfăcuse uşor. Cealaltă se afla în buzunar.

Pleoapele se întredeschiseră, abia un milimetru, cît să lase să treacă o fărîmă de privire. Această privire o căuta pe Marie.

Exact în momentul în care comisarul se ridica, răsună o detunătură şi toată lumea se agită în acelaşi timp, într-un vacarm de ţipete şi scaune răsturnate.

*

Le Clinche nu se mişcă imediat. Bustul i se aplecă uşor spre stînga, gura i se deschise şi gemu uşor.

Marie Léonnec, care înţelesese cu greu, pentru că nu văzuse nici o armă, se aruncă asupra lui, îi strînse genunchii, mîna dreaptă şi întoarse capul, cuprinsă de panică.

— Domnule comisar! Ce…

Numai Maigret ghicise totul. Le Clinche ţinea un revolver în buzunar, un revolver găsit Dumnezeu ştie unde, pentru că nu-l avea dimineaţă, cînd

ieşise din închisoare.

Şi trăsese din buzunar! Strîngea în mînă mînerul armei în timp ce Adèle vorbea, iar el închidea ochii, aştepta, poate ezita.

Glonţul îl nimerise probabil în pîntece sau într-o parte. Se putea vedea haina arsă, sfîşiată în dreptul şoldului.

— Un doctor! Poliţia! striga lumea.

Veni un doctor în costum de baie, pentru că se afla pe plajă, la o sută de metri de hotel.

Cînd Le Clinche dădea să cadă, fusese susţinut. Îl duseră în sala de mese. Marie venea în urma lor ca un om cu mintea rătăcită.

Maigret nu avusese timp să se ocupe nici de Adèle, nici de amantul ei. Pe cînd intra în cafenea, dădu deodată cu ochii de ea, lividă, golind un pahar mare pe care îi clănţănea dinţii.

Se servise singură. Avea încă sticla în mînă. Îşi umplu din nou paharul.

Comisarul nu-i mai acordă nici o atenţie, dar păstra imaginea chipului palid deasupra bluzei roz şi, mai ales, a dinţilor care se loveau de paharul de cristal.

Nu-l zări pe Gaston Buzier. Închiseră uşa sălii de mese.

— Nu staţi aici…, le spuse patronul clienţilor. Fiţi calmi! Doctorul doreşte să nu facem prea mult zgomot.

Maigret deschise uşa şi îl găsi pe medic aşezat în genunchi. Doamna Maigret o ţinea pe tînără, care se zbătea şi voia să se repeadă spre rănit.

— Poliţia…, îi şopti el medicului.

— N-aţi putea să le spuneţi acestor doamne să iasă? Ar trebui să-l dezbrac şi…

— Da.

— Voi avea nevoie de două persoane să mă ajute. Ar trebui chemată deja ambulanţa.

Era tot în costum de baie.

— E grav?

— Nu pot să spun pînă nu cercetez rana. Şi vă daţi seama…

Da! Maigret îşi dădea seama, văzînd acel lucru cumplit, acel amestec de carne şi haine.

Tacîmurile erau aşezate pe mese pentru cină. Doamna Maigret ieşi, trăgînd-o după ea pe Marie Léonnec. Un tînăr în pantaloni de flanelă spuse cu timiditate:

— Dacă-mi daţi voie să vă ajut… Fac studii de farmacie…

O rază de soare piezişă, roşie ca focul, lumina un ochi de geam şi era atît de orbitoare, încît Maigret trase jaluzelele.

— Vreţi să-i ridicaţi picioarele?

Îşi amintea ce-i spusese soţiei sale dupăamiază, instalat leneş într-un şezlong, urmărind cu privirea silueta deşirată care, lîngă silueta mai mică şi mai vioaie a tinerei Marie Léonnec, se deplasa de-a lungul plajei.

„O pradă uşoară…!”

Căpitanul Fallut murise imediat după ce ajunsese în port. Pierre Le Clinche se zbătuse îndelung, cu îndîrjire, poate chiar şi atunci cînd avea ochii închişi, o mînă pe masă, alta în buzunar, iar Adèle vorbea, vorbea ca să le atragă atenţia celor din jur.

VIII

Marinarul beat

Maigret părăsi spitalul cu puţin înainte de miezul nopţii. Aşteptase să vadă ieşind din sala de operaţii targa pe care se afla o formă mare şi albă.

Chirurgul se spăla pe mîini. O infirmieră aranja instrumentarul.

— Vom încerca să-l salvăm! i se răspunse comisarului. Intestinul e perforat în şapte locuri. Putem să zicem că e o rană urîtă! Am pus ordine în toată treaba asta…

Şi arătă spre cuvele pline de sînge, vată şi dezinfectante.

— Jur că a fost de muncă, nu glumă!

Medicii, infirmierele, toţi erau binedispuşi. Li se adusese un rănit într-o stare cum nu se poate mai proastă, murdar, cu pîntecele găurit şi ars totodată, cu rămăşiţe de haine incrustate în carne.

Acum targa dusese de-acolo un corp curat, iar pîntecele fusese cusut cu grijă.

Restul avea să se facă după aceea. Poate că Le Clinche îşi va veni în simţiri sau poate că nu! La spital, nimeni nu încerca să afle cine era.

— Chiar are şanse să scape?

— De ce nu? Am văzut răni şi mai grave în timpul războiului…

Maigret telefonase imediat la *Hôtel de la Plage*, ca s-o liniştească pe Marie Léonnec. Acum pleca, singur. Poarta spitalului se închidea în urma

lui cu zgomotul unui instrument bine uns. Afară era noapte, o noapte pustie, cu mici case cochete.

După nici zece paşi, o formă se desprinse de zid, faţa vorbăreţei Adèle se ivi în lumina unui felinar şi vocea ei ţîfnoasă întrebă:

— A murit?

Aşteptase probabil ore în şir. Era trasă la faţă şi cîrlionţii de la tîmple îşi pierduseră forma.

— Nu încă! răspunse Maigret pe acelaşi ton.

— O să moară?

— Poate că da, poate că nu…

— Credeţi că am făcut intenţionat?

— Nu cred nimic.

— Pentru că nu e adevărat.

Comisarul nu se oprise. Femeia se ţinea după el şi era obligată să meargă foarte repede.

— În fond, recunoaşteţi că e vina lui…

Maigret se prefăcea că nici măcar n-o ascultă, dar ea, încăpăţînată, nu renunţa.

— Ştiţi foarte bine ce vreau să spun… La bord, puţin mai lipsea să-mi ceară să mă căsătoresc cu el. Pe urmă, după ce a coborît pe uscat…

Femeia nu se descuraja. Părea împinsă de o nevoie irezistibilă de-a vorbi.

— Poate credeţi că sînt o fată rea, dar nu mă cunoaşteţi. Numai că sînt momente… Ascultaţi-mă, domnule comisar… Trebuie totuşi să-mi spuneţi adevărul. Ştiu ce înseamnă un glonţ… Mai ales tras de atît de aproape, în burtă… I s-a făcut laparotomie, nu-i aşa?

Se vedea că fusese prin spitale, auzise medicii vorbind, frecventase oameni care mai trăseseră cu revolverul în viaţa lor.

— Operaţia a reuşit? Se pare că asta depinde de ce-ai mîncat înainte…

Nu era o spaimă violentă, ci o încăpăţînare pe care nimic n-o putea descuraja.

— Nu vreţi să-mi răspundeţi? Şi totuşi aţi înţeles foarte bine de ce eram furioasă mai devreme. Gaston e un escroc, nu l-am iubit niciodată. Pe cînd celălalt…

— E posibil să trăiască! rosti Maigret, privind-o pe femeie în ochi. Dar, dacă drama de pe *Océan* nu se lămureşte, asta n-o să însemne mare lucru.

Comisarul aşteptă un cuvînt, o tresărire. Ea lăsă capul în jos.

— Fireşte, credeţi că ştiu… Din moment ce aceşti doi bărbaţi erau amanţii mei… Şi totuşi, jur… Nu! Nu-l cunoşteaţi pe căpitanul Fallut. Aşa că nu puteţi înţelege. Era îndrăgostit, bineînţeles. Venea să mă vadă la Havre. Dar o asemenea pasiune, la vîrsta lui, îi întuneca puţin judecata. Însă asta nu-l împiedica să fie un om meticulos în toate, foarte stăpîn pe el, un maniac al ordinii. Încă mă mai întreb cum de-a acceptat să mă ascund la bord. Dar ştiu că, imediat ce am ieşit în larg, a regretat şi, tot regretînd, a început să mă urască. Firea i s-a schimbat imediat.

— Totuşi, telegrafistul nu te văzuse încă!

— Nu! Abia în a patra noapte, v-am spus…

— Eşti sigură că Fallut avea deja o dispoziţie bizară dinainte?

— Poate nu chiar aşa! După, au fost zile de-a dreptul halucinante, în care mă întrebam dacă nu era într-adevăr nebun.

— Şi nu bănuieşti chiar nimic despre motivul acestei atitudini?

— Nu! M-am gîndit şi eu la asta. Uneori mi-am zis că între el şi telegrafist exista un secret. M-am gîndit chiar că făceau contrabandă. Ah, n-o să mă mai îmbarce nici naiba pe un vas de pescuit! Gîndiţi-vă că a durat trei luni… Ca să se sfîrşească în felul ăsta! Unul care e omorît la sosire… Celălalt care… E adevărat că n-a murit, nu-i aşa?

Ajunseseră la cheiuri şi tînăra femeie ezita să meargă mai departe.

— Unde e Gaston Buzier?

— La hotel. Ştie foarte bine că nu e momentul să mă sîcîie şi că l-aş părăsi pentru te miri ce.

— Te duci la el?

Ea ridică din umeri, vrînd parcă să spună: „De ce nu?”.

Totuşi, în clipa în care urma să-l părăsească pe Maigret, murmură, cu un soi de cochetărie şi un zîmbet stîngaci:

— Vă mulţumesc, domnule comisar… Aţi fost bun cu mine… Eu…

Nu îndrăzni să meargă pînă la capăt. Era o invitaţie, o promisiune.

— Bine! Bine! mormăi el, îndepărtîndu-se.

Şi intră în taverna marinarilor.

*

În clipa cînd puse mîna pe clanţă, auzi clar o rumoare înăuntrul localului, ca şi cum o duzină de oameni ar fi vorbit toţi în acelaşi timp.

După ce deschise uşa, se făcu brusc linişte deplină. Totuşi erau mai mult de zece oameni înăuntru, împărţiţi în două-trei grupuri, care înainte vorbeau probabil de la o masă la alta.

Patronul ieşi înaintea comisarului şi dădu mîna cu el, nu fără oarecare jenă.

— E adevărat ce se spune? Le Clinche şi-a tras un glonţ?

Clienţii beau ca să-şi ascundă stînjeneala. Erau acolo P’tit Louis, negrul, bretonul, mecanicul-şef al traulerului şi alţi cîţiva, pe care comisarul ajunsese să-i cunoască din vedere.

— E adevărat! răspunse Maigret.

Observă că mecanicul-şef se agita, brusc stînjenit, pe bancheta de muşama.

— O campanie straşnică! bombăni cineva într-un colţ, cu un accent normand foarte pronunţat.

Aceste cuvinte trebuie să fi exprimat destul de bine părerea generală, căci unele capete se lăsară în jos, un pumn lovi o masă de marmură, în timp ce o voce întărea spusele celuilalt:

— Da, o campanie nenorocită!

Dar Léon tuşi, ca să le recomande clienţilor prudenţă, arătîndu-le un marinar în bluzon roşu, care bea singur într-un colţ.

Maigret se aşează lîngă tejghea şi comandă un coniac cu apă.

Nimeni nu mai vorbea. Fiecare căuta să pară indiferent. Iar Léon, ca un regizor abil, le propuse celor din grupul mai mare:

— Nu vreţi să jucaţi domino?

Era un mijloc de a face zgomot, de a-ţi ocupa mîinile. Piesele de domino cu dosul negru au fost amestecate pe marmura mesei. Patronul se aşează lîngă comisar.

— I-am făcut să tacă, pentru că tipul care stă în colţul din stînga, lîngă fereastră, e tatăl băiatului. Înţelegeţi?

— Care băiat?

— Musul… Jean-Marie… Cel care a căzut peste bord în a treia zi…

Omul trăgea cu urechea. Chiar dacă nu auzise cuvintele, înţelesese că era vorba despre el. Îi făcu semn fetei care servea să-i umple paharul şi îl goli pe nerăsuflate, cu o tresărire de dezgust.

Era deja beat. Ochii bulbucaţi, de un albastru deschis, îi erau tulburi. O bucată de tutun de mestecat îi umfla obrazul stîng.

— Face şi el Terra Nova?

— A făcut-o mai demult. Acum are şapte copii şi a trecut la heringi, iarna, deoarece campaniile sînt mai scurte: întîi o lună, apoi tot mai puţin pe măsură ce peştele coboară spre sud.

— Şi vara?

— Pescuieşte pentru el, cu năvodul, cu vîrşa la homari…

Omul stătea pe aceeaşi banchetă cu Maigret, la celălalt capăt. Dar comisarul îl urmărea cu privirea într-o oglindă.

Un bărbat scund şi cu umerii laţi. Era marinarul tipic din nord, scurt şi îndesat, grăsuţ, aproape fără gît, cu pielea roz şi părul de pe corp blond. Ca majoritatea pescarilor, avea mîinile pline de cicatricele furunculelor.

— Bea întotdeauna aşa mult?

— Toţi beau. Dar el se îmbată mai ales de la moartea băiatului. A fost o lovitură pentru el să revadă vasul.

Acum bărbatul îi privea cu un aer provocator.

— Ce-aveţi cu mine? bîigui el, adresîndu-i-se lui Maigret.

— Absolut nimic.

Toţi mateloţii urmăreau scena, fără să-şi întrerupă partida de domino.

— Ia spuneţi! Poate n-am dreptul să beau?

— Ba da!

— Spuneţi că n-am dreptul să beau…, repetă el cu încăpăţînarea unui beţiv.

Privirea comisarului se opri la brasarda neagră pe care o purta la bluzonul roşu.

— Atunci de ce tot daţi tîrcoale şi vorbiţi amîndoi de mine?

Léon îi făcu semn lui Maigret să nu răspundă şi se îndreptă spre client.

— Hai! Nu face scandal, Canut! Nu despre tine vorbeşte domnul comisar, ci despre tînărul care s-a împuşcat.

— Foarte bine pentru el! A murit?

— Nu! Poate c-o să fie salvat…

— Cu atît mai rău! Ar trebui să crape toţi!

Aceste cuvinte făcură o impresie puternică. Toate feţele se întoarseră spre Canut, iar acesta simţi nevoia să strige mai tare:

— Da, voi toţi!

Léon era îngrijorat. Se uita la toţi cu o privire imploratoare, schiţînd spre Maigret un gest de neputinţă.

— Hai, du-te la culcare! Te aşteaptă nevasta…

— D’aia nu mai pot!

— Mîine iar n-ai să fii în stare să te duci să tragi năvoadele.

Beţivul rînji. P’tit Louis profită ca s-o cheme pe Julie.

— Cît datorez?

— Cele două rînduri?

— Da, să mi le treci în cont. Mîine primesc avansul, înainte de plecare.

Se ridică, imitat automat de breton, care se ţinea scai de el. Atinse şapca cu mîna, repetînd apoi gestul spre Maigret.

— Laşii! bombăni beţivul în timp ce mateloţii treceau prin faţa lui. Toţi nişte laşi…

Bretonul strînse pumnii, vru să răspundă, dar P’tit Louis îl trase după el.

— Du-te la culcare! repetă Léon. Acuşi închidem…

— O să plec cînd pleacă toţi. Sînt şi eu ca toată lumea, nu?

Îl căută cu privirea pe Maigret. Ai fi zis că voia să provoace o discuţie.

— Ca măgădanu’ ăla! Ce vrea să înţeleagă din toate astea?

Vorbea despre comisar. Léon stătea ca pe cărbuni încinşi. Ultimii clienţi aşteptau, siguri că se va întîmpla ceva.

— Uite! Mai bine plec! Cît trebuie să plătesc?

Scotoci sub bluzon, de unde scoase un portofel mare din piele, aruncă cîteva bancnote unsuroase pe masă, se ridică clătinîndu-se şi ajunse la uşă,

reuşind cu greu s-o deschidă.

Mormăia cuvinte imposibil de înţeles, injurii sau ameninţări. Afară, îşi lipi întîi faţa de fereastră, ca să se mai uite o dată la Maigret, şi nasul i se turti pe geamul aburit.

— A fost o lovitură grea pentru el, spuse Léon, oftînd. Avea un singur fiu. Toţi ceilalţi copii sînt fete. Adică, aproape că nu contează…

— Ce se spune pe-aici? întrebă Maigret.

— Despre telegrafist? Nu ştiu nimic… Aşa că inventează… Poveşti de adormit copiii!

— Ce?

— Nu ştiu… Tot povestea cu *blestemul*…

Maigret simţi o privire pătrunzătoare îndreptată spre el. Era a mecanicului-şef, aşezat exact la masa din faţă.

— Soţia nu mai e geloasă? îl întrebă el.

— Din moment ce plecăm mîine, aş vrea s-o văd încuindu-mă în casă la Yport!

— *Océan* ridică ancora mîine?

— Da, odată cu fluxul! Credeţi că armatorii o să-l lase să mucegăiască în radă?

— Au găsit căpitan?

— Unul ieşit la pensie, care n-a mai navigat de opt ani! Şi oricum, înainte comanda un vas cu trei catarge! O să fie simpatic…

— Şi telegrafistul?

— Un puşti pe care l-au luat de la şcoală. De la Arte şi Meserii, cum îi zic acum.

— Secundul s-a întors?

— I s-a telegrafiat să vină. Va sosi mîinedimineaţă.

— Şi oamenii?

— Aceiaşi! Îi adună pe ăia care taie frunză la cîini prin port. Buni la o adică, nu-i aşa?

— Au găsit mus?

Patronul îi aruncă o privire pătrunzătoare.

— Da! zise el scurt.

— Şi vă pare bine că plecaţi?

Nici un răspuns. Mecanicul-şef comandă încă un grog. Şi Léon zise cu glas şoptit:

— Tocmai am primit veşti de la *Pacific*, care trebuia să se întoarcă săptămîna asta. E un vas din aceeaşi clasă ca *Océan*. S-a scufundat în mai puţin de trei minute, cu coca spartă de o stîncă. Toţi oamenii s-au înecat. O am sus pe soţia secundului, care a venit de la Rouen să-şi aştepte soţul. Îşi petrece zilele pe dig. Încă n-a aflat. Compania aşteaptă confirmarea ca să dea anunţul.

— Legea seriilor! mormăi mecanicul-şef, care auzise.

Negrul căsca, se freca la ochi, dar nu se gîndea să plece. Piesele de domino părăsite formau un desen complicat pe dreptunghiul cenuşiu al mesei.

— În fond, nu ştie nimeni de ce-a încercat telegrafistul să se sinucidă? întrebă încet Maigret.

Tăcere încăpăţînată. Oare toţi acei oameni ştiau? Oare împingeau atît de departe acel fel de francmasonerie a oamenilor mării, cărora nu le place să-i vadă pe oamenii de pe uscat amestecîndu-se în treburile lor?

— Cît trebuie să-ţi dau, Julie?

Se ridică, plăti şi păşi greoi spre uşă, urmărit de zece priviri. Întoarse capul, dar văzu numai chipuri închise sau arţăgoase. Chiar şi Léon, în ciuda bunăvoinţei de cîrciumar, făcea front comun cu clienţii săi.

Refluxul atingea nivelul cel mai de jos. Din trauler nu se vedeau decît coşul şi catargele de încărcare. Vagoanele dispăruseră. Cheiul era pustiu.

O barcă de pescuit, cu felinarul alb legănîndu-se în vîrful catargului, se îndepărta domol spre diguri şi se auzeau doi oameni vorbind.

Maigret îşi umplu o ultimă pipă, privi oraşul, turnurile palatului Bénédictine la poalele cărora se ridicau zidurile întunecate ale spitalului.

În întunericul de pe chei străluiau două dreptunghiuri luminoase – ferestrele bodegii *Rendez-vous des Terre-Neuvas*.

Marea era calmă. Se auzea numai un susur slab de apă mişcătoare, care atingea uşor galeţii şi piloţii digurilor.

Comisarul stătea pe marginea cheiului. Parîme groase, ca acelea cu care era legat *Océan* la ţărm, erau încolăcite după babalele de bronz.

Se aplecă. Doi oameni închideau panourile calelor, unde în timpul zilei fusese depozitată sarea. Unul foarte tînăr, mai tînăr decît Le Clinche, în costum de oraş, se uita cum munceau marinarii, cu coatele sprijinite de cabina telegrafistului.

Trebuia să fie succesorul celui care îşi trăsese mai devreme un glonţ în burtă. Fuma o ţigară, trăgînd scurt din ea, cu o mişcare nervoasă.

Sosise de la Paris, de la şcoală. Era emoţionat. Poate visa la aventuri.

Comisarului nu-i venea deloc să plece de-acolo. Îl reţinea sentimentul că misterul era foarte aproape, în faţa lui, că mai avea doar un singur efort de făcut.

Deodată se întoarse, pentru că simţea o prezenţă străină în spatele lui. În întuneric, zări un bluzon roşu şi o brasardă neagră.

Bărbatul nu-l văzuse sau nu-i dăduse atenţie. Mergea pînă la marginea cheiului şi, în starea lui, era un adevărat miracol că nu cădea în gol.

Comisarul îl vedea doar din spate. Avea impresia că, cuprins de ameţeală, beţivul o să se arunce pe puntea traulerului.

Dar nu! Vorbea singur. Rînjea. Întindea pumnul.

Apoi scuipă, o dată, de două ori, de trei ori pe *Océan*. Scuipa ca să-şi exprime tot dezgustul.

Pe urmă, uşurat probabil, plecă nu spre casă, care se găsea în cartierul pescarilor, ci spre partea de jos a oraşului, unde se ghiceau luminile unei cîrciumi deschise încă.

IX

Doi oameni pe punte

Deodată, de undeva dinspre faleză, răsună o notă subţire: orologiul palatului Bénédictine, care bătea ora exactă.

Maigret porni spre *Hôtel de la Plage*, cu mîinile la spate, dar – pe măsură ce înainta – încetinea tot mai mult pasul şi în cele din urmă se opri pe la mijlocul cheiului.

În faţă erau hotelul, camera, patul, o atmosferă calmă şi liniştitoare.

În spate… Se întoarse. Revăzu coşul traulerului, care fumega domol, pentru că fuseseră aprinse focurile. Oraşul Fécamp era adormit. Luna îşi oglindea faţa în mijlocul radei. Briza începuse să bată uşor, venind dinspre larg, aproape rece ca gheaţa, precum răsuflarea mării.

Atunci Maigret o porni înapoi, greoi, cu regret. Păşi din nou peste frînghii încolăcite după babale şi ajunse iar la marginea cheiului, cu privirea aţintită la *Océan*.

Avea ochii mijiţi, gura ameninţătoare, pumnii strînşi în fundul buzunarelor.

Era un Maigret singuratic, nemulţumit, retras în sine, care insista cu încăpăţînare, fără să-i pese de ridicol.

Refluxul atinsese nivelul cel mai scăzut. Puntea traulerului se afla la patru-cinci metri sub nivelul solului. Dar o scîndură fusese fixată între chei şi puntea de comandă. O scîndură subţire şi îngustă.

Zgomotul resacului devenea mai distinct. Urma să înceapă fluxul, în timp ce apa albicioasă rodea puţin cîte puţin galeţii plajei.

Maigret păşi pe scîndura care formă un arc de cerc cînd ajunse la jumătatea ei. Tălpile îi scrîşniră pe pasarela de fier. Dar nu merse mai departe. Se trînti pe banca de cart, în faţa cîrmei, a busolei, de care atîrnau mănuşile mari, fără degete, ale căpitanului Fallut.

Aşa se proţăpeau cîinii, posaci, înverşunaţi, în faţa unei vizuini unde adulmecaseră ceva.

Scrisoarea lui Jorissen, prietenia lui pentru Le Clinche, demersurile făcute de Marie Léonnec nu mai aveau nici un amestec. Totul devenise acum o problemă personală.

Maigret îl recrease, pentru el, pe căpitanul Fallut. Făcuse cunoştinţă cu telegrafistul, cu Adèle, cu mecanicul-şef. Se străduise să simtă viaţa întregului trauler.

Dar uite că asta nu era de-ajuns, ceva îi scăpa, lăsîndu-i impresia că înţelegea totul, nu şi partea esenţială a dramei.

Fécamp dormea. La bord, marinarii se culcaseră şi ei. Comisarul se lăsase cu toată greutatea pe banca de cart, aplecat în faţă, cu genunchii puţin depărtaţi şi coatele pe genunchi.

Privirea lui culegea cîte un detaliu de ici, de colo: mănuşile, de exemplu, enorme, deformate, pe care Fallut le punea probabil doar în orele de veghe şi pe care le lăsa aici.

Întorcîndu-se pe jumătate, putea zări castelul de la pupă. În faţă, vedea întreaga punte, teuga de la proră şi, foarte aproape, cabina telegrafului.

Apa clipocea. Vasul era însufleţit de o mişcare uşoară. Acum, cînd focurile fuseseră aprinse, cînd apa umplea cazanele, era mai viu decît în zilele de dinainte.

Oare nu P’tit Louis dormea jos, lîngă maldărul de cărbuni?

În dreapta se vedea farul. La capătul unui dig, un semafor verde, unul roşu la capătul altuia. Şi marea: o gaură imensă şi neagră, ce emana un miros puternic.

Nu era propriu-zis un efort de gîndire. Maigret privea toate astea încet, fără grabă, încercînd să facă decorul să trăiască, să-l simtă. Şi, treptat, se stîrnea în el un fel de stare febrilă.

„Era o noapte ca asta, mai rece, pentru că era abia la începutul primăverii…”

Traulerul se afla în acelaşi loc. Fuiorul de fum se ridica deasupra coşului. Cîţiva oameni dormeau.

Pierre Le Clinche cinase la Quimper împreună cu logodnica lui. Atmosferă de familie. Marie Léonnec îl condusese probabil pînă la uşă, ca să-l sărute fără martori.

Şi mersese cu trenul toată noaptea, la clasa a treia. Se va întoarce peste trei luni… Se va întoarce la ea… Apoi o nouă campanie şi, iarna, în preajma Crăciunului, căsătoria…

Nu dormise. Geamantanul stătea în plasa de bagaje. Înăuntru erau provizii pregătite de mama lui.

La aceeaşi oră, căpitanul Fallut ieşea din căsuţa de pe strada Étretat, unde doamna Bernard dormea.

Un căpitan Fallut foarte nervos, probabil, şi foarte îngrijorat, chinuit dinainte de remuşcări. Oare nu făcuse o înţelegere tacită să se căsătorească într-o zi cu gazda lui?

Numai că se dusese toată iarna la Havre, chiar de cîteva ori pe săptămînă, să se întîlnească cu o femeie! O femeie cu care nu îndrăznea să se arate la Fécamp! O femeie pe care o întreţinea! O femeie tînără, drăguţă, atrăgătoare, dar a cărei vulgaritate stîrnea nelinişte.

Un bărbat la locul lui, ordonat, meticulos. Un model de probitate, pe care armatorii îl dădeau drept exemplu şi ale cărui documente de bord constituiau adevărate capodopere de minuţiozitate.

Şi tocmai el mergea singur, pe străzile pustii, spre gară, unde urma să sosească Adèle. Poate încă ezita?

Dar trei luni! Avea s-o mai găsească la întoarcere? Nu era prea plină de vitalitate, prea dornică de viaţă ca să nu-l înşele?

O altfel de femeie decît doamna Bernard! Nu-şi petrecea timpul aranjîndu-şi casa, lustruind tacîmurile şi parchetul, făcînd planuri de viitor.

Nu! O femeie ale cărei imagini întipărite pe retină îl făceau să roşească, să gîfîie.

Era acolo! Rîdea, cu rîsul ei ascuţit, aproape la fel de senzual ca trupul! O distra să plece pe mare, să fie ascunsă la bord, să trăiască o aventură.

Dar n-ar fi trebuit s-o avertizeze că aventura nu va fi distractivă? Că această călătorie de trei luni într-o cabină închisă va fi chinuitoare?

Îşi promitea s-o facă. Dar nu îndrăznea! Cînd era cu el, cînd rîdea, umflîndu-şi pieptul, nu putea să spună nimic raţional.

„O să mă urci la bord pe ascuns, în noaptea asta?”

Mergeau. În cafenele şi la *Rendez-vous des TerreNeuvas*, pescarii făceau chef mare cu avansul primit chiar în acea după-amiază.

Căpitanul Fallut, scund şi curăţel, pălea pe măsură ce se apropia de port, de vasul lui… Zărea coşul… Simţea un nod în gît… Oare nu era timp încă?

Dar Adèle era agăţată de braţul lui. O simţea fierbinte, fremătătoare, lîngă şoldul lui.

*

Şi Maigret, întors spre cheiul unde nu era nimeni, şi-i imagina pe amîndoi.

„Asta e nava ta? Ce urît miroase! Şi trebuie să merg pe scîndura asta?!”

O treceau amîndoi. Căpitanul Fallut, neliniştit, îi recomanda să nu facă gălăgie.

„Cu roata asta se conduce vasul?”

„Sst!”

Coborau scara de fier. Ajungeau pe punte. Intrau în cabina căpitanului. Uşa se închidea.

— Da! Aşa a fost! mormăi Maigret. Sînt acolo amîndoi. E prima noapte la bord…

Ar fi vrut să smulgă perdeaua nopţii, să dezvelească cerul palid al zărilor, să zărească siluetele mateloţilor, care mergeau împleticindu-se, îngreunaţi de alcool, ca să ajungă la bordul traulerului.

Mecanicul-şef sosea de la Yport cu primul tren de dimineaţă. Secundul venea de la Paris, Le Clinche, de la Quimper.

Oamenii se agitau pe punte, se băteau pe cuşetele teugei de la proră, rîdeau, se schimbau şi reapăreau, rigizi, în hainele lor impermeabile.

Era acolo un copil, musul Jean-Marie, adus de mînă de tatăl lui, pe care marinarii îl îmbrînceau, rîzînd de cizmele lui prea mari, de ochii gata să se umple de lacrimi.

Căpitanul era tot în cabină. În sfîrşit, cabina se deschidea. Încuia uşa cu grijă. Era ţeapăn, palid, încruntat.

„Dumneata eşti telegrafistul? Bine! Îţi voi da instrucţiuni puţin mai tîrziu. Pînă atunci vizitează postul telegrafului…”

Orele treceau. Armatorul era pe chei. Soţii şi mame aduceau încă pachete pentru cei care plecau.

Fallut tremura din cauza acelei cabine, căreia nu trebuia cu nici un chip să-i deschidă uşa, pentru că Adèle, cu hainele în dezordine şi gura întredeschisă, dormea de-a curmezişul patului.

Puţin din acea senzaţie de greaţă din zori nu numai la Fallut, ci şi la cei care făcuseră turul bistrourilor din oraş şi la cei care călătoriseră cu trenul.

Unul cîte unul, deschideau uşa tavernei şi dădeau pe gît cafele îndoite cu alcool.

„La bună vedere! Dacă ne mai întoarcem!…”

Sirena suna o dată. Apoi încă de două ori. După o ultimă îmbrăţişare, femeile şi copiii se repezeau spre dig. Armatorul îşi lua rămas-bun de la Fallut.

Odgoanele erau dezlegate. Traulerul aluneca, se îndepărta de chei. Atunci, Jean-Marie, musul, sugrumat de trac, izbucnea în plîns, bătea din picioare, voia să sară pe uscat…

Fallut se afla exact în locul în care era acum Maigret.

„Jumătate!… O sută cincizeci de rotaţii!… Înainte!”

Adèle mai dormea oare? N-avea să se îngrijoreze la prima furtună?

Fallut nu se mişca din acel loc, care era al lui de mulţi ani. În faţă se întindea Atlanticul…

Avea nervii încordaţi, pentru că-şi dădea seama de prostia pe care o făcuse. Pe uscat nu i se păruse chiar atît de grav.

„Două sferturi la babord…”

Şi iată că se auzeau strigăte, grupul de pe dig fugea înainte! Un om, urcat pe catargul de încărcare să le facă cu mîna alor săi, căzuse pe punte!

„Stop!… Înapoi!… Stop!…”

Nimic nu se mişca în partea cabinei. Oare nu era încă timp s-o lase pe femeie pe uscat?

Bărcile se apropiau. Nava era oprită între diguri. O ambarcaţiune de pescuit cerea permisiunea să treacă.

Dar omul era rănit. Trebuia să se renunţe la el. L-au coborît într-o barcă…

Femeile de pe dig erau foarte tulburate, pentru că erau superstiţioase. Iar musul trebuia ţinut şi el cu forţa, pentru că voia să se arunce în apă, atît de frică îi era să plece!

„Înainte!… Jumătate!… Tot!…”

Le Clinche îşi lua în stăpînire domeniul, încerca aparatele, cu casca pe cap. Şi, cu tot acel echipament în jur, scria:

Scumpa mea logodnică,

E opt dimineaţa! Plecăm… Oraşul nu se mai vede şi…

*

Maigret îşi aprinse din nou pipa şi se ridică să vadă mai bine în jur.

Intuia toate acele personaje, le manevra într-un fel la bordul acelui vas, pe care îl domina cu privirea.

„Primul dejun în cabina mică rezervată ofiţerilor: Fallut, secundul, mecanicul-şef şi telegrafistul…. Iar căpitanul anunţă că de-acum înainte va lua masa singur, în cabina lui…”

Era ceva ce nu se mai văzuse! O idee trăsnită! Toată lumea îi caută zadarnic motivul!

Şi Maigret, sprijinindu-şi fruntea cu mîna, bombănea:

— Musul are sarcina să-i ducă mîncarea căpitanului… Acesta doar întredeschide uşa sau o ascunde pe Adèle sub patul pe care l-a

supraînălţat…

Amîndoi mănîncă o singură porţie! Prima dată, femeia rîde! Şi Fallut, probabil, îi lasă ei aproape toată partea lui.

El e prea grav. Ea îl ia peste picior. Apoi îl alintă… El cedează… Zîmbeşte…

Oare, în compartimentul mateloţilor, nu se vorbeşte deja de piaza rea? Şi nu se comentează hotărîrea căpitanului de-a mînca singur? Mai mult, niciodată n-a mai fost văzut un căpitan plimbîndu-se cu cheia cabinei în buzunar!

Cele două elice se învîrt. Traulerul a atins trepidaţia care va continua să-l menţină în mişcare timp de trei luni.

Jos, oameni ca P’tit Louis alimentează cu cărbuni cuptoarele opt-zece ore pe zi sau supraveghează moţăind presiunea uleiului.

„Trei zile… Asta e părerea tuturor… Au fost de-ajuns trei zile ca să se creeze o atmosferă plină de nelinişte… Şi, din acel moment, oamenii s-au întrebat dacă Fallut nu era cumva nebun…”

De ce? Gelozia? Dar Adèle a declarat că l-a văzut pe Le Clinche abia în a patra zi…

Pînă atunci e prea ocupat cu noile lui aparate. Captează mesaje, pentru propria satisfacţie. Încearcă să transmită. Şi, cu casca pe urechi, scrie pagini întregi, ca şi cum poşta ar urma să le ducă imediat logodnicei sale.

Trei zile… Abia ai timp să faci cunoştinţă… Poate că mecanicul-şef, lipindu-şi faţa de hublouri, a zărit-o pe tînăra femeie? Dar n-a spus nimic!

Atmosfera la bord se creează treptat, pe măsură ce oamenii se apropie trăind aventuri comune. Dar încă nu sînt aventuri! Nici măcar nu pescuiesc! Trebuie să aştepte să ajungă la Marele Banc, acolo, în Terra Nova, de cealaltă parte a Atlanticului, unde vor sosi peste cel puţin zece zile…

*

Maigret stătea în picioare pe puntea de comandă. Dacă s-ar fi trezit vreun om, s-ar fi întrebat ce făcea acolo, enorm, singuratic, privind încet în jurul lui.

Ce făcea? Încerca să înţeleagă! Toate personajele erau la locul lor, cu mentalitatea proprie, cu preocupările lor.

Dar de-aici încolo nu se mai putea ghici. Exista un gol mare. Comisarul nu putea decît să facă apel la declaraţiile altora.

„Căpitanul Fallut şi telegrafistul au început să se uite chiorîş unul la altul cam din a treia zi… Fiecare avea un revolver în buzunar… Păreau să se teamă unul de celălalt…”

Şi totuşi, Le Clinche nu se culcase încă cu Adèle!

„De atunci, căpitanul a fost ca nebun…”

Erau în mijlocul Atlanticului. Au părăsit ruta pacheboturilor. Abia dacă mai întîlneau alte traulere, engleze sau germane, îndreptîndu-se spre locurile de pescuit.

Oare Adèle îşi pierdea răbdarea, se plîngea de izolarea în care trăia?

„…*ca nebun*…”

Asta era opinia tuturor. Şi se pare că Adèle nu este de-ajuns ca să provoace o astfel de tulburare unui om echilibrat, care a avut toată viaţa cultul ordinii.

Ea nu l-a înşelat! El i-a permis două-trei plimbări pe punte, noaptea, luînd numeroase măsuri de precauţie.

Atunci de ce era *ca nebun*?

Declaraţiile se succedă:

„…A dat ordin să aruncăm ancora acolo unde nimeni nu-şi aminteşte să se fi prins vreodată cod…”

Şi nu e un tip irascibil, repezit, coleric! E un mic burghez meticulos, care a visat un moment să-şi unească viaţa cu gazda lui, doamna Bernard, şi să-şi sfîrşească zilele în casa plină de broderii de pe strada Étretat.

„…Accidente după accidente… Cînd ajungem în sfîrşit la un banc şi prindem peşte, îl sărăm în aşa fel încît n-avea cum să ajungă la destinaţie decît stricat…!”

Fallut nu e un începător! Urmează să se pensioneze. Pînă acum nimeni n-a avut nimic să-i reproşeze.

Mănîncă în continuare în cabina lui.

„…E supărat pe mine…”, va spune Adèle. „Trec zile, chiar săptămîni, fără să-mi spună o vorbă. Pe urmă îl apucă brusc…”

Un acces de senzualitate! Ea e acolo, în cabina lui! Împarte patul cu el! Şi reuşeşte, săptămîni în şir, să fie supărat pe ea, pînă cînd tentaţia devine prea puternică!

S-ar fi comportat la fel dacă singura cauză ar fi fost gelozia?

Mecanicul-şef dă tîrcoale cabinei, ispitit. Dar n-are îndrăzneala să forţeze broasca.

În sfîrşit, epilogul: *Océan* se întoarce în Franţa, încărcat de cod prost sărat.

Oare nu pe drumul de întoarcere scrie căpitanul acel soi de testament, în care anunţă că nu va trebui acuzat nimeni de moartea lui?

Aşadar, vrea să moară! Vrea să se sinucidă! Nimeni dintre cei aflaţi la bord nu este în stare să stabilească poziţia navei şi e prea stăpînit de spiritul marinăresc ca să nu aducă mai întîi nava în port.

Să se sinucidă pentru că a încălcat regulamentele luînd o femeie cu el? Să se sinucidă pentru că peştele, prea puţin sărat, se va vinde cu cîţiva franci sub preţul pieţei?

Să se sinucidă pentru că echipajul, uimit de comportamentul lui ciudat, l-a considerat nebun?

Căpitanul cel mai stăpîn pe sine, cel mai minuţios din Fécamp? Ale cărui jurnale de bord sînt date exemplu?

Cel care, de foarte mult timp, locuieşte în casa liniştită a doamnei Bernard?

Vaporul acostează. Toţi oamenii coboară pe uscat, se reped la *Rendez-vous des Terre-Neuvas*, unde pot să bea în sfîrşit alcool.

Şi toţi sînt parcă marcaţi de pecetea misterului! Nimeni nu scoate o vorbă despre anumite lucruri! Toţi sînt îngrijoraţi!

Pentru că un căpitan a avut un comportament inexplicabil?

Fallut coboară singur pe uscat. Va trebui să aştepte pînă nu va mai fi nimeni pe cheiuri ca s-o poată scoate pe Adèle.

Face cîţiva paşi. Doi oameni stau ascunşi: telegrafistul şi Gaston Buzier, amantul femeii.

Totuşi, un alt om sare asupra căpitanului, îl sugrumă şi îl împinge în apă.

*

Şi asta se întîmpla exact în locul în care *Océan* se legăna acum pe apa neagră. Cadavrul avea să se agaţe în lanţul ancorei.

Maigret fuma, încruntat.

De la primul interogatoriu, Le Clinche minte, vorbeşte de un bărbat cu pantofi galbeni care l-a ucis pe Fallut. Dar bărbatul cu pantofi galbeni e Buzier! Şi, pus faţă în faţă cu el, Le Clinche retractează cele declarate.

Ce rost are această minciună, dacă nu s-o salveze pe cea de-a treia persoană, pe asasin? Şi de ce Le Clinche nu-i dezvăluie numele?

Mai mult! Se lasă băgat la închisoare în locul lui! Abia dacă se apără, deşi riscă să fie condamnat!

E întunecat la faţă, ca un om chinuit de remuşcări. Nu îndrăzneşte să-şi privească în ochi logodnica şi nici pe Maigret.

Un foarte mic detaliu: înainte să se întoarcă la trauler, s-a dus la *Rendez-vous des Terre-Neuvas*, a urcat în camera lui… A ars hîrtii…

Ieşit din închisoare, e trist, cu toate că Marie Léonnec este lîngă el şi îl îndeamnă să fie optimist. Şi reuşeşte să facă rost de un revolver…

Îi e teamă… Ezită… Stă mult timp cu ochii închişi, cu degetul pe trăgaci…

Şi trage…

*

Pe măsură ce noaptea înainta, aerul devenea mai rece, briza, mai încărcată de miasme de iarbă-de-mare şi de iod.

Traulerul se ridicase cu cîţiva metri. Puntea se găsea la nivelul cheiului şi fluxul provoca mişcări laterale, care stîrneau scrîşnetele pasarelei.

Maigret uitase de oboseală. Ora dificilă trecuse. Ziua era aproape.

Făcea bilanţul.

Căpitanul Fallut fusese desprins mort de pe lanţul ancorei…

Adèle şi Gaston Buzier se certau, incapabili să se suporte unul pe celălalt, şi nu mai aveau unde să se întoarcă…

Le Clinche fusese scos, plin de bandaje albe, pe o targă cu rotile, din sala de operaţii…

Şi Marie Léonnec…

Şi acei oameni care, chiar beţi la *Rendez-vous des Terre-Neuvas*, păstrau parcă o amintire plină de teamă…

— În a treia zi! zise Maigret cu glas tare. Acolo trebuie căutat! Ceva mai cumplit decît gelozia… *Şi totuşi, ceva care a decurs direct din prezenţa femeii la bord*…

Efortul era dureros. O încordare a tuturor facultăţilor. Vasul se legăna uşor. Se făcuse lumină în compartimentul mateloţilor, unde oamenii urmau să se trezească.

„A treia zi…”

Atunci simţi un nod în gît. Privi castelul de la pupă, apoi cheiul, unde mai devreme un om se apleca arătîndu-şi pumnul.

Să fi fost în parte efectul frigului? Fapt e că simţi o înfiorare.

„A treia zi… Musul… Jean-Marie… Cel care bătea din picioare şi nu voia să plece… a fost luat de un val mare… noaptea…”

Maigret privea ţintă întreaga punte, părea să caute locul unde se produsese catastrofa.

„Nu erau decît doi martori… Căpitanul Fallut şi telegrafistul Pierre Le Clinche… A doua sau a treia zi, Le Clinche devenea amantul provocatoarei Adèle…”

Ruptura se produse brusc. Maigret nu mai zăbovi nici o secundă. Cineva mişca în postul marinarilor. Fără să fie zărit, se întoarse pe chei, păşind pe scîndura care lega vasul de uscat.

Şi, cu mîinile în buzunare şi nasul uşor învineţit din cauza frigului, lugubru, se îndreptă spre *Hôtel de la Plage*.

Încă nu se luminase de ziuă. Dar nu mai era nici noapte, pentru că, pe mare, crestele valurilor se conturau în alb intens. Şi pescăruşii se zăreau pe cer ca nişte pete luminoase.

Un tren şuiera în gară. O bătrînă pleca spre stînci, cu coşul în spate şi un cîrlig în mînă, să adune crabi.

X

Evenimentele din cea de-a treia zi

Cînd coborî din camera lui, pe la opt dimineaţa, Maigret îşi simţea capul gol şi avea o apăsare uşoară în piept, ca atunci cînd bea prea mult.

— Nu merge cum ai vrea? îl întrebase soţia.

El ridicase din umeri şi doamna Maigret nu mai insistase. Dar iată că, pe terasa hotelului, cu faţa spre marea de un verde perfid, care stîrnea valuri cu creste albe, dăduse peste Marie Léonnec. Şi nu era singură. La masa ei stătea un bărbat. Tînăra se ridică imediat şi, bîlbîindu-se puţin, i se adresă comisarului:

— Daţi-mi voie să vi-l prezint pe tatăl meu, care tocmai a sosit…

Vîntul era rece şi cerul acoperit. Pescăruşii zburau la nivelul apei.

— Vă rog să mă credeţi că sînt foarte onorat, domnule comisar. Foarte onorat şi foarte fericit…

Maigret îl privi cu un aer posac. Era un bărbat scund, care n-ar fi fost mai ridicol decît altul dacă n-ar fi avut un nas disproporţionat, cît două-trei nasuri mijlocii, ce mai era şi plin de găurele ca o căpşună.

Omul n-avea nici o vină! Era o adevărată infirmitate. Însă nu i se vedea decît nasul cînd vorbea, toţi se uitau numai la el şi orice patetism îi era interzis din pricina aceluiaşi nas.

— Serviţi ceva cu noi…

— Mulţumesc! Tocmai am luat micul dejun.

— Atunci, un păhărel să vă încălziţi…

— Zău că nu!

Bărbatul insista. Oare nu era un gest de „politeţe” să-i forţezi pe oameni să bea, chiar dacă ei nu voiau?

Maigret îl cercetă, apoi o cercetă pe fiica lui, care îi semăna, lăsînd la o parte nasul. Privind-o aşa, se putea foarte bine prevedea cum avea să arate peste zece ani, după ce va fi dispărut farmecul tinereţii.

— Vreau să trec direct la subiect, domnule comisar. Asta e deviza mea! Am călătorit toată noaptea. Cînd Jorissen a venit la mine şi mi-a spus că o va însoţi pe fiica mea, am fost de acord. Aşadar, nu se poate spune că am o judecată îngustă…

Numai că Maigret se grăbea să ajungă în altă parte! Şi mai era şi nasul ăla! Şi o anumită emfază de mic burghez căruia îi place să se audă vorbind.

— Totuşi, datoria mea de tată este să mă informez, nu-i aşa? De aceea, vă rog să-mi spuneţi, cu mîna pe inimă, dacă credeţi că acest tînăr e nevinovat.

Marie Léonnec privea în altă parte. Simţea probabil, în mod confuz, că intervenţia tatălui ei nu avea nici o şansă să aranjeze lucrurile.

Alergînd singură în ajutorul logodnicului ei, tînăra avea un oarecare prestigiu. Cel puţin, era emoţionantă.

În familie, era cu totul altceva. Se simţeau prea mult prăvălia de la Quimper, discuţiile de dinaintea plecării, bîrfele vecinilor.

— Mă întrebaţi dacă l-a omorît el pe căpitanul Fallut?

— Da… Trebuie să înţelegeţi că e esenţial să…

Maigret privea în gol, cu un aer absent.

— Ei bine…

Văzu mîinile tinerei tremurînd uşor.

— Nu l-a omorît el. Vă rog să mă scuzaţi! Am de făcut ceva urgent. Voi avea cu siguranţă plăcerea să vă revăd puţin mai tîrziu…

Fugea pur şi simplu! Ba chiar răsturnă un scaun de pe terasă! Îşi dădu seama că interlocutorii lui erau uluiţi, dar nu întoarse capul să se convingă.

Pe chei, merse pe trotuar, departe de *Océan*. Dar observă că oameni noi, care abia sosiseră, cu sacul de marinar pe umăr, făceau cunoştinţă cu vasul. Dintr-o şaretă erau descărcaţi saci cu cartofi. Armatorul era şi el prezent, cu nişte cizme de lac în picioare şi creionul după ureche.

Mult zgomot la tavernă, a cărei uşă era deschisă. Maigret îl zări vag pe P’tit Louis, care perora în mijlocul unui cerc de nou-veniţi.

Nu se opri. Grăbi pasul cînd îl văzu pe patron făcîndu-i un semn. După cinci minute suna la poarta spitalului.

*

Asistentul era foarte tînăr. Sub halat se zăreau un costum după ultima modă şi o cravată elegantă.

— Telegrafistul? Eu i-am luat temperatura şi pulsul în dimineaţa asta. E cît poate fi de bine în starea lui…

— E lucid?

— Cred că da. Nu mi-a spus nimic, dar m-a urmărit tot timpul cu privirea.

— I se poate vorbi despre lucruri serioase?

Asistentul făcu un gest vag, indiferent.

— De ce nu? Din moment ce operaţia a reuşit şi n-are febră… Vreţi să-l vedeţi?

Pierre Le Clinche era singur în mica încăpere, vopsită cu ripolin, unde domnea o căldură jilavă. Se uită la Maigret, care se apropia, iar ochii îi erau

limpezi, lipsiţi de orice tulburare.

— Vedeţi bine că facem tot ce se poate… În opt zile va fi pe picioare. În schimb, s-ar putea să şchioapete, fiindcă un tendon de la şold a fost secţionat. Şi va trebui să-şi ia unele măsuri de precauţie… Preferaţi să vă las singur cu el?

Era destul de tulburător. Cu o zi înainte, fusese adusă o adevărată zdreanţă, însîngerată, murdară, şi ai fi jurat că nu mai avea nici un suflu de viaţă.

Acum Maigret găsea un pat alb, un om puţin tras la faţă, dar mai calm decît îl văzuse vreodată. În ochi i se citea aproape seninătate.

Poate că de aceea şi ezită. Se plimbă de colo-colo prin încăpere şi îşi lipi o clipă fruntea de fereastra dublă, de unde zări portul şi traulerul, pe puntea căruia se agitau oameni în bluzoane roşii.

— Te simţi în stare să suporţi o discuţie? mormăi el brusc, întorcîndu-se spre pat.

Le Clinche făcu un semn uşor de încuviinţare.

— Ştii că nu sînt amestecat în mod oficial în acest caz? Prietenul meu Jorissen mi-a cerut să-ţi dovedesc nevinovăţia. Am făcut-o! Nu l-ai omorît pe căpitanul Fallut.

Oftă adînc şi, ca să sfîrşească, atacă brusc subiectul pentru care venise.

— Spune-mi adevărul despre evenimentele din a treia zi, adică despre moartea lui Jean-Marie…

Evita să se uite în ochii rănitului. Îşi umplu pipa ca să-şi ascundă încordarea şi, văzînd că tăcerea se prelungea, murmură:

— Era seara… Pe punte nu se mai afla nimeni în afară de dumneata şi de căpitanul Fallut… Eraţi împreună?

— Nu!

— Căpitanul se plimba pe lîngă castelul de la pupă?

— Da… Tocmai ieşisem din cabina mea. Nu mă vedea. Îl urmăream din priviri, pentru că simţeam ceva anormal în purtarea lui.

— Încă nu ştiai că la bord se afla o femeie?

— Nu! Mă gîndeam că-şi încuia uşa cu atîta grijă pentru că avea acolo bunuri de contrabandă.

Vocea îi era ostenită. Totuşi ridică tonul ca să spună:

— E lucrul cel mai îngrozitor pe care îl cunosc, domnule comisar. Cine a vorbit… Spuneţi-mi?

Şi închise ochii, aşa cum făcuse aşteptînd să-şi tragă un glonţ în burtă prin buzunar.

— Nimeni. Căpitanul se plimba, nervos probabil, aşa cum era de la plecarea din port. Dar era cineva la cîrmă?

— Un timonier! Nu putea să ne vadă, din cauza întunericului.

— S-a ivit musul…

Le Clinche îl întrerupse, ridicîndu-se pe jumătate, cu mîinile crispate pe sfoara care atîrna de tavan ca să-i permită să se ajute cînd voia să se mişte.

— Unde e Marie?

— La hotel. A venit şi tatăl ei.

— Ca s-o ia! Da! E bine! Trebuie s-o ia cu el… Şi, mai ales, să nu mai vină aici!

Se aprindea. Vocea îi era mai înăbuşită, vorbea mai sacadat.

Se simţea că îi creştea temperatura. Ochii îi străluceau.

— Nu ştiu cine v-a spus… Dar acum trebuie să povestesc totul…

Însufleţirea îi era atît de mare şi de brutală, încît ai fi putut crede că delira.

— Un lucru nemaivăzut… Nu l-aţi cunoscut pe puşti. Era foarte slab! Şi purta un costum croit dintr-unul vechi, de pînză, al tatălui său. În prima zi îi fusese frică, plînsese… Cum să vă spun? Pe urmă se răzbuna prin mici

răutăţi. Nu era ceva potrivit cu vîrsta lui? Ştiţi ce înseamnă un *puşti nesuferit*? Exact asta era. L-am surprins de două ori citind scrisorile pe care i le trimiteam logodnicei mele. Şi mă întreba cu obrăznicie: „E pentru gagica ta?”. În seara aceea… Cred că Fallut se plimba de colo-colo pentru că era prea nervos ca să poată dormi. Clipocitul apei era destul de puternic. Din cînd în cînd, o trîmbă de apă trecea peste balustradă şi uda tabla punţii. Dar nu era furtună. Mă aflam poate la zece metri… Am auzit doar cîteva cuvinte… Dar vedeam siluetele… Puştiul, ridicat ca un cocoş pe pinteni, rîdea, iar căpitanul, cu gîtul înfundat în haină, cu mîinile în buzunare… Jean-Marie îmi vorbise despre „gagica mea”. Glumea probabil la fel şi cu Fallut. Avea o voce ascuţită… Îmi amintesc că am auzit: „Dacă le-aş spune tuturor că…” Abia după aceea am înţeles… Descoperise că Fallut ascundea o femeie în cabina lui. Şi era foarte mîndru de asta. Se dădea mare… Era rău fără să ştie… Atunci s-au întîmplat următoarele… Căpitanul a făcut o mişcare să-i tragă o palmă. Puştiul, foarte agil, a evitat lovitura, strigînd ceva ce trebuia să fi fost o nouă ameninţare că va vorbi… Mîna lui Fallut a nimerit peste un hoban… Cred că l-a durut… Atunci s-a înfuriat… Fabula cu leul şi musculiţa… A uitat de orice demnitate şi s-a luat după puşti. La început, acesta fugea rîzînd, dar l-a cuprins panica… Cu totul întîmplător, oricine ar fi putut să audă şi să înţeleagă totul. Fallut era înnebunit de spaimă. I-am văzut gestul prin care voia să-l prindă pe Jean-Marie de umeri, dar în loc să-l apuce, l-a făcut să cadă în faţă… Asta-i tot. Există momente fatale… S-a lovit cu capul de un cabestan… Am auzit un zgomot înspăimîntător, un sunet înăbuşit… *Craniul*…

*

Îşi trecu mîinile peste faţă. Era foarte palid. Sudoarea îi şiroia pe frunte.

— Un val a măturat puntea în acel moment. Căpitanul s-a aplecat atunci spre un corp ud. În acelaşi timp, m-a zărit. Uitasem probabil să mă ascund… Am făcut cîţiva paşi înainte. Am ajuns la timp ca să văd corpul puştiului chircindu-se, apoi încremenind într-o mişcare pe care nu am s-o uit niciodată… Mort! Prosteşte! Şi noi ne uitam fără să înţelegem, fără să reuşim să ne dăm seama de acel lucru înspăimîntător. Nimeni nu văzuse nimic, nu auzise nimic. Fallut nu îndrăznea să atingă copilul. Eu i-am pipăit pieptul, mîinile, capul spart… Nu curgea sînge… Nu se vedea vreo rană… Craniul fusese despicat…. Am stat acolo vreun sfert de oră, fără să ştim ce să facem, trişti, cu umerii îngheţaţi, în timp ce stropi de apă ne săreau uneori pe faţă. Căpitanul nu mai era acelaşi om. S-ar fi zis că şi în el se rupsese ceva. Cînd a vorbit, a făcut-o cu voce tăioasă, fără căldură: „Echipajul nu trebuie să afle adevărul! Pentru menţinerea disciplinei!”. Şi, în faţa mea, a ridicat copilul. Nu avea decît un singur gest de făcut. Îmi amintesc că i-a trasat, cu degetul, o cruce pe frunte… Corpul, luat de valuri, a lovit de două ori coca. Stăteam unul lîngă celălalt în întuneric. Nu îndrăzneam să ne privim. Nu îndrăzneam să vorbim…

Maigret îşi aprinsese pipa, pe care o strîngea cu putere între dinţi.

Intră o infirmieră. Cei doi bărbaţi îi aruncară o privire atît de absentă, încît se tulbură şi bîigui:

— Venisem să-i iau temperatura…

— Puţin mai tîrziu!

Şi, după ce uşa se închise, comisarul întrebă:

— Atunci ţi-a vorbit despre amanta lui?

— Din acel moment, n-a mai fost niciodată ca înainte. Nu cred că era propriu-zis nebun. Dar ceva se stricase în el. Mi-a atins umărul şi a murmurat: „Din cauza unei femei, tinere!”. Îmi era frig. Mă simţeam neliniştit. Mă uitam mereu spre locul de unde corpul fusese luat de apă… V-

a fost descris căpitanul? Era scund şi uscăţiv, cu faţa energică. Vorbea de obicei în fraze scurte, pe care nu le ducea pînă la capăt. „Asta e!… Cincizeci şi cinci de ani… Pensionarea apropiată… O reputaţie solidă… Cîteva economii… Gata!… S-a dus tot!… Într-un minut!… În mai puţin de un minut!… Din cauza unui puşti care… Sau, mai curînd, din cauza unei femei…” Şi aşa, pe întuneric, cu o voce înăbuşită, furioasă, mi-a spus totul, frîntură cu frîntură… O femeie din Havre… O femeie care nu făcea probabil multe parale, îşi dădea seama de asta… Dar nu se mai putea lipsi de ea… O luase cu el. Deşi avusese în aceeaşi clipă presimţirea că prezenţa ei va provoca drame. Era acolo… Dormea…

Telegrafistul se foi.

— Nu ştiu tot ce mi-a povestit… Simţea nevoia să vorbească despre ea… Cu ură şi pasiune deopotrivă… „Un căpitan n-are dreptul să declanşeze un scandal care îi poate distruge autoritatea…” Parcă aud şi acum vorbele astea. Era prima dată cînd navigam… Şi consideram acum marea un monstru care avea să ne înghită pe toţi. Fallut îmi dădea tot felul de exemple. În cutare an, un căpitan care îşi luase cu el amanta… Fuseseră atît de multe încăierări la bord, încît trei oameni nu se mai întorseseră. Bătea vîntul. Picăturile de apă ne loveau peste faţă iar şi iar. Uneori, un val mare ne uda picioarele, care alunecau pe metalul unsuros al punţii. Nu, nu era nebun! Totuşi nu mai era Fallut… „Măcar să ducem campania pînă la sfîrşit! Pe urmă, vom vedea…” Nu înţelegeam ce voia să spună. Mi se părea respectabil şi bizar totodată, ataşat de sentimentul datoriei. „Nu trebuie să se ştie… Un căpitan nu trebuie să greşească…” Mă simţeam bolnav de exasperare. Nu mai puteam să gîndesc. Gîndurile mi se tulburau în minte şi, pînă la urmă, trăiam un adevărat coşmar, deşi eram treaz. Femeia aceea din cabină, femeia aceea, de care un om precum căpitanul nu era în stare să se lipsească… Femeia aceea, al cărei nume era de-ajuns ca să-l facă să gîfîie…

Eu îi scriam scrisoare după scrisoare logodnicei mele, dar mă despărţisem de ea pentru trei luni… Nu cunoşteam astfel de transe. Şi, cînd îmi vorbea despre *trupul ei*, roşeam fără să ştiu de ce.

Maigret îl întrebă cu voce domoală:

— În afară de voi doi, nimeni de la bord n-a aflat adevărul despre moartea lui Jean-Marie?

— Nimeni!

— Şi căpitanul a fost cel care, conform tradiţiei, a rostit rugăciunea morţilor?

— În zori. Vremea se stricase. Pluteam într-o atmosferă cenuşie şi rece.

— Echipajul n-a zis nimic?

— Unii se uitau ciudat, şuşoteau… Dar Fallut s-a arătat mai ferm ca niciodată şi vocea îi devenise tăioasă. Nu admitea nici cea mai mică replică. Se supăra pentru o privire care nu-i era pe plac. Trăgea cu ochiul la oameni ca şi cum ar fi vrut să ghicească bănuiala care putea să apară în mintea lor.

— Şi dumneata?

Le Clinche nu răspunse. Întinse braţul ca să ajungă la un pahar cu apă aflat pe noptieră şi bău cu sete.

— Ai dat tîrcoale şi mai insistent cabinei, nu-i aşa? Voiai s-o vezi pe femeia care îl tulburase atît de mult pe căpitan? Asta se întîmpla în noaptea următoare?

— Da… Am întîlnit-o o clipă. Apoi, în noaptea următoare… Observasem că postul telegrafului avea o cheie care se potrivea şi la uşa cabinei. Căpitanul era de cart. Am intrat ca un hoţ…

— Ai devenit amantul ei?

Trăsăturile telegrafistului se înăspriră.

— Jur că nu puteţi să înţelegeţi! Domnea o atmosferă fără nici o legătură cu realităţile de zi cu zi. Puştiul ăla… Şi ceremonia din ajun…

Totuşi, cînd mă gîndeam la asta, în minte îmi revenea aceeaşi imagine: cea a unei femei diferite de celelalte, o femeie al cărei corp putea să facă un bărbat să nu mai fie el însuşi…

— Te-a provocat?

— Era culcată pe pat, pe jumătate goală…

Roşi puternic şi întoarse capul.

— Cît timp ai stat în cabină?

— Vreo două ore… Nu mai ştiu… Cînd am ieşit, cu urechile ţiuind, căpitanul se afla în faţa uşii. Nu mi-a zis nimic. M-a privit trecînd. Mi-a venit să mă arunc la picioarele lui, să-i strig că nu era vina mea, să-i cer iertare… Dar avea o faţă ca de gheaţă. Am mers mai departe, m-am întors în cabina mea. Îmi era teamă… Din acel moment, am purtat tot timpul revolverul încărcat în buzunar, pentru că eram convins c-o să mă omoare. Nu mi-a mai adresat nici un cuvînt, în afara celor legate strict de serviciu. Dar foarte rar, pentru că, de cele mai multe ori, îmi trimitea ordine scrise. Aş vrea să vă explic mai bine, dar nu sînt în stare… Fiecare zi era şi mai rea… Aveam impresia că toţi ştiau despre drama care avusese loc. Mecanicul-şef dădea şi el tîrcoale cabinei… Căpitanul stătea ore întregi închis înăuntru… Oamenii ne priveau întrebători, îngrijoraţi. Ghiceau că se petrecea ceva. I-am auzit de sute de ori vorbind de piaza rea… Iar eu aveam numai o singură dorinţă…

— Fireşte! mormăi Maigret.

Urmă un moment de tăcere. Le Clinche se uită fix la comisar, cu o privire plină de reproş.

— Zece zile la rînd a fost o vreme groaznică. Îmi era rău. Dar mă gîndeam numai la ea. Era parfumată… Era… Nu pot să vă spun!… Mă durea!… Da!… O dorinţă care durea, care mă făcea să plîng de furie! Mai ales cînd îl vedeam pe căpitan intrînd în cabină! Pentru că acum îmi

imaginam lucruri… Uitaţi! Îmi spusese *copil mare*… Cu o voce aparte, puţin răguşită! Şi repetam cuvintele astea două ca să mă torturez. Nu-i mai scriam logodnicei mele. Prin minte îmi treceau visuri imposibile: să fug cu femeia asta imediat ce ajungeam la Fécamp…

— Şi căpitanul?

— Era tot mai rece, mai tăios… Poate că, totuşi, în cazul lui era vorba de nebunie. Nu ştiu… A ordonat să se pescuiască undeva, deşi toţi bătrînii marinari au spus că niciodată nu se văzuse vreun peşte prin acele locuri. Nu admitea replică! Îi era teamă de mine… Ştia că eram înarmat? Era şi el… Cînd ne întîlneam, ducea mîna la buzunar. Am încercat de o sută de ori s-o revăd pe Adèle… Dar era întotdeauna acolo! Cu ochii încercănaţi şi buzele supte! Şi mirosul de cod… Oamenii care sărau peştele în cală… Accidentele, unul după altul… Mecanicul-şef dădea şi el tîrcoale… Aşa că ajunseserăm să nu ne mai vorbim sincer… Eram ca trei nebuni… În unele nopţi, cred că aş fi fost în stare să omor pe cineva ca să intru la ea. Puteţi să înţelegeţi asta? Nopţi în care îmi sfîşiam batista cu dinţii repetînd, cu vocea ei: „Copilul meu mare! Prostănac mare!…” Şi totul dura atît de mult! Zile şi nopţi! Şi iar zile! Numai cu apă cenuşie în jur, ceaţă rece şi solzi, maţe de cod peste tot… Simţeam tot timpul în gît un gust greţos de saramură. Numai o dată! Cred că, dacă aş fi putut să ajung la ea încă o dată, aş fi fost vindecat! Dar era imposibil! El era acolo! Era întotdeauna acolo, cu ochii tot mai înfundaţi în orbite… Ruliul permanent, viaţa aia lipsită de orizont… Apoi am zărit faleze… Vă puteţi imagina că toate astea au durat trei luni? Ei bine, în loc să fiu vindecat, eram şi mai bolnav! Abia acum îmi dau seama că era o boală… Îl uram pe căpitan, care îmi stătea tot timpul în cale. Aveam oroare de acest om deja bătrîn, care ţinea închisă o femeie ca Adèle… Îmi era teamă de întoarcerea în port… Îmi era teamă c-o voi pierde pentru totdeauna. Spre sfîrşit, îmi părea un demon! Da! Un fel de geniu

răufăcător, care o păstra pe femeia aceea numai pentru el. La sosire s-au făcut manevre greşite… Apoi oamenii au sărit pe uscat, uşuraţi, şi s-au repezit spre cîrciumi. Eu ştiam foarte bine că Fallut aştepta să se facă noapte ca s-o poată scoate pe Adèle. M-am dus în camera mea, la Léon. Aveam acolo scrisori vechi, fotografii ale logodnicei mele şi, nu ştiu de ce, cuprins de furie, le-am ars pe toate. Apoi am ieşit. O doream! Vă repet, o doream! Îmi spusese că, la întoarcere, Fallut se va căsători cu ea! M-am lovit de un om…

Se trînti greoi pe pernă şi toată faţa lui crispată exprima o durere cumplită.

— De vreme ce ştiţi…, gemu el.

— Da… Tatăl lui Jean-Marie… Traulerul se afla la chei. La bord nu mai erau decît căpitanul şi Adèle. Urma s-o scoată. Atunci…

— Tăceţi!

— Atunci i-ai spus acelui om care venise să privească vasul unde murise fiul lui că băiatul fusese asasinat. Adevărat? Şi l-ai urmărit! Erai ascuns în spatele unui vagon cînd s-a apropiat de căpitan.

— Tăceţi!

— Ai văzut cînd a avut loc crima.

— Vă implor!

— Nu! Ai asistat la ea! Ai urcat la bord! Ai scos-o pe femeie…

— N-o mai voiam!

Afară se auzi şuieratul puternic al unei sirene. Le Clinche bîigui cu buze tremurătoare:

— *Océan*…

— Da… Va ridica ancora odată cu fluxul.

Tăcură. Se auzeau toate zgomotele din spital, chiar şi duruitul lin al tărgilor pe rotile care erau împinse spre sala de operaţii.

— N-o mai voiam! repetă convulsiv telegrafistul.

— Numai că era prea tîrziu.

Din nou tăcere. Apoi vocea lui Le Clinche:

— Şi totuşi… acum… aş vrea atît de mult…

Nu îndrăzni să rostească cuvîntul de pe buze.

— Să trăieşti?

— Chiar nu pricepeţi? replică telegrafistul. Eram nebun. Nu înţeleg nici eu. Eram altundeva, în altă lume. Am revenit aici şi mi-am dat seama. Închipuiţi-vă! Era cabina aia neagră… Îi dădeam tîrcoale… Şi nu mai exista nimic altceva… Mi se părea că era toată viaţa mea… Voiam s-o mai aud repetînd *copilul meu mare*… N-aş putea să spun nici măcar cum s-a întîmplat. Am deschis uşa… A plecat… O aştepta un bărbat cu pantofi galbeni şi s-au aruncat unul în braţele celuilalt pe chei… Mă trezeam… E cuvîntul cel mai potrivit. Şi de-atunci aş vrea să nu mai mor. Marie Léonnec a venit cu dumneavoastră… Adèle a venit şi ea, împreună cu acel bărbat… Dar ce-aţi dori să spun? E prea tîrziu, nu-i aşa? Am fost eliberat… M-am dus să iau un revolver de la bord… Marie mă aştepta pe chei… Nu ştia… Şi, după-amiază, femeia aceea care vorbea… Şi el, bărbatul cu pantofi galbeni… Cine e în stare să înţeleagă toate astea?… Am tras… Mi-au trebuit multe minute ca să mă hotărăsc… Din cauza logodnicei mele, care era acolo! Acum…

Hohoti şi strigă pur şi simplu:

— Va trebui totuşi să mor! Nu vreau să mor! Mi-e frică de moarte… Mi-e… Mi-e…

Corpul îi tresărea atît de violent, încît Maigret chemă o infirmieră şi aceasta îl domoli, plină de calm, cu gesturi precise, care vădeau o lungă experienţă profesională.

Traulerul şuieră din nou, sfîşietor, în timp ce femeile se adunau în fugă pe dig.

XI

Plecarea vasului Océan

Maigret ajunse pe chei exact în momentul în care noul căpitan dădea ordinul de desprindere a odgoanelor. Îl zări pe mecanicul-şef, care îşi lua rămas-bun de la soţie, şi se apropie de el, trăgîndu-l deoparte.

— O informaţie… Dumneata ai găsit testamentul căpitanului şi l-ai aruncat în cutia de scrisori a comisariatului?

Celălalt se tulbură, ezită.

— Nu-ţi fie teamă. Îl bănuiai pe Le Clinche. Ai crezut că aşa îl salvezi. Chiar dacă i-aţi dat tîrcoale aceleiaşi femei…

Sirena, furioasă, îi chema pe întîrziaţi şi mateloţii se desprindeau unul cîte unul din braţele celor care rămîneau pe chei.

— Vă rog să nu-mi mai vorbiţi de asta. E adevărat că va muri?

— Dacă nu-l salvează doctorii… Unde era testamentul?

— Printre hîrtiile căpitanului.

— Şi ce căutai?

— Speram să găsesc o fotografie, mărturisi mecanicul-şef, lăsînd capul în jos. Mă scuzaţi… Trebuie să…

Odgoanele cădeau în apă. Urma ridicarea pasarelei. Mecanicul-şef sări la bord, îi făcu ultima oară cu mîna soţiei sale şi îi aruncă o privire lui Maigret.

Traulerul se îndrepta încet spre ieşirea din port. Un matelot îl ţinea pe mus pe umeri, un puşti care abia împlinise cincisprezece ani. Băiatul îi luase pipa şi şi-o vîrîse mîndru între dinţi.

Pe dig femeile plîngeau.

Mergînd repede, puteau să se ţină după vas, care urma să prindă viteză abia după ce ieşea dintre diguri. Unii strigau recomandări.

— Dacă daţi de *Atlantique*, nu uita să-i spui lui Dugodet că soţia lui…

Cerul era tot înnorat. Vîntul lua apa în răspăr şi ridica mici valuri albe, care scoteau un zgomot furios.

Un parizian în pantaloni de flanelă fotografia această plecare, urmat de două tinere, îmbrăcate în alb, care rîdeau.

Maigret era gata să dea peste o femeie, care se agăţă de braţul lui şi îl întrebă:

— Ei? E mai bine?

Era Adèle, care nu se mai pudrase, cel puţin de dimineaţă, şi avea pielea lucitoare.

— Buzier? întrebă comisarul.

— A preferat s-o şteargă la Havre. Îi e teamă de încurcături. Şi cum i-am şi spus că-i dau papucii… Dar ce face puştiul, Pierre Le Clinche?

— Nu ştiu.

— Auziţi!

Ba nu! O lăsa în plata Domnului. Zărise un grup pe dig: Marie Léonnec, tatăl ei şi doamna Maigret. Toţi trei se uitau la traulerul care trecu un moment prin dreptul lor, iar Marie Léonnec zise cu fervoare:

— E vasul *lui*…

Maigret se apropie încet, posac. Soţia îl zări prima în mulţimea care venise să asiste la plecarea spre Terra Nova.

— A scăpat?

Domnul Léonnec, nelinişţit, îşi întoarse spre el nasul diform.

— A, îmi pare bine să vă văd! Unde a ajuns ancheta, domnule comisar?

— Nicăieri.

— Adică?

— Nimic. Nu ştiu…

Marie făcu ochii mari.

— Dar Pierre?…

— Operaţia a reuşit. Pare salvat.

— E nevinovat, nu-i aşa? Vă implor! Spuneţi-i tatălui meu că e nevinovat!

Îşi punea tot sufletul în această rugăminte. Iar Maigret, privind-o, şi-o imagina aşa cum avea să fie peste zece ani, cu aceleaşi trăsături ca tatăl ei, cu un aer puţin sever, numai potrivit să le impună clienţilor magazinului.

— Nu el l-a omorît pe căpitan…, zise.

Apoi, soţiei sale:

— Am primit o telegramă care mă cheamă la Paris…

— Deja? Promisesem să fac o baie mîine, cu…

Ea îi înţelese privirea.

— Vă rog să ne scuzaţi…

— Dar vă însoţim pînă la hotel.

Maigret îl zări pe tatăl lui Jean-Marie, beat mort, întinzînd iar pumnul spre trauler, şi întoarse capul în altă parte.

— Nu vă deranjaţi, vă rog!

— Auziţi! zise domnul Léonnec. Credeţi că am putea să-l transportăm la Quimper? E sigur că oamenii o să clevetească…

Marie îl privea rugător. Era foarte palidă. Bîigui:

— Dar e nevinovat!

Maigret avea aerul cel mai ursuz şi privirea vagă.

— Nu ştiu… Sînteţi mai în măsură să…

— Îmi permiteţi totuşi să vă ofer ceva? O sticlă de şampanie?

— Nu, mulţumesc…

— Un păhărel… O benedictină* măcar, pentru că tot sîntem aici…

— O bere…

Doamna Maigret urcase să facă valizele.

— Deci, sînteţi de părerea mea, nu-i aşa? E un băiat de ispravă care…

Aceeaşi privire din partea fiicei sale! O privire care îl implora să spună „Da”.

— Cred că va fi un soţ bun.

— Şi un bun comerciant! întări tatăl. Pentru că n-am de gînd să-l las să navigheze luni în şir. Cînd eşti însurat, se cuvine să…

— Evident!

— Mai ales că n-am nici un fiu… Cred că dumneavoastră mă înţelegeţi!

— Da…

Maigret privea spre scară. În sfîrşit, soţia îşi făcu apariţia.

— Bagajele sînt gata. Se pare că nu avem tren decît la…

— N-are importanţă! O să închiriem o maşină.

Era o adevărată fugă!

— Dacă aveţi ocazia să treceţi prin Quimper…

La bordul vasului Ostrogoth,
Morsang-sur-Seine,
iulie 1931

* Lichiorul de plante cunoscut sub numele de „benedictină” este fabricat la Fécamp (n.tr.).